

LABORATORI DE SOCIOLOGIA

I.C.E.S.B.

284.

LA JOVENTUT A CATALUNYA

Informe sociològic sobre el jovent de
la comarca d'Osona, Cornellà de
Llobregat i Barcelona-ciutat

JOAQUIM CASAL I BATALLER
Juny 1981

0. INTRODUCCIÓ

Són pocs els estudis sociològics que s'han realitzat sobre el jovent, tant a nivell de l'Estat com pel que fa a Catalunya. Ben cert que bon nombre d'estudis sociològics d'àmbit més general ens proporcionen aproximacions al coneixement del jovent (1), però els estudis particularitzats de la població entre 15 i 20 o 25 anys són més aviat escadussers.

A nivell de l'Estat Espanyol, la creació del "Instituto de la Juventud" a l'any 1959 significà un impuls inicial, des de l'Administració Central, cap als primers sondeigs d'opinió de la joventut. De començaments de la dècada dels seixanta ens vénen, doncs, les primeres enquestes al jovent, tot i que molt esbiaxades pels condicionaments ideològics i polítics del moment. D'aleshores fins enguany s'han portat a terme quatre sondeigs a la població juvenil espanyola (2).

Pel que fa a Catalunya no tenim notícia de cap estudi empíric sobre la població juvenil en els darrers anys que cobris representativament el territori del Principat. Només es pot disposar d'estudis d'abast territorial, l'àmbit dels quals és molt reduït (d'àmbit municipal en el major dels casos); en qualsevol cas, estan encaminats cap a aspectes molt específics i poc globalitzadors de la problemàtica de la joventut. D'altra banda, bon nombre d'aquests estudis han estat poc o gens difosos (3).

El poc bagatge d'estudis particulars sobre la població juvenil no és indicador que la problemàtica d'aquest sector de la població no sigui rellevant, ni molt menys. Majorment en els darrers anys un seguit de qüestions noves afecten de ple el jovent; al plec de problemes que tradicionalment han afectat a aquestes edats (conflicte generacional, crisi d'autoritat, etc.) cal afegir noves qüestions que darrerament prenen cada cop més importància: increment galopant de l'atur juvenil, extensió del radi de consum de drogues, proliferació de conductes delictives.

Davant aquest ventall de problemes, i coincidint amb el procés democratitzador dels ajuntaments, apareix cada vegada més clar que l'Administració, i particularment l'Administració

local, ha d'oferir vehicles d'intervenció que obrin camins de sortida a la joventut catalana i fomentar formes d'organització i acció que facilitin respostes o alternatives a la problemàtica juvenil. És davant d'aquestes necessitats que bona part dels nous ajuntaments democràtics del Principat (particularment els corresponents a nuclis grans de població) han creat les Àrees de Joventut. I és dintre d'aquest àmbit on s'han començat els primers estudis sobre la joventut catalana. En efecte, al llarg de l'any vuitanta els Ajuntaments de Barcelona, Cornellà de Llobregat i el conjunt de municipis de la comarca d'Osona en degaven un estudi sobre el jovent d'aquests indrets, que avui permet la presentació d'aquest informe. Posteriorment altres municipis han iniciat també investigacions sobre llur jovent.

Que a diversos indrets del Principat s'iniciessin alhora estudis sobre la joventut implicà la conveniència d'una coordinació que possibilités -sense pretendre inferir els resultats pel conjunt de Catalunya- l'elaboració d'anàlisis comparatives de les tres àrees esmentades. Aquesta tasca fou encomanada per la Direcció General de la Joventut de la Conselleria de Cultura de la Generalitat al Laboratori de Sociologia de l'ICESB, tasca que s'inicià la primavera de l'any passat, i que ara fineix amb el lliurament del present informe.

El Laboratori de Sociologia de l'ICESB agraeix la Direcció General de la Joventut de la Generalitat la promoció d'aquest estudi i vol esmentar especialment la col.laboració dels tres equips de treball de Barcelona, Cornellà i Osona, de la Fundació Jaume Bofill i del Centre Ordenador Municipal de l'Ajuntament de Barcelona, sense l'ajut dels quals aquesta investigació no s'hauria portat a terme.

NOTES

- (1) Entre altres estudis notem els realitzats per la Fundació FOESSA, per la Confederació Espanyola de Caixes d'Estalvis i els sondeigs realitzats per centres d'investigació d'opinió pública.
- (2) INSTITUTO DE LA JUVENTUD, Encuesta de Presupuestos Mentales de la juventud española, 1960, Revista del Instituto de la Juventud, 64 (1976) Madrid.

INSTITUTO DE LA OPINIÓN PÚBLICA, Encuesta sobre la juventud, 1968, Revista Española de la Opinión Pública, 15 (1969) Madrid.

INSTITUTO DE LA JUVENTUD, III Encuesta Nacional a la Juventud, 1975, Revista del Instituto de la Juventud, 64 (1976) Madrid.

INSTITUTO DE LA JUVENTUD, Informe de la encuesta sobre la juventud, 1977. Cuadernos de Documentación, 1 (1978) Madrid.

INSTITUTO DE LA JUVENTUD, Actitudes y comportamiento político de la juventud española, 1979 (no editat).

- (3) La tasca de recopilació dels estudis sobre la joventut catalana excedeix l'objectiu d'aquest informe. No obstant, en podem citar alguns:

E. PINILLA DE LAS HERAS, Informe provisional sobre els primers resultats de l'enquesta sobre la joventut catalana, 1973. Laboratori de Sociologia de l'ICESB, Barcelona.

E. PINILLA DE LAS HERAS. Informe sobre la participació de la joventut catalana en els mitjans de comunicació de masses. Perspectiva Social 6 (1975) Barcelona.

M. REIXACH, Colònies d'estiu i escoltisme a Catalunya, Laboratori de Sociologia de l'ICESB, Barcelona.

INSTITUT D'ESTUDIS LABORALS, Enquesta a la joventut de Cornellà, Fundació Jaume Bofill, Barcelona.

A. PASCUAL, Enquesta a la joventut de la conurbació de Barcelona, Fundació Jaume Bofill, Barcelona.

T. TOTUSAUS, El temps lliure dels adolescents de Sabadell, 1973, Fundació Jaume Bofill, Barcelona.

R. BONAL, J. COSTA, La delinqüència juvenil a Mataró, Fundació Jaume Bofill, Barcelona.

R. BONAL, J. COSTA, L'atur juvenil a Igualada, Fundació Jaume Bofill, Barcelona.

En fase de realització: Enquesta a la joventut del Prat de Llobregat (Ajuntament del Prat) i Enquesta a la Joventut d'Hospitalet (Ajuntament de l'Hospitalet).

1. METODOLOGIA

1.1. Objectius

1.2. Formació dels equips de treball

1.3. Qüestionari

1.4. Mostra

1.4.1. Delimitació

1.4.2. Característiques

1.5. Determinació de la mostra a la comarca d'Osona

1.6. Determinació de la mostra al municipi de Cornellà de Llobregat

1.7. Determinació de la mostra al municipi de Barcelona

1.8. Tractament de la informació

Notes

1. METODOLOGIA

El present informe obeeix a una anàlisi comparativa de tres investigacions sociològiques sobre la joventut que s'ha portat a terme en tres àrees territorials de Catalunya: Barcelona-ciutat, Cornellà de Llobregat i comarca d'Osona. L'obtenció d'aquestes tres àrees no ve determinada en absolut per un criteri de representativitat del qual se'n poguessin inferir resultats per al conjunt del jovent de Catalunya; en aquest cas el pla de mostreig hauria estat tot altre. Per tant, cal dir d'entrada que el motiu d'elecció d'aquestes àrees o camps d'investigació obeeix exclusivament que la promoció d'investigacions sobre la realitat social de la joventut ha eixit inicialment d'aquests tres llocs.

Valia la pena, però, que cada una d'aquestes investigacions no procedís metodològicament de manera diferent, sinó que s'arribés a una coordinació tant pel que fa als objectius a aconseguir com en la metodologia a seguir en el pla de treball. S'arribà així, doncs, a operar de forma similar en cada una de les tres àrees de tal manera que, per un costat, futures investigacions d'àmbit local sobre el jovent puguin seguir un mateix model -tal com ja es porta a terme en dos indrets més- i, per l'altre, es possibilités un estudi comparatiu dels llocs estudiats. Aquest informe és el resultat d'aquest darrer objectiu: un estudi dels trets comuns i diferencials que mostra el jovent en aquests tres llocs.

1.1. OBJECTIUS DE LA INVESTIGACIÓ

L'objectiu central de la investigació radica en un estudi del jovent resident en les tres àrees esmentades mitjançant una mostra probabilística sobre la població entre 15 i 21 anys. Aquest estudi pretén una aproximació al coneixement de la realitat social del jovent en el seu sentit més ampli. És per això que les qüestions, objectes de recerca, han estat moltes i volen mostrar quina és la problemàtica que ofereix el nostre jovent:

1. Nivell cultural
2. Estructura ocupacional i situació laboral
3. Relacions intrafamiliars
4. Processos d'integració nacional i lingüística
5. Religiositat
6. Actitud davant la sexualitat
7. Propensió al consum de drogues
8. Ideologia política
9. Vida associativa
10. Ocupació del temps lliure

1.2. EQUIPS DE TREBALL

Comarca d'Osona

L'equip de treball ha estat dirigit per Modest Reichach. Aquest equip ha portat endavant les següents tasques:

- participació en l'elaboració del qüestionari
- càlcul i extracció de la mostra sobre la comarca
- treball de camp (recollida de la informació) a Osona
- codificació de la informació
- elaboració de l'informe corresponent a la comarca d'Osona

Cornellà de Llobregat

L'equip de treball ha estat dirigit per Jaume Funes i Nicolàs Lorite. Aquest equip ha portat a terme les següents tasques:

- participació en l'elaboració del qüestionari
- càlcul i extracció de la mostra sobre el municipi
- treball de camp (recollida de la informació) a Cornellà
- codificació de la informació
- elaboració de l'informe corresponent al municipi de Cornellà

Barcelona

L'equip de treball ha estat dirigit per Joan Ortí pel que fa a la recollida i codificació de la informació i s'ha encarregat de la redacció de l'informe Francesca Blanch. Aquest equip ha portat a terme les següents tasques:

- participació en l'elaboració del qüestionari
- treball de camp (recollida de la informació) a Barcelona-ciutat
- codificació de la informació
- elaboració de l'informe corresponent al municipi de Barcelona

Centre Ordenador Municipal

El processament de dades ha anat a càrrec del Centre Ordenador Municipal de l'Ajuntament de Barcelona, que alhora també ha tingut cura del càlcul i extracció de la mostra pel que fa a Barcelona-ciutat.

Laboratori de Sociologia de l'ICESB

El Laboratori de Sociologia de l'ICESB ha portat endavant les següents tasques:

- assessorament en l'elaboració del qüestionari
- redacció del llibre de codificació
- disseny del pla de codificació
- establiment del pla d'explotació de dades juntament amb el COM
- anàlisi comparativa de les tres àrees investigades i redacció de l'informe corresponent

1.3. QÜESTIONARI

El qüestionari elaborat consta de dues parts: la part comuna a les tres àrees i la part específica de cada lloc. Aquesta darrera contempla qüestions específiques de cada un dels tres sectors en funció de llurs centres d'interès (propensió al consum, situació laboral, oci, expectatives sobre el paper dels ajuntaments, etc.) que vénen analitzades en els informes particulars de cada un dels llocs. La part comuna recerca informació sobre els apartats esmentats més amunt (veure 1.1) i que, pel fet d'ésser plantejades idènticament en el tres sectors possibiliten l'anàlisi comparativa.

- 8. Llegeixes algun diari?
 - cada dia
 - de tant en tant
 - només quan ha passat alguna cosa important
 - mai, o gairebé mai

- 9. Quines són les revistes que tens per costum de llegir?
(Indica'n, com a màxim, si us plau, tres noms)
 - 1
 - 2
 - 3
 - cap

- 10. Quin llibre, que no sigui de text, estàs llegint actualment?
Podries dir-ne el títol i autor?
-
- I de què tracta?
-
- no precisa o no recorda
- cap

PERMET-NOS DE PREGUNTAR-TE SOBRE QÜESTIONS RELIGIOSES

- 11. Creus que existeix Déu o un Ser superior als homes?
 - sí
 - dubto
 - no ho sé
 - no
 - no em preocupa
- 12. Creus que hi ha una altra vida després de la mort?
 - sí
 - dubto
 - no ho sé
 - no
 - no em preocupa
- 13. Et sents membre d'alguna religió?
 - sí -----> quina?
 - no
- 14. Practiques alguna religió?
 - sí, del tot
 - sí, força
 - no gaire
 - no, gens

15. Quina llengua es parla habitualment a casa teva?

- català
- castellà
- les dues indistintament
- més català que castellà
- més castellà que català
- una altra llengua. Quina?

16. En quina llengua t'expresses més fàcilment de paraula?

- català → (passa a la pregunta 19)
- castellà →
- totes dues →
- altres respostes

PER ALS NO-CATALANOPARLANTS

17. Quan sents parlar català, l'entens?

- no l'entenc gens
- l'entenc molt poc
- l'entenc força
- l'entenc sense dificultat

PER ALS NO-CATALANOPARLANTS

18. Saps parlar català?

- no el parlo gens
- el parlo molt poc
- el parlo força
- el parlo sense dificultat

(passa a la pregunta 20)

PER ALS CATALANOPARLANTS

19. Si et cal escriure notes personals, llistes de compra, cartes a amics catalans, en quina llengua ho fas?

- sempre es castellà
- sempre en català
- més en català que en castellà
- més en castellà que en català
- igual en totes dues

20. Què fas en aquest moment: estudis, treballes...?

- estudio només
- treball només
- estudio sobretot, però també treball
- treball sobretot, però també estudio
- estudio i treball per igual
- estudio i busco treball
- faig el servei militar
- en situació d'atur (parat)
- no treball ni estudio, no faig res
- feines domèstiques fonamentalment

21. Marca a la taula que segueix la teva situació professional (si en tens)

no fa al cas (no treballa) → (passa a la pregunta 27)

S E C T O R	Pel teu compte (o de la teva família)	Per compte d'altri
Agricultura, Minería, Pesca		
Indústria		
Construcció i obres públiques		
Transport (privat o públic)		
Comerç		
Banca		
Professió liberal (advocat, metge...)		
Ensenyament		
Organismes oficials		
Feines domèstiques (neteja...)		
Faig treballs ocasionals diversos		
Altres (feines a fora per compte propi...)		

22. Podries dir en poques paraules a quin treball et dediques? (feina que fas, càrrec, grau de responsabilitat i preparació...)

.....

.....

.....

23. Quan guanyes cada mes comptant-ho tot? (hores extres, més d'un treball...)

- menys de 5.000
- de 5.000 a menys de 10.000
- " 10.000 " 15.000
- " 15.000 " 20.000
- " 20.000 " 25.000
- " 25.000 " 30.000
- " 30.000 " 35.000
- " 35.000 " 40.000
- " 40.000 " 45.000
- " 45.000 " 50.000
- " 50.000 " 55.000
- " 55.000 " 60.000
- més de 60.000

24. Quantes hores pagades treballes a la setmana?

- menys de 10
- de 10 a menys de 15
- " 15 " 20
- " 20 " 25
- " 25 " 30
- " 30 " 35
- " 35 " 40
- " 40 " 45
- " 45 " 50
- més de 50.

25. Et plau el treball que fas?

- molt
- força
- no gaire
- gens
- altres

26. Quants treballs remunerats has tingut fins ara en empreses diverses?

fixes amb S. S. i contracte indefinit

eventuals amb S. S. i contracte definit

eventuals sense S. S.

sense contracte

PERMET-NOS ARA DE PARLAR DE COSES DE SEXE

27. On has après tot allò que saps sobre sexualitat? (digues-ne tres i marca-les d'1 a 3, per ordre d'importància)

- amics
- llibres
- revistes
- cinema
- cursets
- els teus pares
- els teus germans
- l'escola o centre d'ensenyament
- una persona gran de la teva confiança
- a la pràctica

Altres

28. Digues, si us plau, allò que penses sobre les següents coses:

	Acceptable	Acceptable segons com	Indiferent	Rebutjable	Rebutjable segons com	No sap no opina
Homosexualitat						
Sexualitat en grup						
Relacions sexuals sense matrimoni						
Estar casat/da i tenir amant						
Viure junts sense estar casats						
Prostitució						
Masturbació						
Avortament						
Divorci						

Observacions:

.....

29. Coneixes algun mètode per a no tener fills?

- sí → quin(s)?
- no

30. Senyala la quantitat de begudes que prens, segons el quadre següent:

	de dilluns a divendres	dissabtes i diumenges
cerveses
combinats (cubates...)
licors (conyac, whisky...)

31. Has provat de fumar mai un "porro"?

- no n'he fumat mai
 - per falta de ganes
 - per falta d'ocasió
- n'he tastat alguna vegada
- de tant en tant
- molt sovint

32. Si fumes "porros" ens podries indicar quants en fumes? (indica la mitjana setmanal)

.....

33. Els "porros", com els fumes?

- gairebé sempre en grup i ens el passem
- de vegades en grup, de vegades sol/a
- gairebé sempre sol/a

34. On aconsegueixes normalment les "pedres", o xocolata?

- a través d'amics
- les compro sempre al mateix "camell"
- allà on en solen vendre
- sempre m'inviten

35. Has pres alguna vegada pastilles de farmàcia a fi de col·locar-te, o tenir "rollo", o animar-te?

- mai
- alguna vegada
- alguna vegada si no hi ha "porros" o diners per a porros
- de tant en tant
- molt sovint

saps el nom:

36. Has provat mai la droga forta? (cocaina, heroïna...)

- no, mai
 - per falta de ganes
 - per falta d'ocasió
- alguna vegada
- de tant en tant
- molt sovint

37. Amb qui vius i amb qui t'agradaria de viure?

- amb els meus pares i/o germans
- amb altres parents
- sóc casat/da i visc amb els pares o familiars
- sóc casat/da i visc amb dona/marit i/o fills a casa pròpia
- amb altres nois/noies
- amb un grup de nois i noies
- en una residència, pensió...
- sol/a, en un estudi o apartament
- amb un company o companya

Amb qui vius	Amb qui t'agradaria viure

altres:

38. Com qualificaries les teves relacions amb el teu pare i la teva mare?

	pare	mare
molts bones
bones
no gaire bones
dolentes
☐ no tinc pare o mare		

39. Si ets solter/a i vius amb els teus pares, quina quantitat els pases del que guanyes?

- els ho dono tot
- els en dono una part —————→ quina?
- no els dono res

40. Formes part activament d'alguna associació o organització? Si es així, senyala quines són les finalitats principals d'aquesta o d'aquestes associacions.

- artístic-cultural
- cívica
- d'ajuda social
- d'esplai
- esportiva
- política
- religiosa
- sindical
- professional, gremial, etc.
- no formo part de cap associació o entitat

41. A quina ideologia o grup polític concret, d'entre els existents, et sents més pròxim/a? nom i/o sigla

- a cap
- no ho sé

42. Quina va ésser la teva actitud a l'hora de votar en les darreres eleccions al Parlament de Catalunya?

- no tenia edat
- no vaig poder votar (error del Cens)
- no vaig voler votar
- sí, vaig votar
- vaig votar en blanc
- vaig votar nul

43. Si és que vas votar, a quin partit i coalició vas votar?

.....

44. Tots els habitants d'Espanya formen part d'algun dels grups següents. De quin et consideres fonamentalment? Marca amb un 1 el teu grup. Si et consideres també d'algun altre grup senyala'l amb un 2.

..... andalús català
..... aragonès extremeny
..... asturià gallec
..... balear navarrès
..... basc murcià
..... canari valencià
..... castellà o lleonès de Ceuta i Melilla

altres:

45. Senyala per ordre d'importància, de l'1 al 3, com i on passes el teu temps lliure:

..... llegint

..... veient la televisió

..... practicant esport

..... veient teatre o escoltant música

..... al cinema

..... en un bar, pub o discoteca

..... en Casals de Joves o d'Esplai

..... excursionisme

..... altres:

.....

.....

1.4. MOSTRA

Tenint en compte que l'interès central de les tres investigacions radica en l'obtenció de l'estat d'opinió del jovent de cada una de les àrees, convé l'extracció d'una mostra probabilística, o representativa de la població, és a dir, que de la qual es pugui inferir els resultats pel conjunt de la població o univers subjecte d'estudi. Això implica dues qüestions a resoldre: determinar l'univers i la grandària de la mostra.

1.4.1. Delimitació de l'univers

La població objecte d'investigació és el conjunt de nois i noies compresos en la cohort d'edats de 15-21 anys. Determinar una cohort d'edats sol oferir un problema de delimitació pel cap baix i alt.

En el nostre cas la fixació dels 15 anys creiem que és més que justificable tant per raons de caràcter psicològic (psicologia evolutiva) com també social, sobretot tenint en compte l'estructura del nostre sistema educatiu. Allà on la desviació es fa més problemàtica és en determinar l'edat superior. Hi ha estudis que han comprès com a edat màxima a tenir en compte els 20 anys, altres estiren la cohort fins als 24 anys i altres fins a 29 anys (1). En el nostre cas s'ha considerat que l'edat superior a tenir en compte és la de 21 anys, és a dir, només la primera etapa de la joventut. Val a dir, però, que en el cas d'Osona (2), havent iniciat ja el treball de camp es desconsiderà les edats de 15 i 21 anys donades les dificultats que existeixen en la recollida d'informació (per raons de tipus familiar sobretot en noies de 15 anys i per raons d'absència en nois de 21 anys en raó del servei militar).

1.4.2. Característiques de la mostra

La tècnica emprada per a aproximar-se a la realitat social del jovent i recollir-ne informació es basa en el fet, estadísticament demostrat, que per a conèixer una realitat determinada en el seu conjunt, no és necessari estudiar tots i cada un dels elements que la conformen; és suficient l'obtenció d'una mostra representativa -probabilística- que permeti inferir, dintre d'un marge d'error estimat, els resultats vàlids

per al conjunt de la població sotmesa a estudi. En aquest sentit la tasca més delicada i complexa radica en determinar la grandària de la mostra. Aquesta depèn substancialment dels següents factors:

- a) de si la població és pràcticament finita o infinita,
- b) del nivell de confiança que es vol assolir i de l'error d'estimació que hom es permet,
- c) de les variables i valors que es pretenen utilitzar.

En el nostre cas, tenint en compte que són tres àrees territorials les sotmeses a investigació de forma independent, s'ha hagut de procedir a l'extracció d'una mostra probabilística en cada un dels tres llocs. Considerant que l'univers no és pas el conjunt de la població d'aquests territoris sinó només la compresa entre 15-21 anys, ens trobem davant de poblacions finites (inferiors a 100.000 unitats), llevat del cas de Barcelona.

ESTIMACIÓ DE LA POBLACIÓ DE 15-21 ANYS (*)

Comarca d'Osona	10.800
Cornellà	11.125
Barcelona	127.350

El nivell de confiança s'amida en unitats iguals a la desviació estàndard o sigma. En aquesta mena d'estudis es considera suficient un nivell de 2 sigmes. És el que suposa una probabilitat de 95,5%.

Quant a l'error d'estimació, inevitable en tot sondeig que no sigui exhaustiu respecte als elements que componen un univers, hem optat per la solució següent: donat que el qüestionari conté un nombre relativament elevat de preguntes, les respostes a les quals es reparteixen molt desigualment segons les matèries de cada pregunta, hem partit del cas més desfavorable i complex, estadísticament parlant, que és el que obté una repartició de 50% i 50%. Partint d'aquesta suposició, ens hem assignat un error d'estimació de \pm 5%. O sigui que, en el pitjor dels casos, la distribució de les opinions pot presentar un error d'estimació màxim del 5%. En unes preguntes pot ser de menys i, en altres, de més.

(*) estimació pròpia

$$E = \pm 2 \sqrt{\frac{p \cdot q}{N}} = \pm 5\%$$

interval de confiança 95,5%

$$p = q = 50\%$$

Segons les taules de determinació de mostres sobre poblacions finites (taules d'Arkin i Colton) per a marges d'error del 5% en la hipòtesi de $p = 50\%$, la dimensió de cada una de les tres mostres ha de girar entorn als 400 individus.

Quan es tracta d'estudiar una població en funció d'unes variables que comprenen diferents valors o modalitats i les consegüents freqüències amb què aquests valors es donen en la població, la freqüència més petita s'ha de situar entre 30-50 perquè tingui valor significatiu. Aquesta exigència ha fet pujar el valor teòric de la mostra. Els resultats han demostrat que, alguna vegada, aquesta grandària de mostra encara ha fet curt.

Aquest fet, juntament amb el problema que significa el nombre d'entrevistes refusades i la conveniència de poder establir en cada zona de mostreig sub-zones de les quals se'n podria deduir trets diferencials (encara que sense significació estadística) ha fet que les tres mostres fossin de fet més elevades, sobretot pel que fa a Barcelona.

1.5. DETERMINACIÓ DE LA MOSTRA A LA COMARCA D'OSONA (3)

Dels 48 municipis de la comarca se n'obtenen 12 que, per les seves característiques, reflecteixen la varietat comarcal des de distints punts de vista. A més a més, es té cura que la població d'aquesta dotzena d'entitats municipals superi el 50% de la població comarcal total.

Els pobles escollits són els següents:

	<u>habitants 1980</u>
Centelles	5.563
Collsuspina	205
Folgueroles	973
Manlleu	15.796
Prats de Lluçanès	2.052
Rupit	415

Sant Boi de Lluçanès	524
Taradell	3.894
Tona	5.075
Torelló	10.627
Vic.	29.915
Viladrau	785
	<hr/>
	75.824

Aquests dotze municipis no són elegits aleatoriament sinó seguint els següents criteris:

a) Volum demogràfic

Més de 10.000 habitants: Manlleu, Torelló, Vic.
 De 3.000 a 10.000 hab.: Centelles, Taradell, Tona.
 Menys de 3.000 habitants: Collsupina, Folgueroles, Prats de Lluçanès, Rupit, Sant Boi de Lluçanès, Viladrau.

b) Industrialització

alta: Manlleu, Torelló, Vic.
 mitjana: Centelles, Taradell, Tona.
 lleu o nul·la: Collsupina, Folgueroles, Prats de Lluçanès, Rupit, Sant Boi de Lluçanès, Viladrau.

c) Població agrícola

massiva: Collsupina, Folgueroles, Prats de Lluçanès, Rupit, Sant Boi de Lluçanès, Viladrau.
 mitjana: Centelles, Taradell, Tona.
 escassa: Manlleu, Torelló, Vic.

d) Ubicació geogràfica

centre de la comarca: Folgueroles, Manlleu, Taradell, Tona, Torelló, Vic.
 perifèria de la comarca: Centelles, Collsupina, Prats de Lluçanès, Rupit, Sant Boi de Lluçanès, Viladrau.

e) Evolució demogràfica
1965-1975

Municipis progressius:
 més del 25% d'augment: Torelló (27,5%), Manlleu (26,6%).

- de 0 a 25% d'augment: Centelles (22,1%), Prats de Lluçanès (21,4%), Taradell (20,7%), Vic (18,8%), Tona (15,4%), Rupit (3,6%), Folgueroles (1,9%).
- Municipis regressius: Sant Boi de Lluçanès (-12,3%), Viladrau (-10,9%), Collsupina (-8,1%)
- f) Línia fèrria
 en la localitat: Centelles, Manlleu, Torelló, Vic.
 pròxima: Tona, Taradell.
 llunyana: Collsupina, Folgueroles, Prats de Lluçanès, Rupit, Sant Boi de Lluçanès, Viladrau.
- g) Estiueig
 intens: Viladrau.
 moderat: Centelles, Prats de Lluçanès, Rupit, Sant Boi de Lluçanès, Taradell, Tona, Collsupina.
 lleu o nul: Folgueroles, Manlleu, Torelló, Vic.
- h) Grau d'atracció
 localitats centre: Centelles, Manlleu, Prats de Lluçanès, Torelló, Vic.
 localitats satèl.lit: Collsupina, Folgueroles, Rupit, Sant Boi de Lluçanès, Taradell, Tona, Viladrau.
- i) Contrades d'Osona
 Plana de Vic: Centelles, Folgueroles, Manlleu, Taradell, Tona, Torelló, Vic.
 Lluçanès: Prats de Lluçanès, Sant Boi de Lluçanès.
 Collsacabra: Rupit.
 Guillerries: Viladrau.
 Moianès: Collsupina.

La població total d'aquests municipis el 1980 es de 75.824 habitants xifra que equival al 70% de tota la població de la Comarca d'Osona.

La validesa de l'estudi es vol assegurar a nivell de comarca, no de municipi. En altres termes: el que es pretén és obtenir una mostra representativa de la comarca, més que no pas

de cada un dels municipis escollits. Això no ens ha pas impedit de distingir unes subzones dintre la comarca que permeten a vegades una anàlisi diferenciada. Aquestes subzones, en funció dels criteris anteriors, són les següents:

Municipi de Vic
 Municipi de Manlleu
 Municipi de Torelló
 Municipis de Centelles, Taradell, Tona
 Municipis de Collsupina, Folgueroles, Prats de Lluçanès, Sant Boi de Lluçanès, Viladrau, Rupit.

A fi de guanyar capacitat comparativa entre aquestes subzones i sobretot amb la finalitat d'incrementar la significació estadística dels valors de les variables (4), s'ha pujat el valor teòric de la mostra (dintre dels límits fixats pels costos econòmics). La mostra ha resultat ser de 463, que ens dóna una seguretat suficient, o un nivell de confiança superior a 2 sigmes i una possibilitat d'error que no sobrepassa el $\pm 5\%$ en les distribucions dels valors. Aquest increment teòric de la mostra tendeix a compensar la deficiència de les substitucions operades i dels refusos a respondre el qüestionari.

Com que no es disposa d'estadístiques per edats a escala municipal, el nombre de persones a entrevistar de cada municipi ha estat calculat a partir de la població total a raó d'un jove per cada 150 persones o fracció. Aquesta proporció (1/150) i les fraccions donen una mostra superior a l'establerta pel fet que el cinquè, desè, quinzè, ... de les llistes són destinats a suplents.

Determinat el nombre d'individus per municipi només resta esbrinar quins, de fet, han d'ésser entrevistats. Es parteix de les actualitzacions (1979) dels padrons municipals de 1975 a base d'una selecció sistemàtica a l'atzar, feta expressament sobre cada padró, consistent a extreure una (la que feia 8) de cada 12 fitxes familiars i triar per torn un jove entre 16 i 20 anys.

A la pràctica han sorgit alguns problemes d'ordre tècnic. El més important ha estat el següent: com que el cens i, per tant, les fitxes familiars sobre les que s'ha treballat per

tanyen al 1975, d'aleshores ençà alguns individus havien canviat de domicili. Només s'han efectuat substitucions en els següents casos:

- morts, inexistents, traslladats permanentment a d'altres municipis a fora de la comarca;
- errors tècnics del Padró (fonamentalment dades de naixement equivocades);
- nascuts els anys 1965 i 1959, inicialment inclosos en la mostra i eliminats posteriorment com ja s'ha indicat.

S'han hagut de realitzar 54 canvis en les llistes d'individus a contactar, que signifiquen un 11,0% del total d'entrevistes realitzades. Els individus que no han volgut respondre el qüestionari han estat 27 (5,8%).

Pel que fa a la distribució de la mostra per subzones i la seva significació quan a la proporció respecte la població total vejis la seqüent taula:

	habitants 1980	% sobre total hab.	entrevistes rea- litzades	% sobre total en- trevistes	refusos n/r
Vic	29.915	39,4	182	39,3	2
Manlleu	15.796	20,8	100	21,5	7
Torelló	10.627	14,1	71	15,3	2
Centelles, Taradell, Tona	14.532	19,1	79	17,1	11
Collsupina, Fol- gueroles, Prats Rupit, St. Boi, Viladrau	4.954	6,5	31	6,7	5
Total	75.824	100	463	100	27

Cal subratllar que la distribució dels qüestionaris refusats és desigual i afecta molt més fortament les dues subzones més rurals, per la qual cosa la representativitat d'aquestes dues zones queda molt esbiaixada.

% de refusos sobre mostra/subzona

Vic	1,09%
Manlleu	7,00%
Torelló	2,81%
Centelles, Taradell, Tona	13,92%
resta municipis rurals. .	16,12%

La distribució de la població per edats és la següent:

	<u>entrevistes</u>	<u>% mostra</u>
16 anys . . .	94	20,3
17 anys . . .	73	15,8
18 anys . . .	106	22,9
19 anys . . .	91	19,7
20 anys . . .	99	21,4
	<u>463</u>	<u>100,0%</u>

No disposant de l'estructura d'edats de la població, any per any, de la comarca, hom no en pot verificar les desviacions, però tenint en compte que la cohort d'edats estudiada expressa un interval d'edats molt curt, cal pensar que la distribució que gira sobre el 20% per cada any és ajustada.

En tot cas val a dir que en els grups de 17 i 18 anys és on la representació queda afectada pel mínim i pel màxim respectivament (15,8% i 22,9%).

La distribució per edats segons subzones també manté aquesta representativitat llevat d'algun cas especial:

	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys
Vic	20,9	12,6	23,6	19,2	23,6
Manlleu	16,0	18,0	22,0	18,0	26,0
Torelló	16,9	18,3	28,2	18,3	18,3
Centelles, Taradell, Tona	27,8	13,9	15,2	24,1	19,0
resta municipis rurals	19,4	25,8	29,0	19,4	6,5

Vic: disminueix molt la representativitat als 17 anys (afectant

al conjunt de la mostra donat que aquest municipi significa el 39,3% d'aquesta).

Manlleu: baixa i alta representativitat als 16 anys i 20 anys respectivament.

Torelló: major incidència de la població de 18 anys.

Centelles, Taradell, Tona: particular incidència de la població de 16 anys.

Resta municipis rurals: a subratllar la baixa representació de la població de 20 anys.

1.6. DETERMINACIÓ DE LA MOSTRA AL MUNICIPI DE CORNELLÀ

La dimensió demogràfica del municipi de Cornellà de Llobregat segons la darrera rectificació del Padró és de hab. Aquest nucli urbà està configurat per set unitats urbanes o barris: Riera, Centre, Almeda, Padró, Gavarres i Sant Ildefons, la distribució demogràfica dels quals és la següent (5):

Rectificació Padró 1979

Riera
Centre
Almeda
Padró
Gavarres
Sant Ildefons
Total

A partir de les dades del Padró s'ha calculat la població juvenil entre 15 i 21 anys, segons volum, unitat urbana, sexe i edat, (vegis quadre pàgina següent).

		Riera i Centre	Almeda	Padr6	Gavarres	Sant Ildefons	TOTAL
<u>15 anys</u>	HOMES	166	17	108	248	357	896
	DONES	142	22	96	267	369	896
	TOTAL	308	39	204	515	726	1792
<u>16 anys</u>	HOMES	154	24	124	280	318	900
	DONES	151	21	115	261	334	882
	TOTAL	305	45	239	541	652	1782
<u>17 anys</u>	HOMES	155	29	81	246	294	805
	DONES	145	25	90	232	278	769
	TOTAL	300	53	171	478	572	1574
<u>18 anys</u>	HOMES	134	44	93	233	286	790
	DONES	129	24	90	226	278	747
	TOTAL	263	68	183	459	564	1537
<u>19 anys</u>	HOMES	140	22	86	229	250	727
	DONES	140	28	83	243	263	757
	TOTAL	280	50	169	472	513	1484
<u>20 anys</u>	HOMES	136	30	118	223	300	807
	DONES	118	23	74	236	296	747
	TOTAL	254	53	192	459	596	1554
<u>21 anys</u>	HOMES	142	21	89	250	240	742
	DONES	116	24	75	216	228	659
	TOTAL	258	45	164	466	468	1401
<u>TOTAL</u>	HOMES	1027	187	699	1709	2045	5667
	DONES	941	167	623	1681	2046	5458
	TOTAL	1968	354	1322	3390	4091	11125

Segons aquestes dades la distribució relativa de la població juvenil és la següent:

	HOMES	DONES	TOTAL
Riera i Centre	18,1	17,2	17,6
Almeda	3,3	3,0	3,1
Padró	12,3	11,4	11,8
Cavarres	30,1	30,8	30,4
Sant Ildefons	36,0	37,4	36,7
	100	100	100

	HOMES	DONES	TOTAL
15 anys	15,8	16,4	16,1
16 anys	15,8	16,1	16,0
17 anys	14,2	14,1	14,1
18 anys	13,9	13,6	13,8
19 anys	12,8	13,8	13,3
20 anys	14,2	13,6	13,9
21 anys	13,1	12,0	12,6
	100	100	100

Tenint en compte que la pretensió de la investigació és d'assolir una cota de representativitat a nivell d'entitat ur bana, i no pas barri per barri, la mida de la mostra, pel nivell de confiança pretès, és suficient amb la xifra de 385/390 unitats seleccionades (taules de Arkin i Colton).

No obstant, en previsió d'entrevistes fallades per rebuig s'ha augmentat la mostra fins a 450 entrevistats, criteri que en el cas de Cornellà ha estat molt encertat ja que el nombre de qüestionaris contestat ha estat només de 375 (6).

Val a dir, de més a més, que segons aquest mostreig la consideració de subzones dintre la mostra (barris, en el nostre cas), no és viable en el sentit de poder inferir els resultats sectorials al conjunt de la població juvenil de cada una de les subzones; no obstant, sí que és possible assenyalar-ne els trets diferencials.

Mitjançant sistema aleatori similar al següent en la comarca d'Osona, s'ha extret la següent mostra:

	<u>unitats</u>	<u>%</u>
Riera	38	8,4
Centre.	42	9,3
Almeda.	14	3,1
Padró	54	12,0
Gavarres.	137	30,4
Sant Ildefons	<u>165</u>	<u>36,6</u>
	450	100,0

Comparant la distribució percentual de la mostra amb la distribució de la població juvenil per subzones pot comprovar-se la similitud entre ambdues:

	<u>% població juvenil</u>	<u>% distribució mostra</u>
Riera-Centre	17,6	17,7
Almeda	3,1	3,1
Padró	11,8	12,0
Gavarres	30,4	30,4
Sant Ildefons	<u>36,7</u>	<u>36,6</u>
	100	100

Semblantment al cas d'Osona, el problema tècnin més important ha estat els errors en el cens de població. En aquests casos s'ha procedit a les substitucions pel que fa a defuncions i trasllats no enregistrats i a dades errònies sobre l'edat dels individus. El nombre d'individus substituïts ha estat de 72; d'aquests, 37 per raó de canvi domiciliari fora de la ciutat, 12 per error en la determinació del domicili, 5 per no figurar dintre la família, 2 per defunció i 2 per error en l'expressió de l'edat.

Els individus que han refusat respondre el qüestionari han estat 75. Les raons que han impossibilitat formalitzar les entrevistes es distribueixen de la següent manera: 4 per estar hospitalitzats o malalts, 3 per incapacitat mental, 15 per estar realitzant el Servei Militar, 12 per impediment del pares o familiars i 41 per negar-se personalment a l'entrevista.

	<u>refusos</u>	<u>mostra</u>
Riera	4 (5,3)	38 (8,4)
Centre.	8 (10,6)	42 (9,3)
Almeda	1 (1,3)	14 (3,1)
Padró	6 (8,0)	54 (12,0)
Gavarres	23 (30,6)	137 (30,4)
Sant Ildefons	33 (44,0)	165 (36,6)
	<u>75 100%</u>	<u>450 100%</u>

A nivell de subzones la distribució dels refusos és força proporcional a la distribució de la mostra, llevat del barri de Sant Ildefons on la proporció s'incrementa notablement. Allà on la distribució dels refusos queda més esbiaixada és respecte els grups d'edat.

<u>grups edat</u>	<u>refusos</u>
15 anys	11,0%
16 anys	5,7%
17 anys	9,5%
18 anys	4,9%
19 anys	29,0%
20 anys	23,8%
21 anys	34,5%

El grup d'edat de 19-21 anys és el que concentra la major part dels refusos (69%), restant particularment afectat el grup de 21 anys degut a les absències per servei militar. Aquest fet fa que la distribució de valors de les variables alterin sensiblement els resultats en aquestes edats; aquest problema caldrà tenir-lo present en l'anàlisi de les dades.

En definitiva, la mostra, considerant les subzones i els grups d'edat, ha estat la següent:

	total	15 a.	16 a.	17 a.	18 a.	19 a.	20 a.	21 a.
Riera	38	6	6	6	4	6	5	5
Centre	42	7	6	6	6	6	6	5
Almeda	14	2	2	2	2	2	2	2
Padró	54	8	9	7	8	7	8	7
Gavarres	137	22	22	19	18	19	19	19
St. Ildef.	165	29	26	23	23	21	24	19
	450	74	71	63	61	61	64	57
	(100)	(16,4)	(15,7)	(14,0)	(13,5)	(13,5)	(14,2)	(12,6)

La representativitat per edats és força equilibrada (entre 13,5% i 16,4%) però cal notar que és, altra vegada en el grup d'edat de 21 on el pes específic és menor, circumstància que ens agreuja el problema ja que també és el grup que enregistra més refusos. D'altra banda, aquesta deficiència vé contrapuntada en el sentit que la major representativitat cau damunt la cohort de 15-16 anys.

1.7. DETERMINACIÓ DE LA MOSTRA A BARCELONA-CIUTAT

La població de Barcelona-ciutat (terme municipal) segons el Padró de 1978 és de 1.926.404 habitants. Aquesta població està radicada, a nivell urbà, en una xarxa d'unitats urbanes o barris diferenciats per la seva morfologia urbana i social. Tenint en compte els aspectes morfològics dels barris a partir del criteri d'agrupar unitats urbanes homogènies, s'ha procedit a l'obtenció de les següents subzones de la ciutat:

sector 1: Sants, Zona Francam Font de la Guatlla, Montjuïc.

sector 2: Barceloneta, Poble Sec, St. Antoni, El Raval, Ciutat Vella, Fort Pienc.

sector 3: St. Andreu de Palomar, Poble Nou, Besòs, Verneda, St. Martí de Provençals, Bon Pastor, Clot-Camp de l'Arpa, Sagrera, Congrés.

sector 4: L'Esquerra de l'Eixample i la Dreta de l'Eixample.

sector 5: Sagrada Família i Gràcia.

sector 6: Les Corts, Sarrià, Pedralbes, St. Gervasi, Vallvidrera.

sector 7: Vallcarca, Horta, El Carmel, Vilapiscina, Vall d'Hebrón, Guinardó, Nou Barris.

La distribució de la població entre aquestes unitats urbanes és la següent:

<u>POBLACIÓ BARCELONA-CIUTAT</u>	<u>TOTES LES EDATS</u>	<u>DE 15 A 21 ANYS</u>
<u>SECTOR I</u>		
Sants	105233	11186
Zona Franca-Port . . .	29134	4642
Font de la Guatlla. . .	11450	1055
Monjuic	6935	928
TOTAL SECTOR I	<u>152752</u>	<u>17811</u>
<u>SECTOR 2</u>		
Barceloneta	24311	2662
Poble Sec	44528	4366
Sant Antoni	50683	5038
El Raval	65260	6396
Ciutat Vella	65971	6311
Fort-Pienc.	40265	4122
TOTAL SECTOR 2	<u>291018</u>	<u>28895</u>
<u>SECTOR 3</u>		
Sant Andreu de Palomar	49870	5075
El Poble Nou	63097	7258
Besòs	31834	5289
Verneda/St.Martí de Provençals	62673	8783
Bon Pastor	16243	2384
Clot-Camp de l'Arpa . .	59526	5844
Sagrera	61098	7116
Congrés	10050	1589
TOTAL SECTOR 3	<u>354391</u>	<u>43338</u>
<u>SECTOR 4</u>		
L'Esquerra de l'Eixampla	119075	12410
La Dreta de l'Eixampla	62318	6110
TOTAL SECTOR 4	<u>181393</u>	<u>18520</u>

SECTOR 5

Sagrada Família	89057	8992
Gràcia	98770	9759
TOTAL SECTOR 5	<u>187827</u>	<u>18751</u>

SECTOR 6

Les Corts	64215	7785
Sarrià.	46672	6547
Pedralbes	12948	1980
Sant Gervasi de Cassoles. . .	122705	16408
Vallvidrera	2656	403
TOTAL SECTOR 6	<u>249196</u>	<u>33123</u>

SECTOR 7

Vallcarca	38823	4737
Horta	4702	5697
El Carmel	61310	7837
Vilapiscina	85797	11448
Vall d'Hebrón	31237	5038
Guinardó	103059	12522
Nou Barris	142573	19633
TOTAL SECTOR 7	<u>509827</u>	<u>66912</u>

TOTAL SET SECTORS 1926404 227350

La distribució relativa de la població per sectors és la següent:

<u>SECTORS</u>	<u>TOTES LES EDATS</u>	<u>15-21 ANYS</u>
1	7,9	7,8
2	15,1	12,7
3	18,4	19,1
4	9,4	8,1
5	9,8	8,3
6	12,9	14,6
7	26,5	29,4
Barcelona	100	100

La població juvenil (15-21 anys) significa el 11,8% de la població total de Barcelona. La distribució dintre de cada un dels sectors és desigual i correlativa a l'estructura d'edats (sectors de població joves i sectors de població envellida):

% de població juvenil

(sobre total de població de cada sector)

Sector 1:	17811	/	152752	=	11,7%
Sector 2:	28895	/	291018	=	9,9%
Sector 3:	43338	/	354391	=	12,2%
Sector 4:	18520	/	181393	=	10,2%
Sector 5:	18751	/	187827	=	10,0%
Sector 6:	33123	/	249196	=	13,3%
Sector 7:	66912	/	509827	=	13,1%

El sector que comprèn els barris centrals de la ciutat és el que presenta un menor pes específic del jovent: Ciutat vella, Raval, Fort Pienc, Sant Antoni, Poble Sec i Barceloneta. En canvi, els sectors 6 i 7, són els de major incidència de població jove. Aquesta distribució és molt plausible si tenim en compte la funcionalitat preferentment residencial d'aquests barris, funcionalitat, però, molt diferenciada si ens fixem en la variable classes socials, ja que mentre el sector 7 és una extensa àrea de recepció de la classe obrera, el sector 6 es compon majoritàriament d'una població de burgesia industrial i financera i de classes socials mitjes (fonamentalment professionals, tècnics i directius).

Coneguda la població i sectoritzada la ciutat s'ha procedit a l'extracció de la mostra.

Dintre de cadascun dels sectors, es troben els individus situats de la manera més homogènia respecte a les característiques que es volen estudiar. Per cada sector es pren una submostra per mitjà del sistema aleatori simple, i la mostra global s'obté combinant les submostres de tots els sectors.

El mostreig fet d'aquesta forma és el més efectiu quan es tracta de poblacions heterogènies. En fer-se la sectorització, els grups s'estableixen de manera que les unitats de mostreig tendeixen a ésser uniformes dintre de cada grup i els grups o sectors tendeixen a ésser diferents entre si. Així es pot controlar la proporció de cada sector en la mostra global i no deixar aquesta proporció a l'atzar i queda assegurat el caràcter representatiu de la mostra.

En funció dels criteris esmentats en l'apartat 1.4. i sobretot en funció de guanyar representativitat i significació

comparativa entre els subsectors de la mostra s'ha estimat que la dimensió òptima fos de 2.550 individus, repartits de la següent forma:

Sector 1:	250	9,8
Sector 2:	253	9,9
Sector 3:	400	15,6
Sector 4:	200	7,8
Sector 5:	250	9,8
Sector 6:	350	13,7
Sector 7:	<u>800</u>	<u>31,3</u>
	2550	100

El sistema d'extracció s'ha basat en un sorteig aleatori a partir de les 1059 seccions censals de Barcelona-ciutat; prenent 3 individus per cada secció censal segons edats correlatives, és a dir grups de tres per cada secció censal de la forma següent: (14-15-16) (17-18-19) (20-21-14) (15-16-17)... considerant un individu de cada tres "de reserva" (un per grup) i dels que foren escollits, aquells els noms dels quals comencessin per "a", "b", i esporàdicament "c".

De les 2550 entrevistes a fer, 548 no es pogueren realitzar. La distribució de les raons que motivaren aquest refús han estat les següents:

defunció	5
refús	
canvi domicili.	
absent per servei militar	17
error en l'adreça o nom de l'individu	115

La distribució dels refusos i de les entrevistes realitzades és, doncs, la següent:

<u>Sector</u>	<u>refusos</u>	<u>entrev.real.</u>	<u>%refusos p/sector</u>	<u>distribució most</u>
1	62	188	32,9	9,3
2	47	253	18,5	12,6
3	73	327	22,3	16,3
4	42	158	26,5	7,8
5	52	198	26,2	9,8
6	107	243	44,0	12,1
7	<u>165</u>	<u>635</u>	25,9	<u>31,7</u>
	548	2002		100

Els refusos han afectat fonamentalment les zones 1 (Sants, Zona Franca, Montjuic) i sobretot la zona 6 (zona residencial oest); és en aquests sectors on la representativitat ha quedat més afectada.

A nivell de grups d'edat la distribució és la següent:

<u>sectors</u>	<u>15-17 anys</u>	<u>17-21 anys</u>	<u>no consta</u>	<u>total</u>
1	31,9	68,1		100
2	38,3	61,7		100
3	39,5	60,5		100
4	38,0	61,4	0,6	100
5	43,0	56,5	0,5	100
6	35,4	63,8	0,8	100
7	44,8	55,2		100

Es a dir, del total d'entrevistats, el 40,11% són joves de 15-17 anys i el 59,7% són joves de 17-21 anys, dels quals hi ha 0,2% que no varen contestar l'edat. El sector 7 presenta el percentatge més alt de joves de 15-17 anys i el sector 1 és el qui el presenta més alt per edats compreses entre 17-21 anys.

1.8. TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ

Cada un dels qüestionaris realitzats s'ha transvasat a tres fitxes de codificació de les quals les dues primeres pertanyen al qüestionari comú a les tres àrees i la tercera al qüestionari específic de cada un d'aquests llocs i que no és objecte d'estudi en el present informe.

Les tasques de perforació, verificació, programació i processament de les dades han anat a càrrec del Centre Ordenador Municipal de l'Ajuntament de Barcelona. Vist l'objectiu de la investigació no s'ha considerat oportú, en aquest moment, procedir a una anàlisi multivariada i a l'establiment d'índex de correlacions lineals, sinó que s'ha procedit simplement a l'obtenció de dades bivariants.

El conjunt de la informació ha estat creuada en base a tres variables: les subzones de cada àrea (barris a Cornellà, zones a Barcelona i grups de municipis a Osona), sexe i edat.

TAULA 1

ESTRUCTURA D'EDATS (Data de naixement)

	Osona	Cornellà	Barcelona
N.C.	-	2 0,4	6 0,3
1965	-	73 16,3	113 5,6
1964	94 20,3	70 15,6	296 14,8
1963	73 15,8	63 14,0	392 19,6
1962	106 22,9	61 13,6	381 19,0
1961	5 19,7	62 13,8	305 15,2
1960	99 21,4	63 14,0	285 14,2
1959	-	55 12,2	224 11,2
Total	463 100	450 100	2002 100

Altres creuaments entre variables que es consideren particularment rellevants s'han tingut també en compte i són analitzats en l'anex d'aquest informe.

A/ Distribució de freqüències en valors absoluts i relatius en taules bivariants:

a) Comarca d'Osona

subzones
(termes municipals)	1. Vic
	2. Manlleu
	3. Torelló
	4. Centelles, Taradell, Tona
	5. Collsupina, Folgueroles, Prats de Lluçanès, Sant Boi de Lluçanès, Viladrau, Rupit.

grups d'edat: 16-20 anys

sexe

b) Cornellà de Llobregat

subzones:	1. Sant Ildefons
	2. Gavarres
	3. Padró
	4. Centre
	5. Riera
	6. Almeda

grups d'edat: 15-21 anys

sexe

c) Barcelona

subzones:	1. Sants, Zona Franca, Port, Montjuic
	2. Poble Sec, Sant Antoni, Districte V, Ciutat Vella, Vilanova, Barceloneta
	3. Poble Nou, Verneda, Bon Pastor, Clot, Sagrera
	4. Eixample
	5. Gràcia, Sagrada Família
	6. Les Corts, Pedralbes, Sarrià, Sant Gervasi, Vallvidrera

7. La Salut, Vallcarca, Sant Genís, Can Baró,
Horta, Montbau, Valldosera, Verdún, Torre
Baró, Guinardó

grups d'edat: 15-21 anys

sexe

1. Municipi i província de naixement
2. Comarca de naixement
3. Estat civil
4. Temps de residència a Catalunya
5. Província naixement pare i mare
6. Nivell d'estudis
7. Lectura de premsa, revistes i llibres
8. Creença religiosa
9. Pertinença i pràctica religiosa
10. Llengua familiar
11. Llengua habitual
12. Comprensió del català
13. Relació estudi-treball
14. Sector professional
15. Estratificació ocupacional
16. Nivells salarials
17. Dimensió jornada laboral
18. Satisfacció laboral
19. Mobilitat laboral
20. Treball: situació contractual
21. Fonts d'educació sexual
22. Actituds davant divorci, abortament, homosexualitat, etc.
23. Coneixement mitjans anticonceptius
24. Propensió al consum de begudes alcoholiques
25. Propensió al consum de marihuana
26. Propensió al consum de droga forta
27. Pertinença familiar
28. Prospectiva familiar
29. Relacions paterno-filials
30. Contribució econòmica familiar
31. Associacionisme
32. Ideologia política
33. Preferència de vot
34. Consciència de pertinença a grup nacional
35. Ocupació del temps lliure

B/ Distribució de freqüències en valors absoluts i relatius en taules bivariants (7)

nivell d'estudis: . temps de residència a Catalunya
 . procedència geogràfica
 . tipus de centre
 . hàbits de lectura
 . relació estudi-treball

estratificació ocupacional:
 . nivell d'estudis
 . salari
 . dimensió jornada laboral
 . satisfacció laboral
 . mobilitat laboral
 . relació amb estudis
 . sindicació

salari mensual: . relació estudi/treball
 . jornada laboral
 . satisfacció laboral

pertinença familiar:
 . prospectiva familiar
 . relacions paternofilials

lloc de naixement: . procedència geogràfica pares
 . temps de residència a Catalunya
 . consciència nacional

procedència geogràfica pares:
 . llengua habitual familiar
 . llengua habitual personal
 . comprensió del català
 . coneixement del català

temps de residència a Catalunya:
 . llengua habitual familiar
 . llengua habitual personal
 . comprensió del català
 . coneixement del català

creença religiosa: . creença vida futura
 . pertinença a una religió
 . pràctica religiosa

pràctica religiosa: . ideologia política

- . opinió sobre qüestions de sexualitat
- . consum drogues

opinió personal sobre qüestions de sexualitat:

- . nivell d'estudis
- . ideologia política
- . coneixement mitjans anticonceptius

propensió al consum d'alcohol:

- . estratificació ocupacional
- . relació estudi/treball
- . consum drogues fluixes
- . consum drogues fortes

propensió al consum de drogues:

- . nivell d'estudis
- . ideologia política
- . opinió sobre qüestions de sexualitat

pertinença a una associació:

- . nivell d'estudis
- . estratificació ocupacional
- . ideologia política
- . procedència geogràfica familiar
- . temps de residència a Catalunya
- . hàbits de lectura

ideologia política:

- . nivell d'estudis
- . estratificació ocupacional
- . procedència geogràfica familiar
- . tendència de vot

ocupació temps lliure:

- . nivell d'estudis
- . estratificació ocupacional
- . procedència geogràfica familiar
- . associacionisme

NOTES

- (1) Els sondeigs a nivell de l'Estat cobreixen edats diferents: Encuesta sobre Presupuestos mentales de la juventud española 1968: 16-20 anys; Encuesta sobre la juventud, 1968: 15-29 anys; III Encuesta Nacional a la juventud, 1975: 15-24 anys Informe de la encuesta sobre la juventud, 1977: 15-20 anys.
- (2) Veure, per major detall, l'informe corresponent a la comarca d'Osona.
- (3) Veure informe corresponent a la comarca d'Osona.
- (4) Convé, per la significació estadística, que la freqüència més petita giri en l'interval 30-40.
- (5) Per a un major detall veure l'informe corresponent a Cornellà.
- (6) Part de les taules d'aquest informe corresponents a Cornellà expressen un doble percentatge: un referit al total de la mostra i un segon referit al nº d'entrevistes efectivament realitzades. S'ha procedit d'aquesta forma a fi de possibilitar la comparació amb les taules corresponents a Osona i Barcelona, on no figuren les entrevistes no realitzades.
- (7) Aspectes estudiats en l'anex a l'informe comparatiu.

2. ASPECTES DEMOGRÀFICO-SOCIALS

2.1. Sexe

2.2. Estat civil

2.3. Lloc de naixement

2.3.1. Població immigrada

2.3.2. Població nascuda a Catalunya

2.4. Lloc de procedència dels pares

2.4.1. Població autòctona

2.4.2. Població immigrada

2.5. Conclusions

Notes

2. ASPECTES DEMOGRÀFICO-SOCIALS

En aquest apartat posem en consideració quatre aspectes: sexe, estat civil, lloc de naixement, i procedència geogràfica dels pares.

2.1. SEXE

D'acord amb l'estructura demogràfica, cal esperar que la distribució de la població giri entorn el 50% entre ambdós sexes, amb un lleuger pes específic major pel que fa al sexe masculí ja que estem tractant d'una població jove (1). La proporció entre homes i dones en el nostre cas ha resultat ser la següent:

	HOMES	DONES	
Osona	51,6	48,4	100
Cornellà	49,6	49,2	98,8 (2)
Barcelona	55,4	44,6	100

A Barcelona és on la representació masculina és major i a Cornellà on és més equilibrada. En qualsevol de les tres zones, però, pot considerar-se que tal distribució és correcta i no presenta alteracions rares.

2.2. ESTAT CIVIL

Quant a l'estat civil, donada la cohort d'edats que estudiem, la proporció de casats cal esperar que sigui pràcticament no rellevant. En efecte, el grup de joves casats de 15-21 anys és insignificant:

	<u>% joves casats (15-21 a.) sobre total joves 15-21 anys</u>
Osona	2,1
Cornellà	1,6
Barcelona	1,6

Tenint en compte que la nupcialitat varia sensiblement segons sexe (l'edat de nupcialitat és més avançada en les dones) la distribució dels joves casats serà desigual:

	%	%	%	%
	homes casats	dones casades	homes casats sobre sexe masculí	dones casades sobre sexe femení
Osona	0,2	1,9	0,4	4,1
Cornellà	-	1,6	-	1,8
Barcelona	0,4	1,2	0,7	2,9

Pot observar-se clarament com la nupcialitat diferencial és present en les tres zones: el percentatge de dones casades és sensiblement superior al d'homes casats; aquesta diferència es fa molt més palpable en relacionar el nombre d'homes o dones casades amb el total de la població del sexe corresponent. En cap cas els homes casats signifiquen ni tant sols l'1% sobre el total d'homes, mentre que aquesta proporció ratlla o supera el 2% referent a les dones (taula 2).

Sobre aquestes últimes dades cal observar uns trets diferencials:

- a) Osona és l'àrea que enregistra una major nupcialitat femenina en aquestes edats.
- b) Cornellà presenta els índex de nupcialitat més baixos: nul en el sexe masculí i inferior al 2% en el sexe femení.
- c) Barcelona expressa una posició intermitja entre Osona i Cornellà.

Aquesta diversitat no ens ha de fer caure en conclusions massa ràpides i lleugeres. L'afirmació que la nupcialitat femenina a Osona és més avançada en edat i que la nupcialitat masculina a Cornellà és inexistente ens sembla que no queda demostrada plenament. Segurament la conducta davant la nupcialitat, per part dels joves, tendencialment és aquesta, però sembla que tota conclusió radical és d'escreix ja que la mostra en el cas de la nupcialitat ha quedat molt esbiaixada: la nupcialitat implica generalment canvis domiciliars, per la qual cosa creiem que part dels individus casats d'edat inferior als 21 anys no han entrat en el procés de selecció de la mostra o bé que no han estat localitzables per la raó esmentada. Per tant, cal tenir en compte que en el nostre cas la nupcialitat no ha quedat suficientment reflexada, i que possiblement sigui quelcom superior, de fet, als índex obtinguts.

TAULA 2

DISTRIBUCIÓ PER EDATS SECONS ESTAT CIVIL

		15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
Osona	homes solters	-	47,9	53,4	50,0	59,3	47,5	-
	dones solteres	-	51,1	46,6	48,1	39,6	46,5	-
	casats/des	-	1,1	-	1,9	1,1	6,1	-
Cornellà	homes solters	47,9	50,0	50,8	50,8	50,8	50,8	49,1
	dones solteres	52,1	48,6	47,6	49,2	44,3	46,0	43,6
	casats/des	-	-	1,6	-	3,3	3,2	3,6
Barcelona	homes solters	48,7	52,4	55,4	54,9	62,6	55,8	48,7
	dones solteres	46,9	47,3	44,4	43,8	35,1	41,8	46,0
	casats/des	?	0,3	0,3	1,3	2,0	2,5	5,3

2.3. LLOC DE NAIXEMENT

El lloc de procedència dels individus l'hem amidat mitjançant la comarca i la província de naixement. Aquestes dades ens aproximen al coneixement de la incidència que té el fenomen de la immigració sobre el jovent; encara que aquestes dades hauran d'ésser analitzades comparant-les amb el temps de residència a Catalunya i amb el lloc de naixement dels joves (taules 4 i 5).

2.3.1. Població immigrada

La distribució de la població juvenil immigrada en la mostra (3) així com també dintre de les subzones considerades a cada lloc és molt desigual.

a) Comarca d'Osona

La comarca d'Osona és la menys afectada pel fenomen migratori, la incidència de la població juvenil nascuda fora del Principat és poc rellevant (6,5%), i majorment concentrada a Vic i Manlleu que són les dues entitats urbanes que concentren la major part de la indústria de la comarca. Dintre aquesta població immigrada cal fer esment del paper determinant que juga la zona d'Andalusia i Extremadura ja que el 83,3% de la immigració prové d'aquests dos indrets.

És particularment important tenir en compte que aquesta població juvenil immigrada porta ja força temps residint a Catalunya. Aquest fet -de molta importància pel que fa al fenomen de la integració- ens ratifica com en els darrers anys la mobilitat geogràfica ha disminuït sensiblement davant la crisi laboral. El 70% de la població no catalana immigrada a Osona porta més de 10 anys residint a Catalunya (4); la resta, el 30%, porta residint a Catalunya entre 3 i 10 anys.

b) Cornellà

Contràriament a Osona, Cornellà és l'àrea que enregistra una major població immigrada. Els joves de 15-21 anys nascuts en la resta de l'Estat Espanyol és del 25,1%. Aquesta població immigrada està molt repartida arreu del municipi però allà on incideix més particularment és en el barri de Garvres, Riera i Sant Ildefons. En aquest darrer barri prop

TAULA 3

COMARCA DE NAIXEMENT

	Osona	Cornellã	Barcelona
N.C.		73 16,2 (-)	1
Nascuts en la comarca on resideixen	398 86,0	137 30,4 (36,3)	1716 85,8
Nascuts en comarca veïna a la de residència	16 3,4	128 28,4 (33,9)	19 0,8
Nascuts en comarques resta Principat	18 3,9	6 1,3 (1,6)	38 1,9
Nascuts fora del Principat	31 6,7	106 23,5 (28,1)	226 11,2
Total	463 100	450 100 (377) 100	2000 100

TAULA 4

PROVÍNCIA DE NAIXEMENT

	Osona	Cornellà	Barcelona
N.C.	-	73 16,2 (-)	-
Principat	432 93,3	270 60,0 (71,6)	1764 88,1
Resta Estat	30 6,5	95 21,1 (25,1)	106 5,3
Estranger	1 2,1	12 2,6 (3,1)	35 1,7
Andalusia Extremadura, Canàries	25 5,4	72 16,0 (19,1)	97 4,8
Total	463 100	450 100 (377) 100	2002 100

TAULA 5

TEMPS RESIDÈNCIA A CATALUNYA

	Osona	Cornellà	Barcelona
N.C.	4 0,9	76 16,9 (-)	27 1,3
- 1 any	-	1 0,2 (0,3)	33 1,6
1 - 2 anys	-	2 0,2 (0,3)	6 0,3
3 - 5 anys	3 0,6	6 1,3 (1,6)	17 0,8
6 - 10 anys	6 1,3	35 7,8 (9,3)	68 3,4
+ de 10 anys	21 4,5	61 13,6 (16,1)	141 7,0
nascut a Catalunya	429 92,7	270 60,0 (71,6)	1709 85,7
Total	463 100	450 100 375 (100)	2001 100

TAULA 6

LLOC DE NAIXEMENT

	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
neixen en pròpia comarca:							
Osona	-	91,5	82,2	84,0	86,8	84,8	-
Cornellà	37,0	34,3	31,7	36,1	23,0	28,6	21,8
Barcelona	83,2	87,5	85,7	87,4	87,2	87,0	79,0
neixen fora de la comarca:							
Osona	-	8,5	17,8	16,0	13,2	15,2	-
Cornellà	63,0	65,7	68,3	63,9	77,0	71,4	78,2
Barcelona	16,8	12,5	14,3	12,6	12,8	13,0	21,0
nascuts a Catalunya:							
Osona	-	96,8	91,8	93,4	91,2	92,9	-
Cornellà	76,9	81,8	82,4	63,8	65,9	60,4	61,1
Barcelona	86,7	89,9	88,3	89,5	89,8	87,7	81,7
nascuts fora de Catalunya:							
Osona	-	3,2	8,2	6,6	8,8	7,1	-
Cornellà	23,1	18,2	17,6	36,2	34,1	39,6	38,9
Barcelona	13,3	10,1	11,7	10,5	10,2	12,3	18,3

del 60% dels joves són nascuts fora de Catalunya.

D'entre la població immigrada també la immigració andalusa i extremeña ocupa el lloc primordial; representa el 75,8% de la població immigrada.

El fenomen immigratori també ha minvat, com en el cas d'Osona, donat que només el 3,1% dels immigrants porten menys de dos anys a Catalunya. La major part de la immigració porta més de 10 anys en terres catalanes (64%).

c) Barcelona

A Barcelona el fenomen immigratori també juga un paper determinant en la composició demogràfica de la població. La població juvenil nascuda fora de Catalunya és del 10%. Aquest percentatge, si bé no és molt gran, ha d'ésser tingut en compte, fonamentalment perquè la distribució de la immigració arreu de la ciutat és molt desigual: mentre a determinades zones (Eixample, Barcelona vella, i la zona residencial de l'oest) la immigració és poc important, a determinats barris -llos d'assentament de la classe obrera- aquest fenomen és dominant (districte IX, per exemple).

D'altra banda, també valen per a Barcelona les dues constatacions que hem assenyalat tant a Osona com a Cornellà: per un costat, l'origen de la població immigrada és majoritàriament andalús o extremeñy, tot i que cal constatar que en proporció sensiblement menor (47,7%). Per altra costat, la major part d'aquesta immigració (69,5%) fa més de 10 anys que viu a Catalunya. Hi ha, però, una dada important: el 19,2% de la immigració és recent -en els darrers dos/tres anys. Mentre a Osona i Cornellà es pot parlar d'un veritable retrocés en el moviment immigratori (5), pel que fa a Barcelona no es pot arribar a la mateixa conclusió donat que la immigració persisteix malgrat la recessió econòmica i l'increment de l'atur (6).

2.3.2. Població nascuda a Catalunya

Hem considerat en l'apartat anterior el fenomen immigratori sobre Catalunya des de la resta de l'Estat espanyol; ve gem ara els moviments interns dintre del Principat (7). Per un

sistema concèntric posem en consideració només tres possibilitats: els nascuts en la pròpia comarca on resideixen, els nascuts en comarques veïnes i els nascuts en la resta del Principat (8).

a) Comarca d'Osona

Osona -com també Barcelona- expressa una baixa mobilitat geogràfica: el 86% de la població juvenil ha nascut a la comarca; aquesta xifra encara és més indicativa si tenim en compte que els nascuts a la comarca signifiquen el 92,7% de la població nascuda a Catalunya. Només el 3,4% de la població prové de comarques veïnes (Ripollès, Garrotxa, Selva, Vallès Oriental, Bages i Berguedà) i el 3,9% prové de la resta de comarques. És indubtable, doncs, que Osona en cap moment es fa significativa quant a moviments d'immigració tant de fora del país com intercomarcals.

b) Cornellà

El contrapunt el trobem a Cornellà on només el 36,3% de la població juvenil és nascuda al Baix Llobregat; i, si considerem només els nascuts a Catalunya, ens trobem que el 49% de la població prové de fora del Baix Llobregat. Aquestes xifres mostren una zona capdavantera en la formació i localització de força de treball.

D'entre la immigració comarcal el flux prové exclusivament de les comarques veïnes ja que significa el 96,2% de la immigració de comarques. La totalitat d'aquesta població procedeix del Barcelonès.

c) Barcelona

Els moviments immigratoris comarcals cap a Barcelona-ciutat són molt menys rellevants del que hom podria pensar pel que fa a les edats que estudiem. Si bé és comprensible que la major part del jovent nascut a Catalunya i resident a Barcelona vingui de la mateixa comarca del Barcelonès, no ho és que la proporció de jovent nascut en altres comarques sigui tant baixa. Ens remetem, en aquest punt a l'Informe corresponent a aquesta àrea (9).

2.4. LLOC DE PROCEDÈNCIA DELS PARES

Sovint els estudis sobre els moviments migratoris avaluen només la variable "lloc de naixement" de l'individu. No obstant hi ha altres elements a considerar -sobretot en l'anàlisi de la realitat catalana- com és el fenomen lingüístic i els moviments immigratoris bi-generacionals. El fenomen lingüístic serà tractat en el capítol 6; ara atenem només el corrent immigratori per part dels pares dels individus seleccionats en la mostra (taules 7 i 8).

Considerar que només formen part de la població immigrada els joves nascuts fora del Principat portaria a conclusions mancades del més mínim sentit sociològic. Els moviments immigratoris que ha rebut Catalunya, sobretot a partir de la dècada dels 50, han configurat una nova morfologia social del Principat, majorment en les zones de creixement industrial: una expansió de la classe obrera (en base al component migratori-agrari) que a nivell urbà s'ha configurat en bosses o ghettos urbans (zones d'autoconstrucció, d'expansió poligonal, vivendes socials, etc.) on l'element immigratori compleix un paper dominant.

Malgrat que bona part del jovent sotmès a investigació hagi nascut a Catalunya, o bé que bona part dels nascuts fora del Principat porten més de 10 anys residint aquí, les característiques socials que envolten a la immigració s'extenen a un doble nivell: a nivell urbà, en la segregació urbana a què són sotmeses extenses àrees de població obrera; i a nivell familiar pels efectes sociològics a nivell de reproducció social i qüestió lingüística-cultural.

Es en aquest sentit que ens és particularment important incidir sobre el lloc de procedència familiar de la població investigada.

2.4.1. Població autòctona

La distribució de la població segons procedència geogràfica familiar, segons el model de l'apartat anterior, és molt desigual. Pel que fa a la població autòctona (10) la diversitat entre les tres àrees d'estudi és absoluta:

TAULA 7

PROVÍNCIA NAIXEMENT DEL PARE

	Osona	Cornellà	Barcelona
N.C.	2 0,4	75 16,7 (--)	7 0,3
Catalunya	335 72,4	82 18,2 (21,1)	1121 56,0
València Balears	2 0,4	10 2,2 (2,5)	64 3,2
Aragó	7 1,5	8 1,8 (2,0)	95 4,7
Euskadi Navarra	4 0,2	2 0,4 (0,5)	26 1,3
Astúries Galícia	5 1,1	13 2,9 (3,3)	59 2,9
Lleó Castella	11 2,4	25 5,6 (6,4)	153 7,6
Extremadura Andalusia, Canàries	91 19,7	200 44,4 (51,5)	353 17,6
Múrcia Nord Africa	8 1,7	25 5,6 (6,4)	99 4,9
Països estrangers	1 0,2	10 2,2 (2,5)	25 1,2
Total	463 100	450 100 375 (100)	2002 100

TAULA 8

PROVÍNCIA NAIXEMENT MARE

	Osona	Cornellà	Barcelona
N.C.	1 0,2	75 16,7 (-)	26 1,3
Catalunya	318 68,7	72 16,0 (19,2)	1043 52,1
València Balears	4 0,9	17 3,8 (4,5)	79 3,9
Aragó	4 0,9	11 2,4 (2,9)	110 5,5
Euskadi Navarra	5 1,1	2 0,4 (0,5)	29 1,4
Astúries Galícia	2 0,4	15 3,3 (4,0)	60 3,0
Lleó Castella	9 1,9	29 6,4 (7,7)	164 8,2
Extremadura Andalusia, Canàries	112 24,2	203 45,1 (54,1)	358 17,9
Múrcia Nord Àfrica	7 1,5	16 3,6 (4,2)	99 4,9
Països estrangers	1 0,2	10 2,2 (2,6)	34 1,7
Total	463 100	450 100 375 (100)	2002 100

a) Osona

L'origen geogràfic familiar (pares) del jovent d'Osona és fonamentalment autòcton, és a dir, de pares nascuts a Catalunya (11). Els pares nascuts a Catalunya suposen el 72,4% de la població i les mares el 68,7%. Aquestes dades suggereixen dues qüestions:

La proporció de dones (mares) immigrades és major que la d'homes (pares). Aquesta tònica també és palpable a Cornellà i Barcelona.

Part de la població juvenil d'Osona nascuda a Catalunya prové de famílies immigrades: entre el 20 i el 25% dels joves nascuts a Catalunya pertanyen al món de la immigració, amb les connotacions socials i lingüístiques que això comporta.

b) Cornellà

La família d'origen català a Cornellà (pares nascuts a Catalunya) és tanmateix poc significativa: només el 21,1% dels pares i el 19,2% de les mares de la població juvenil són nascuts al Principat. Aquestes dades ens porten, doncs, a incrementar molt més encara el pes del fenomen immigratori en aquest municipi.

Si els joves nascuts fora de Catalunya signifiquen el 25% de la població, la població juvenil d'extra-ció immigrada és, aproximadament, del 80%. A nivell urbà, a més a més, la població d'extracció immigrada està distribuïda molt desigualment: el centre de Cornellà (part antiga del municipi) concentra la major part de la població catalana mentre que en els barris habitats per la classe obrera la immigració és gairebé total. Concretament en el barri de Sant Ildefons la població autòctona catalana en prou feines arriba al 10%.

c) Barcelona

La població juvenil autòctona a Barcelona disminueix sensiblement en considerar l'origen català/no català dels pares. Si la població immigrada de la resta de l'Estat cap a Catalunya és del 10%, la població extracció no catalana és aproximadament del 50%. En efecte, la proporció de pares i mares nascuts a Catalunya és respectivament el 56,0% i 52,1%.

Això vol dir que entorn el 40% del jovent nascut a Catalunya i resident a Barcelona prové d'extracció immigrada.

Evidentment la distribució de la població autòctona a l'interior de la ciutat presenta unes característiques diferencials de primer ordre i ja analitzades en diversos estudis. Les zones de major incidència de la població autòctona tenen una correlació innegable amb la xarxa urbana i el procés de segregació social: zona residencial de l'oest, Eixample, Sagrada Família i Gràcia.

2.4.2. La població immigrada

L'extracció immigrada de la població juvenil -tal com ha quedat expressat més amunt- està fortament determinada per el moviment migratori d'Andalusia i Extremadura cap a Catalunya. Aquest moviment és significatiu a les tres àrees analitzades.

a) Osona

D'entre els pares i mares immigrants el lloc d'origen dominant és Andalusia i Extremadura: el 71,0% dels pares i el 77,2% de les mares.

El major centre de recepció de la immigració -en termes relatius- és Manlleu, que alhora és el centre urbà que concentra -també en termes relatius- més població andalusa i extremeña. En segon lloc, els centres de recepció són Vic i Torelló; i resten gairebé insensibles al fenomen migratori els petits municipis rurals.

b) Cornellà

A Cornellà la incidència de la immigració del Sud també és predominant (aproximadament 68% de la immigració), mentre que en segon lloc figura Múrcia, Lleó i les Castelles. La migració provinent de la resta de regions és d'importància molt menor. Evidentment la distribució d'aquesta immigració és desigual a nivell urbà sobre tot pel que fa al centre de la població respecte als barris perifèrics.

c) Barcelona

La població juvenil d'extracció no catalana a Barcelona

a Barcelona-ciutat s'acosta al 50%. Segons el lloc de procedència el centre emisor principalment també és Andalusia-Extremadura (40,0% dels pares i 38,3% de les mares), tot i que amb un pes específic molt menor respecte Osona i Cornellà. En efecte, la plurifuncionalitat urbana i social de Barcelona fa que esdevingui centre de recepció àdhuc d'aquells indrets menys sensibles a l'emigració:

	<u>% pares immigrats</u>	<u>% mares immigrades</u>
València-Illes	7,2	8,4
Aragó	10,7	11,7
Euskadi-Navarra	2,9	3,1
Galícia-Astúries	6,7	6,4
Lleó i Castelles	17,3	17,5
Múrcia	11,2	10,6
Estranger	2,8	3,6
Andalusia-Extremadura	40,0	38,3

La distribució de la població d'extracció immigrada obeeix al procés d'expansió de la classe obrera industrial i al seu assentament urbà. Per això la major incidència de la immigració rau fonamentalment en les subzones de la mostra corresponents als districtes IX - XII - X.

5. CONCLUSIONS

1. La proporció d'homes sobre dones és lleugerament superior al 50%, en concordància amb les piràmides d'edat de les poblacions. Aquesta diferència a Cornellà és pràcticament inexistent, i, en canvi, molt acusada a Barcelona.
2. La nupcialitat en la població de 15-21 anys és baixa (inferior al 2%). Aquesta taxa, però, és inferior a la real donat que el Padró no reflexa amb tota fiabilitat la mobilitat geogràfica recent de la població.
3. La nupcialitat juvenil és lleugerament superior a Osona (2,1%) mentre que a Cornellà i a Barcelona és idèntica (1,6%).
4. La nupcialitat juvenil és més alta entre les dones que els homes en tots tres llocs. Tendencialment, arreu, les dones

es casen en edats més joves que els homes, i la nostra investigació ho reflexa.

5. Els trets diferencials més notables els trobem en la composició de la població segons procedència geogràfica.
6. La procedència immigrada de la població està relacionada amb la localització industrial i amb la radicació urbana de la classe obrera.
7. La comarca d'Osona, en funció d'aquestes variables, és una zona molt poc afectada pel procés immigratori. La localització de la població immigrada es realitza entorn dels nuclis que concentren el creixement industrial (Vic i Manlleu) essent nul·la la immigració en les comunitats rurals.
8. A Cornellà el component immigratori és determinant, la seva significació és global en tot el municipi però entre el centre urbà i els barris perifèrics la diferència és notable. En els barris perifèrics la població immigrada és pràcticament total.
9. A Barcelona, la incidència immigratòria ocupa un lloc rellevant, però la distribució interna de la població vinguda de fora de Catalunya és molt diferencial i correlacionada amb la segregació urbana, reflex de l'estructura de classes.
10. Segons el temps de residència a Catalunya el fenomen immigratori té una tendència decreixent en les tres zones (taule 5 i 6).
11. L'avaluació de la població immigrada segons, només, el criteri del lloc de procedència no és prou correcte des del punt de vista sociològic. La composició immigrada de la família i la seva localització urbana en barris d'extracció obrera és determinant en configurar un medi social i cultural als membres de la família immigrada nascuts a Catalunya.
12. Atenent al lloc de procedència dels pares, l'avaluació del jove incardinat en el sector demogràfic immigrat és molt més alta, sobretot pel que fa a Cornellà i als barris obrers de Barcelona. A Osona, tot i essent més considerable la immigració des d'aquest punt de vista, segueix essent l'àrea que reflexa més població autòctona.
13. Hi ha més proporció de dones (mares) immigrades que homes (pares). Aquest fet es dona en les tres àrees.

14. Per als tres llocs el focus emissor d'immigració de major importància i amb molta diferència respecte als altres és el sector d'Andalusia i Extremadura.
15. A Barcelona és on els llocs de procedència immigrada són més diversificats, tot i que també predomina la zona Sud.
16. Mentre la gairebé totalitat de la població d'extracció immigrada a Osona i Cornellà forma part de la classe obrera, una part de la immigració a Barcelona té altres connotacions (tècnics, funcionaris, directius, etc.).
17. Davant el pes significatiu de la població immigrada a Catalunya, els moviments demogràfics interns al Principat tenen importància menor.
18. A Osona, degut a condicionaments econòmics i geogràfics la immigració interna del Principat és irrellevant a la pràctica.
19. A Cornellà, els moviments demogràfics interns tenen una alta significació, i són gairebé exclusivament del Barcelonès. Cornellà és un efecte urbà del creixement de la metròpoli, i el lloc de naixement dels joves estudiat n'és una mostra palpable (34% dels joves han nascut al Barcelonès).
20. La incidència dels moviments migratoris de les comarques catalanes a Barcelona és molt menor del que es podia esperar (inferior al 3%). Aquesta dada, però, s'incrementa molt més en veure l'extracció comarcal de les famílies del jovent barcelonès.

NOTES

- (1) Les piràmides d'edat expressen normalment una major proporció d'homes que de dones en els primers anys de vida, proporció que es fa decreixent fins a expressar una major proporció de dones sobre els homes.
- (2) La diferència (1,2%) obeeix al grup d'entrevistes no realitzades.
- (3) En aquest cas entenem com a població juvenil immigrada la nascuda fora de Catalunya. Des d'un punt de vista més ampli podem considerar també més endavant com a població juvenil immigrada la que pertany a famílies on els joves són vinguts de fora.
- (4) El "boom" immigratori té lloc en la dècada dels seixanta i minva a principis de la dècada dels setanta.
- (5) Sempre referit a la població entre 15- 21 anys.
- (6) Aquest aspecte hauria d'ésser contrastat amb les darreres estadístiques sobre moviment demogràfic. Ens remetem, en tot cas a l'Informe específic sobre Barcelona.
- (7) Cal remarcar que aquest tipus de moviment demogràfic no implica que sigui entre població catalano-parlant.
- (8) Un major detall dels moviments migratoris interns sobre el lloc de procedència veçi's en els Informes parcials de cada àrea d'estudi.
- (9) A les taules 3 i 4 es pot observar, quant a Barcelona, una discordància en l'avaluació de la població nascuda a Catalunya. Aquest fet porta a dubtar d'aquests resultats, donat que és molt possible que estiguin esbiaixats per errors en la codificació dels qüestionaris de Barcelona. És per això que em reservo qualsevol conclusió sobre aquest punt.
- (10) Entenem per població juvenil autòctona -operativament- la que prové de pares nascuts a Catalunya. En el nostre cas no posem en consideració la qüestió de les famílies mixtes.
- (11) No implica que la població autòctona sigui catalano-parlant.

3. NIVELL D'ESTUDIS

- 3.1. La població escolaritzada
 - 3.1.1. Distribució de l'escolarització per zones
 - 3.1.2. L'escolarització any per any
 - 3.1.3. L'escolarització segons sexe
- 3.2. Nivells educatius
 - 3.2.1. La piràmide educativa
 - 3.2.2. Nivell bàsic
 - 3.2.3. Formació professional
 - 3.2.4. Batxillerat i COU
 - 3.2.5. Estudis universitaris
 - 3.2.6. Fracàs escolar
 - 3.2.7. Tipus de centres
- 3.3. Conclusions

Notes

3. NIVELL D'ESTUDIS

En aquest apartat es consideraran dues qüestions fonamentals: la proporció de població escolaritzada entre 15-21 anys i els nivells educatius assolits per la població juvenil.

3.1. LA POBLACIÓ ESCOLARITZADA

Donat que la nostra investigació contempla la població juvenil només fins els 21 anys, és d'esperar que bona part d'aquesta població estigui encara escolaritzada en estudis mitjans o superiors, mentre que la resta de jovent ha anat a nodrir el mercat de treball. La distribució, doncs, de la població juvenil dintre o fora del sistema educatiu és d'una importància cabdal, tant per amidar el grau de democratització d'aquests nivells educatius com per avaluar la força de treball que genera el jovent.

Són tres els aspectes que mereixen ser considerats en la distribució de l'escolarització: segons unitats urbanes, segons edat i segons sexe.

3.1.1. Distribució de l'escolarització per zones

En l'enquesta a la joventut s'ha insistit especialment en l'ocupació del jovent sigui en el treball o a l'estudi; i s'ha procedit a elaborar 10 tipus de situacions (veure taula 9) que comprenen tant la població estudiantil com la no estudiant. Aquesta darrera serà analitzada més endavant.

Doncs bé, considerant el conjunt de la població juvenil que -amb més o menys dedicació- està estudiant, les taxes d'escolarització global són les següents:

Osona	47,3%
Cornellà	57,3%
Barcelona	72,0%

Veiem que les diferències d'escolarització global del jovent (15-21 anys) entre les tres zones d'estudi són molt pronunciades. La comarca d'Osona és l'àrea que presenta una escolarització més baixa (la major part del jovent és treballador).

L'escolarització a Cornellà se situa en un terme mitjà i Barcelona-ciutat és la zona més nodrida, des del punt de vista educatiu.

Aquestes taxes d'escolarització varien si tenim en compte només la població estudiantil en la qual els estudis signifiquen l'activitat principal o bé compartida per igual amb el treball. En aquest cas, l'escolarització baixa sensiblement, però mantenint les diferències:

Osona	39,9%
Cornellà	48,0%
Barcelona	64,4%

Un element a tenir en compte, i que en aquest informe només apuntem (1), és que la distribució interna de l'escolarització és molt desigual o poc uniforme, seguint la configuració social urbana ja comentada en motiu del fenomen immigratori.

Així, en el cas de la comarca d'Osona, l'escolarització en els municipis rurals dispersos és molt baixa, el 6,5% són "només estudiants" i el 58,1% treballa a temps complet. A Manlleu, on es concentra força indústria, la major part del jovent treballa exclusivament (només el 19% són estudiants a plena dedicació). En canvi, Vic -cap de comarca- és la zona on les taxes d'escolarització són més elevades i la proporció de treballadors menor. La composició social de la població -juntament amb l'oferta d'ensenyament mitjà- és element determinant en configurar aquestes diferències.

A Cornellà, tenint en compte la seva estructura urbana interna, les diferències en l'escolarització juvenil també es fan notar, tot i que la composició social de la població és força més homogènia (classe obrera industrial predominantment). Així, el centre urbà del municipi és la zona amb més escolarització juvenil i menys treballadors juvenils, mentre que els barris perifèrics la proporció és inversa:

	<u>població juvenil escolaritzada</u>	<u>% estudiants a plena dedicació</u>
Centre urbà	66,6%	42,8%
Sant Ildefons	43,0%	27,2%
Padró	42,0%	18,5%

TAULA 9

RELACIÓ ESTUDI-TREBALL

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	-		75	16,7 (-)	10	0,5
Només estudi	101	21,9	132	29,3 (35,2)	993	49,8
Només treball	214	46,4	91	20,2 (24,2)	335	16,8
Més estudi que treball	60	13,0	24	5,3 (6,4)	169	8,5
Més treball que estudi	26	5,6	18	4,0 (4,8)	92	4,6
Estudi-treball idem	24	5,2	24	5,3 (6,4)	124	6,2
Estudi i busca treball	8	1,7	17	3,8 (4,5)	118	5,9
Servei militar	2	0,4	2	0,4 (0,5)	12	0,6
Atur	16	3,5	50	11,1 (13,3)	66	3,3
Res	8	1,7	14	3,1 (3,7)	61	3,1
Feines a casa	2	0,4	3	0,7 (0,8)	15	0,8
Total	463	100	450	100 375(100)	1995	100

Val a dir, a més a més, que la consideració de la població juvenil estudiant a plena dedicació ens fa baixar sensiblement les taxes, cosa que indica que bona part de la població combina estudi-treball, sobretot en els barris obrers.

A Barcelona (2), tanmateix, el cas de l'escolarització és ben diferent, ja que -comparativament- expressa una taxa global molt més elevada (72,0%) com també de població juvenil estudiant a temps complet (49,8%). Ara bé, si la distribució de l'escolarització juvenil a Cornellà i Osona es correlaciona amb la distribució social-urbana de la població, el cas de Barcelona no és menys clar:

	<u>% població juvenil només estudiant</u>	<u>% població juvenil només treballadora</u>
<u>Zona 1</u> (Sants, Zona Franca, Port, Monjuic)	43,6	17,6
<u>Zona 2</u> (Poble Sec, Sant Antoni, Districte V, Barceloneta)	53,0	19,0
<u>Zona 3</u> (Poble Nou, Verneda, Bon Pastor, Clot, Sagrera)	32,8	23,0
<u>Zona 4</u> (Eixample)	67,5	8,3
<u>Zona 5</u> (Gràcia, Sagrada Família)	56,6	11,7
<u>Zona 6</u> (Les Corts, Pedralbes, Sant Gervasi, Vallvidrera, Sarrià)	64,6	7,8
<u>Zona 7</u> (Vallcarca, Sant Genís, Vall d'Hebró, Horta-Carmel, Verdú, Guinardó)	46,8	19,6

Les zones 4, 5 i 6, que són les que a nivell urbà localitzen els estrats mitjos i alts (3) de la població, reflexen major escolarització (a dedicació plena) i menor percentatge de població treballadora. Per contra, els sectors on radica la classe obrera predominantment, són els que menys escolaritzen la població juvenil. Malgrat tot, val a dir que, llevat de la zona més obrera (Poble Nou, Verneda, Bon Pastor, Clot, Sagrera), les taxes d'escolarització són més elevades que a Cornellà i Osona.

3.1.2. L'escolarització any per any

Tractant-se d'una població juvenil convé considerar l'escolarització any per any (taula 20). Considerant el conjunt de la població estudiant (àdhuc d'entre el jovent on l'estudi ocupa un lloc molt secundari respecte de la seva activitat laboral) l'escolarització per edats és la següent:

	<u>15</u>	<u>16</u>	<u>17</u>	<u>18</u>	<u>19</u>	<u>20</u>	<u>21</u>
Osona	-	64,9	56,1	43,8	43,0	32,3	-
Cornellà	74,8	75,6	59,6	51,8	43,1	35,4	44,3
Barcelona	88,3	89,9	79,5	77,2	71,6	61,1	59,9

L'escolarització als quinze anys en cap cas no està generalitzada. A Barcelona el dèficit d'escolarització en aquesta edat és de l'11,7% i a Cornellà del 25,2% (4). Aquesta xifra, des d'una perspectiva sociològica és d'una gran importància, en el sentit que bon nombre dels adolescents que encara no han arribat a l'edat legal de treballar han sortit prematurament del sistema educatiu un cop acabat l'ensenyament bàsic. Cal pronosticar, doncs, entorn a aquest grup d'edat un agreujament de la seva situació marginal tant del del sistema escolar com del mercat de treball. L'escolarització als 16 anys expressa la mateixa tendència, però val la pena observar que a la comarca d'Osona el dèficit d'escolarització encara és molt més elevat.

Quant al grup d'edats 17-19 anys la tendència a la decreixença de l'escolarització és arreu (tendència altrament normal), però mentre Osona i Cornellà es queden només amb un 43,0% de població escolaritzada als 19 anys, Barcelona manté una escolarització relativament elevada: 71,6%. Aquesta decreixença és fa molt més palpable en el tombant dels 20 anys, llevat del cas de Barcelona, on la major oferta educativa (ensenyament mitjà i superior) i la composició social de la població, implica una major permanència del jove dintre del sistema educatiu.

Val a dir, a més, que aquestes dades expressen conjuntament el grup d'estudiants a temps complet i a temps parcial. Si es considera només el primer grup, l'escolarització és molt més baixa i les diferències entre Osona i Cornellà per un costat i Barcelona per l'altre augmenten (taula 10).

TAULA 10

ESTUDI - TREBALL

		15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
estudi només	Osona	-	39,4	27,4	20,0	8,9	15,2	-
	Cornellà	66,1	57,5	45,6	25,8	4,5	12,5	5,5
	Barcelona	82,0	78,4	59,0	49,1	39,8	24,9	27,0
treball només	Osona	-	33,0	38,4	48,6	53,3	56,6	-
	Cornellà	6,1	10,6	26,3	24,2	34,0	43,7	41,6
	Barcelona	3,6	4,7	11,5	14,2	20,4	30,9	29,7
estudi- treball	Osona	-	23,4	28,7	20,0	33,0	16,1	-
	Cornellà	4,6	10,6	10,5	17,4	34,1	22,9	38,8
	Barcelona	0,9	7,8	15,1	20,0	27,2	29,5	25,7
estudi i busca fei- na	Osona	-	2,1	-	3,8	1,1	1,0	-
	Cornellà	4,1	7,5	3,5	8,6	4,5	-	-
	Barcelona	5,4	3,7	5,4	8,1	4,6	6,7	7,2
parat, res	Osona	-	2,2	5,4	6,7	3,3	8,1	-
	Cornellà	18,5	12,1	12,2	24,1	22,7	18,7	13,8
	Barcelona	6,3	5,4	6,9	7,1	6,6	6,0	5,9

	<u>19 anys</u>	<u>20 anys</u>
Barcelona	39,8	24,9
Cornellà	4,5	12,5
Osona	8,9	15,2

Cal remarcar l'alta proporció d'estudiants que continuen llurs estudis amb algun tipus de treball remunerat. Evidentment aquesta proporció d'estudiants-treballadors, augmenta progressivament any per any en les tres zones (taula 10) cosa que fa palpable els efectes, en les economies familiars, dels costos de l'ensenyament mitjà i superior entre els estrats populars.

3.1.3. L'escolarització segons sexe

Els resultats de l'enquesta no expressen cap confirmació de la hipòtesi que suposa un tractament diferencial per sexes en qüestió educativa. En general s'havia pensat que la incidència del sexe femení en l'ensenyament mitjà i superior és menor que la del sexe masculí, fruit de la mentalitat tradicional de diferenciació de rols. D'altra banda, la presència femenina en l'ensenyament superior està desigualment repartida entre les especialitats (determinades carreres expressen una gran descompensació de sexes). Aquest darrer extrem, però, no és investigat en l'enquesta (5).

Respecte a la primera qüestió, no apareix prou clar que la diferenciació a nivell d'escolarització reflecteixi el pensament tradicional segons el qual pertoca a l'home seguir estudis. En aquest sentit sembla que aquest pensament hagi estat relativament superat, donat que la proporció de dones-homes estudiants es força equilibrada. Amb tot, els resultats obtinguts són molt diferents; per exemple, entre Osona i Cornellà.

	<u>% estudiants</u>	
	<u>homes</u>	<u>dones</u>
Cornellà	52,0	45,7
Osona	42,7	54,7

En efecte, entre Cornellà i Osona s'inverteixen resultats. A Osona la proporció d'estudiants és més alta en les dones que en els homes; sembla com si el "compromís laboral" del sexe masculí impliqui una acceleració en l'anada al mercat de treball,

TAULA 11

RELACIÓ ESTUDI-TREBALL SEGONS SEXE

	Osona		Cornellà	
	homes	dones	homes	dones
Només estudien	18,6	26,2	30,9	29,4
Només treballen	49,8	42,5	20,2	20,6
Estudien més que treballen	13,1	13,6	7,2	3,7
Treballen més que estudien	5,1	6,5	3,6	4,7
Estudien i treballen per igual	4,2	6,5	6,3	4,2
Estudia i busca feina	1,7	1,9	4,0	3,7
Atur	4,6	1,9	10,8	12,1
Res	2,1	0,9	2,2	3,3

mentre que la dona pugui seguir estudis. A Cornellà la inversió de resultats és ben clara: major incidència educativa dels homes ¿Pot ser, en aquest cas, que la diferent mentalitat entre la població autòctona (comarca d'Osona) i la població immigrada (Cornellà) porti a aquests resultats diferencials? Les dades de que disposem no ens permeten un major acostament a la realitat i poder determinar el motiu d'aquesta conducta diferent.

3.2. NIVELLS EDUCATIUS

La consideració dels nivells educatius que ha assolit el jovent és una qüestió particularment important des del punt de vista sociològic. En aquest informe comparatiu es remarquen fonamentalment tres aspectes (6). En primer lloc la distribució de la piràmide educativa, en segon lloc les desercions o abandonament dels estudis no acabats i en tercer lloc el grau d'incidència en les tres àrees investigades del tipus d'escola.

3.2.1. La piràmide educativa

Ja que bona part de la població juvenil està escolaritzada, realitzant estudis en diversos nivells educatius, per analitzar la piràmide educativa del jovent s'ha procedit a considerar el nivell d'estudis més alt assolit com a criteri, entenent per això els estudis acabats o bé en realització, i mantenint els estudis abandonats. En base a aquest criteri s'ha elaborat la taula 12, que ens reflexa el conjunt de joves (estudiants o ja treballadors) segons el nivell educatiu assolit.

Les dades ens mostren tres piràmides ben desiguals, amb trets molt marcats sobretot pel que fa a Barcelona. En els primers nivells de la piràmide hi ha certa similitud entre la comarca de Vic i Cornellà:

	<u>Osona</u>	<u>Cornellà</u>
estudis bàsics	34,8	35,4
F.P. 1er. grau	14,5	16,5
F.P. 2on. grau	7,3	6,9
BUP i COU	26,8	27,4

En els nivells superiors, però, (estudis universitaris de grau mig o superior) hi ha una lleugera diferència que cal

TAULA 12

NIVELL D'ESTUDIS MÉS ALT ASSOLIT (*)

	Osona	Cornellà	Barcelona
N.C.	3 0,6	81 18,0 (1,6)	288 14,4
estudis bàsics	161 34,8	133 29,6 (35,4)	315 15,7
F.P. primer grau	67 14,5	62 13,8 (16,5)	229 11,4
B.U.P. C.O.U.	124 26,8	103 22,9 (27,4)	744 37,2
F.P. segon grau	34 7,3	26 5,8 (6,9)	86 4,3
estudis grau mig escoles universitàries	13 2,8	5 1,1 (1,3)	61 3,0
estudis universitaris superiors	24 5,2	16 3,6 (4,2)	184 9,2
altres	37 8,0	24 5,3 (6,4)	94 4,7
Total	463 100	450 100 375 (100)	2002 100

(*) Nivell més alt assolit: estudis acabats o en curs; no es consideren els estudis abandonats.

apuntar: la incidència del jovent d'Osona cap a la Universitat és lleugerament superior a la de Cornellà. En qualsevol cas, però, la proporció d'estudiants en aquest nivell és molt reduïda.

Comparativament és Barcelona l'àrea que expressa més diferències: la permanència en els nivells bàsics i de formació professional és menor i la incidència en el batxillerat i Universitat molt més acusada:

	<u>Barcelona</u>
estudis bàsics	15,7
F.P. 1er. grau	11,4
F.P. 2on. grau	4,3
BUP i COU	37,2
Universitat (estudis mitjos i superiors)	12,2

La distribució de l'educació, a nivell suburbà, però, també expressa uns trets diferencials que cal tenir en compte i que ens correlacionen l'accés a l'educació amb la composició social de la població segons la seva radicació urbana.

A la comarca d'Osona, en les zones rurals disperses (municipis petits) i a Manlleu (centre amb incidència industrial) hi ha una major fixació del jovent en els nivells bàsics, mentre que Vic concentra major població en el batxillerat.

A Cornellà la diferenciació interna segueix el mateix filó: el centre de la població és el que enregistra menys població fixada en els nivells bàsics, menys a formació professional i més al batxillerat i Universitat. En els barris -lloc de radicació obrera- hi ha una inversió de resultats: escassa o nul·la presència a la Universitat, poca incidència en el batxillerat i més alta a la formació professional i a l'ensenyament bàsic.

Pel que fa a Barcelona la distribució educativa per subzones també és ben palpable: els barris on radica la classe obrera són els que presenten més fixació en els nivells bàsic i de formació professional (sobretot de F.P. 1er. grau), mentre que en les zones on radiquen les classes mitges i la burgesia el jovent està predominantment en el batxillerat o a la Universitat (7).

3.2.2. Nivell bàsic

En el nivell bàsic de l'ensenyament la distribució per sexes és força irregular (taula 13). A Cornellà hi ha més noies a nivell bàsic que nois (aspecte que s'ha comentat en l'apartat 3.1.3.), cosa que no passa ni a Osona ni a Barcelona on la proporció de nois a nivell bàsic és superior a la de noies.

Tenint en compte que l'ensenyament primari arriba fins als 14 anys, però que sovint es dona un cert desajustament cronològic d'edats, podem considerar que part dels joves de 15 anys encara estan realitzant estudis de bàsica. La resta del jovent (16-21 anys) que ha quedat fixada a nivell bàsic i que no ha seguit ni tan sols estudis de formació professional de primer grau (nivell obligatori) és força elevat, sobretot a Cornellà i Osona. Supera el 30% el volum d'adolescents que -acabats els estudis bàsics- accedeixen directament al mercat de treball. En el cas de Barcelona la xifra és la meitat, aproximadament, però en termes absoluts implica que més de 30.000 joves han passat directament de l'escola bàsica a cercar un lloc de treball en els darrers set anys.

3.2.3. Formació professional

En acabar el 8è d'EGB -mitjançant la duplicitat en la titulació- la xarxa educativa es divideix en dos trams. Part de la població juvenil que segueix escolaritzada passa a la via del batxillerat i part a la via de la formació professional.

El pas a la formació professional de primer grau, a nivell quantitatiu és molt menor -en termes relatius- que el pas al batxillerat. Diem que bona part dels possibles receptors de F.P. 1er. surten del cicle educatiu prematurament (com veiem en l'apartat anterior). Als 16 anys, doncs, la distribució de la població escolar en la F.P. 1er i el BUP és desigual.

La incidència d'aquest nivell educatiu en les tres zones investigades és divers. La major proporció d'estudiants de F.P. 1er. correspon a Cornellà, en segon lloc a Osona i en tercer lloc a Barcelona, en aquest sentit el component obrer de Cornellà queda molt palès, tot i que la menysvaloració d'aquest tipus de formació fa que fins i tot a Cornellà el BUP tingui major relleu.

En considerar el segon grau de F.P. hi ha un element important a notar i vàlid per les tres zones de la mostra: la baixa escolarització en aquest nivell. Només Cornellà es manté en un 11 o 12% als 17-18 anys, mentre que a Osona i Barcelona l'escolarització és molt menor. Això ens fa pensar que en la via de la F.P. hi ha uns fluxos de sortida molt importants: un flux a 8è de bàsica, un flux en acabar la F.P. 1er. o en arribar a l'edat "laboral" i un altre no menys important: les desercions.

Per últim cal apuntar que a nivell de sexe hi ha una major proporció de nois sobre noies en la F.P. arreu de les tres zones (taula 13). Un estudi pormenoritzat d'aquesta qüestió no el fem, però la radicació en especialitats és molt diferenciada per sexes.

3.2.4. Batxillerat i COU

Si la distribució per sexes a la F.P. és desigual, en el cas del BUP i COU passa la mateixa cosa, però amb una connotació variant per Cornellà (taula 13). Ja s'ha observat, en aquest municipi, que les noies surten del cicle educatiu més prematurament que els nois (molta més fixació al nivell bàsic). Aquesta constant també val per al batxillerat (25,1% de nois sobre 21,5% de noies). En el cas d'Osona i Barcelona el comportament és diferent: ambdós prefiguren major incidència de nois en la formació professional, però quant al BUP i COU la xifra és inversa: hi ha major presència de nois en aquest nivell educatiu:

Osona:	nois	24,8%
	noies	30,2%
Barcelona:	nois	34,8%
	noies	41,4%

A nivell d'edats (taula 14) l'escolarització en el batxillerat i COU és molt més notable que respecte la FP, sobretot en el cas de Barcelona. Als 16 anys, per exemple, l'escolarització és la següent:

Osona	34,0%
Cornellà	32,9%
Barcelona	49,3%

TAULA 13

NIVELL D'ESTUDIS MÉS ALT

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones
nivell primari	37,8	29,8	26,9	31,3	17,2	13,0
F.P. primer grau	15,1	14,4	17,5	10,7	13,0	9,5
batx.superior BUP / COU	24,8	30,2	25,1	21,5	34,8	41,4
F.P. segon grau	7,1	7,4	7,6	4,2	5,1	3,4
estudis grau mig	0,8	4,2	1,3	0,9	2,4	3,9
estudis superiors	4,6	6,0	3,6	3,7	9,9	8,4
altres	9,7	6,5	3,1	7,9	4,1	5,3
N.C.	-	1,4	14,8	19,6	8,6	8,0

TAULA 14

NIVELL D'ESTUDIS

		15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
nivell bàsic	Osona	-	34,0	27,4	40,6	33,0	36,4	-
	Cornellà	35,6	20,0	27,0	32,8	23,0	33,3	23,6
	Barcelona	46,0	11,5	12,8	12,3	13,4	17,2	17,9
FP 1	Osona	-	25,5	13,7	9,4	11,0	13,1	-
	Cornellà	20,5	34,3	14,3	6,6	9,8	4,8	1,8
	Barcelona	18,6	19,9	14,0	10,8	8,5	5,3	4,9
FP 2	Osona	-	3,2	4,1	9,4	9,9	9,1	-
	Cornellà	1,4	2,9	12,7	11,5	9,8	1,6	1,8
	Barcelona	-	3,4	4,8	6,0	6,2	3,2	2,7
BUP COU	Osona	-	34,0	39,7	30,2	22,0	11,1	-
	Cornellà	27,4	32,9	33,3	26,2	13,1	15,9	9,1
	Barcelona	27,4	49,3	48,2	49,9	32,5	19,6	13,8
grau mig	Osona	-	-	1,4	1,9	6,6	4,0	-
	Cornellà	-	-	-	-	1,6	1,6	5,5
	Barcelona	-	0,7	1,0	1,3	4,9	6,3	7,6
universi- tatis	Osona	-	-	-	1,9	6,6	16,2	-
	Cornellà	-	-	-	-	4,9	9,5	12,7
	Barcelona	-	-	-	1,6	13,8	22,8	29,9
altres	Osona	-	3,2	12,3	4,7	11,0	10,1	-
	Cornellà	2,7	4,3	1,6	9,8	4,9	6,3	9,1
	Barcelona	-	1,4	3,8	4,2	6,6	8,1	7,1

Aquests nivells d'escolarització són menors a Cornellà, lleugerament superiors a Osona i amb molta diferència Barcelona és la que enregistra taxes més elevades. Any per any l'escolarització -com és normal- és decreixent, però en el cas d'Osona i Cornellà no suficientment compensada en un traspàs a la Universitat, cosa que porta a pensar que per a bona part del jovent el cicle educatiu fineix en acabar el batxillerat o bé que s'abandonen prematurament els estudis (qüestió que es considera més en davant).

3.2.5. Estudis universitaris

L'estudi de l'accés a l'ensenyament universitari de grau mig o superior mereix també atenció especial. Tenint en compte que l'accés a la Universitat té lloc fonamentalment als 18-19 anys (suposant un ajustament cronològic d'edats, que en realitat no es dóna), pot avaluar-se la proporció del jovent que arriba a aquest tipus d'ensenyament. (8)

Pel que fa a l'accés a estudis de grau mig la proporció és notablement escassa. Als 20 anys, per exemple, a Barcelona només han assolit o estan realitzant estudis universitaris de grau mig el 6,3% de la població d'aquesta edat. A Osona la proporció disminueix al 4% i a Cornellà només el 1,6% del jovent de 20 anys (9). En qualsevol cas, doncs, la incidència d'aquest nivell és pobre.

Referent als estudis superiors cal destacar que l'accés a la Universitat és molt desigual segons les zones. Per exemple, als 20 anys la distribució de l'escolarització en estudis superiors és la següent:

Osona	16,2%
Cornellà	9,5%
Barcelona	22,8%

L'element diferencial més destacat és enregistrat entre Cornellà i Osona. Tot i que els centres d'ensenyament superior són molt més distants -geogràficament parlant- d'Osona que no pas de Cornellà, la proporció d'universitaris és inversa. Això, és clar, ho fa el fenomen de la composició social de l'estudiant. A Osona hi ha més classe mitja.

Per últim a nivell de diferenciació sexual cal notar uns trets prou clars: pel que fa a l'ensenyament universitari de grau mitjà hi ha molta més incidència de noies que no pas de nois (llevat de Cornellà on hi ha força equilibri); aquest fet és particularment notable a Vic (10). Quant a l'ensenyament superior, mentre que la proporció de nois és superior a Barcelona, a Vic es manté una major presència femenina a la Universitat.

3.2.6. Fracàs escolar

En l'enquesta, un dels elements que es considera, i que és d'importància, és el fenomen de la deserció del sistema educatiu, abandonant estudis a mig fer. El fracàs escolar és una de les qüestions més cabdals que es plantegen, avui, al sistema educatiu. És un problema molt complex d'analitzar, tant des del punt de vista quantitatiu com dels factors que el determinen. En el nostre cas, considerem el tema marginalment i només en part: avaluem només els estudis abandonats.

A nivell global hem calculat la taxa de deserció d'estudis a partir del conjunt de joves que han abandonat estudis a qualsevol nivell educatiu, sobre el conjunt de la població juvenil. Així, aconseguim les següents taxes d'abandó d'estudis:

Osona	15,8%
Cornellà	19,5%
Barcelona	11,2%

Aquestes xifres ens representen la proporció de joves que han abandonat estudis sobre el conjunt de la població juvenil. Independentment de si les taxes són inferiors a la realitat (11), les xifres obtingudes sí que tenen un valor comparatiu. En efecte, cal fer notar com la taxa de deserció d'estudis és particularment alta a Cornellà, ratllant el 20% de la població juvenil, mentre que la taxa inferior -més del 10%- és a Barcelona; Osona es manté en una zona intermèdia (12).

Una consideració desagregada de les desercions estudiantils ens permet, a més a més, avaluar els nivells on majorment incideix el fracàs escolar. En aquest cas, s'ha procedit a relacionar el conjunt de joves amb estudis abandonats a determinat nivell, amb el còmput d'estudiants que han assolit aquest nivell com el més alt (13). Les taxes d'abandó, nivell per nivell, vénen exposades en la taula 15.

TAULA 15

ESTUDIS EN CURS I ABANDONATS (NIVELLS)
(numeros absoluts)

		Osona	Cornellà	Barcelona
nivells bàsics	. en curs	1	8	57
	. abandonats	18	9	48
F.P. primer grau	. en curs	12	43	129
	. abandonats	17	30	46
F.P. segon grau	. en curs	17	20	66
	. abandonats	7	6	18
B.U.P. C.O.U.	. en curs	61	89	633
	. abandonats	26	23	82
grau mig	. en curs	7	3	59
	. abandonats	-	2	2
superiors	. en curs	22	15	172
	. abandonats	2	1	12
altres	. en curs	29	25	92
	. abandonats	3	2	18

% taxa d'abandó d'estudis: estudis abandonats sobre nivell més alt assolit.

TAULA 15 bis

TAXA D'ABANDÓ D'ESTUDIS

	Osona	Cornellà	Barcelona
NIVELL BÀSIC			
. nivell més alt assolit	161	133	315
. abandó	18	9	48
. %	11,1	6,8	15,2
FP PRIMER GRAU			
. nivell més alt assolit	67	62	229
. abandó	17	30	46
. %	25,4	48,3	20,0
FP SEGON GRAU			
. nivell més alt assolit	34	26	86
. abandó	7	6	18
. %	20,5	23,0	20,9
BUP - COU			
. nivell més alt assolit	124	103	744
. abandó	26	23	82
. %	21,0	22,3	11,0
GRAU MIG			
. nivell més alt assolit	13	5	61
. abandó	-	2	2
. %	-	40,0	3,2
SUPERIORS			
. nivell més alt assolit	24	16	184
. abandó	2	1	12
. %	8,5	6,2	6,5

Referent a la població que ha quedat fixada a un nivell educatiu bàsic, la proporció d'estudis abandonats afecta més Barcelona (15,2%) que els altres dos llocs. Cal remarcar, però, que aquestes xifres no ens indiquen pas el percentatge global de població juvenil sense estudis bàsics; en aquest cas les taxes serien de 2,4% per Barcelona i Cornellà i de 3,8% per Osona, taxes que ens acosten a la quantificació de l'analfabetisme juvenil.

Pel que fa a la formació professional cal subratllar l'elevat índex de deserció que s'enregistra en les tres àrees estudiades i en particular a Cornellà, on la deserció en la FPI és altíssima. La deserció en el batxillerat i COU també és considerable, però menys palpable a Barcelona. Per últim, referent a la Universitat, els índex de deserció són menors, cosa que és ben normal atès que estudiem la població menor de 21 anys, on la major part de refusos encara no han tingut lloc (14).

Considerant, nivell per nivell, la proporció de desercions sobre el total de la població juvenil que ha cursat o està cursant estudis, els resultats que s'obtenen són similars als que ens mereixen els comentaris anteriors.

	<u>Osona</u>	<u>Cornellà</u>	<u>Barcelona</u>
Estudis bàsics	4,1	2,3	2,2
Batx. elemental	5,5	6,6	3,3
FP 1er.	15,1	31,6	12,0
FP 2on.	20,0	24,0	13,2
BUP	13,7	16,2	7,2
COU	6,1	5,4	2,0
Universitat	7,7	6,6	6,1

3.2.7. Nivells educatius segons tipus de centre

Si la distribució de l'educació resulta ser molt desigual entre el jovent, també ho és la incidència de l'ensenyament no estatal tant pel que fa als nivells educatius com territorialment. Observant les dades reflectides en la taula 16, hom pot observar que en el camp de l'ensenyament bàsic el pes de l'escola estatal està molt desigualment repartit. A Osona sobressurt la rellevància de l'escola religiosa: més de la meitat del jovent osonenc ha estat escolaritzat -a l'ensenyament bàsic- en centres religiosos; a Barcelona l'ensenyament bàsic en aquest tipus de

TAULA 16

NIVELLS EDUCATIUS SEGONS TIPUS DE CENTRE

		Osona	Cornellà	Barcelona
nivells bàsics	religiós	250 51,5	43 11,0	766 35,0
	privat	93 19,1	88 22,4	737 33,6
	estatal	142 29,2	261 66,6	689 31,4
	total	485 100	392 100	2192 100
F.P. primer i segon grau	religiós	49 28,8	4 2,5	64 13,9
	privat	45 26,5	22 14,2	140 30,4
	estatal	76 44,7	129 83,2	256 55,6
	total	170 100	155 100	460 100
B.U.P. C.O.U.	religiós	64 24,6	11 6,0	389 26,4
	privat	49 18,8	23 12,6	455 30,9
	estatal	147 56,5	148 81,3	628 42,6
	total	260 100	182 100	1472 100

centre afecta a més d'un terç de la població juvenil (35%), mentre que a Cornellà la incidència és molt més baixa (11%). Inversament l'escolarització en centres de l'Estat és determinant a Cornellà (66,6%) mentre que a Barcelona i a Osona no arriba a un terç de la població. D'altra banda, l'ensenyament privat no-religiós és més rellevant a Barcelona (33,6%) que no pas a Osona i Cornellà. Val a dir que en aquest darrer cas la població juvenil que ha estat escolaritzada en aquest tipus d'escola (22,4%) és molt superior a la religiosa (16%).

La distribució dels tipus de centre en el camp de la formació professional manté unes diferències notables respecte a l'ensenyament bàsic. En el cas de Cornellà el pes de l'escola professional privada és molt reduït (14,2%) i el de l'escola religiosa ínfim (2,5%), mentre que els centres estatals són els que escolaritzen la major part de la població juvenil en aquest nivell (83,2%). A Osona i Barcelona els centres estatals -en comparació al nivell bàsic- escolaritzen en termes relatius major població (44,7% i 55,6% respectivament), mentre que la relació centre privat-centre religiós és inversa entre ambdós llocs: major incidència privada a Barcelona i religiosa a Osona.

En el camp del batxillerat i COU la distribució per tipus de centre és molt similar al de la formació professional. Val la pena esmentar, però, que l'escolarització en centres estatals a Osona és superior als altres nivells (56,5%), mentre que a Barcelona els centres privats i religiosos ocupen un lloc primordial (57,3%).

Una darrera qüestió que cal apuntar és la que fa referència a la distribució de l'escolarització en tipus de centre segons sexe (veure taula 17). A nivell bàsic, per exemple, l'escolarització en centres religiosos incideix molt més en el sexe femení; factors de caràcter ideològic (educació diferenciada) i material (oferta de places escolars) ho poden determinar. Aquest fet es compensa amb una major presència de l'escolarització masculina en centres estatals i en privats no religiosos (llevat del cas de Cornellà).

TAULA 17

TIPUS DE CENTRE

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones
E.G.B.						
religiós	32,4	61,2	6,3	9,3	24,6	31,5
privat-no rel.	24,8	7,0	13,9	18,7	29,8	24,0
estatal	28,6	21,5	63,7	46,3	26,0	25,5
F.P. 1						
religiós	9,2	7,0	0,9	0,5	2,6	2,2
privat-no rel.	14,3	8,8	4,5	4,7	5,7	5,2
estatal	69,3	74,4	30,0	15,4	11,4	7,5
B.U.P.						
religiós	8,0	14,4	0,9	3,3	13,5	16,1
privat-no rel.	8,9	8,4	4,5	4,2	16,0	14,9
estatal	17,3	20,0	29,1	22,9	20,5	23,6

3. CONCLUSIONS

1. Les taxes d'escolarització global del jovent són molt diferenciades entre les tres àrees d'estudi. L'escolarització més baixa correspon a la comarca d'Osona (47,3% del jovent), on més de la meitat del jovent està abocat, exclusivament, al mercat de treball. L'escolarització és lleugerament més alta a Cornellà (57,3%) i molt superior a Barcelona-ciutat (72,0%) on el jovent que s'ha sortit del sistema educatiu no arriba a un terç de la població.
2. Dintre de la població juvenil escolaritzada hi ha un sector on els estudis ocupen un lloc poc o gens important, ja sigui des del punt de vista quantitatiu (hores d'escolarització) ja sigui com alternativa a situacions d'atur; Osona 7,4%; Cornellà 9,3%; Barcelona 7,6%.
3. La distribució social de l'escolarització és desigual segons les pautes de segregació social urbana. Tant els municipis de poblament rural dispers com els nuclis on radica primordialment la classe obrera l'escolarització del jovent és menor. A Barcelona, llevat d'algunes barriades, fins i tot en zones de radicació obrera l'escolarització és major que a Cornellà i Osona.
4. L'escolarització als 15 anys no marca en absolut els objectius fixats en la Llei General d'Educació. Acabat l'ensenyament bàsic el jove ha de seguir l'escolarització o bé en el batxillerat o bé en el primer grau de Formació Professional. Aquest objectiu no s'assoleix ni a Barcelona ni a Cornellà (17). A Barcelona l'11,7% de la població de 15 anys està o bé treballant o bé en situació de desocupació. A Cornellà la taxa s'incrementa fins al 25,2%. Les dades que tenim no permeten una quantificació en termes absoluts- però aproximadament -amb risc d'error- podria dir-se que això implica que a Cornellà hi ha 450 casos i a Barcelona 3.700 en tal situació. Als 16 anys el problema de l'escolarització segueix igual, però cal subratllar que molt més acusadament a la comarca d'Osona.
5. Dels 17 als 21 anys l'escolarització és decreixent arreu, però molt més a Osona i Cornellà, que són dues àrees en la permanència dintre el sistema educatiu és més feble i on el jo-

vent passa a nodrir el volum de força de treball disponible. En el cas de Barcelona aquest decreixement és sensiblement menor: l'oferta educativa i la composició social de la població estudiantil en són factors.

6. La proporció d'estudiants que combinen els seus estudis amb treball remunerat és -evidentment- creixent any per any, i, per altre costat, més alta en les zones de radicació obrera. Són ben palpables els efectes en l'economia familiar dels costos de l'ensenyament mitjà i superior entre els estrats populars.
7. A nivell de simple escolarització no és perceptible que hi hagi un tractament molt diferenciat per sexes, segons pautes de conducta o mentalitat tradicional, en el sentit que pertoca als nois l'estudi (per a la mobilitat laboral) i a les noies l'ajut familiar. No obstant hi ha una tendència desigual entre Osona i Cornellà (que es precisa en analitzar la piràmida educativa) segons la qual a la comarca d'Osona l'escolarització femenina és superior a la masculina i a Cornellà, inversament, l'escolarització femenina és menor.
8. Les piràmides educatives de Cornellà i Osona són molt similars en l'ensenyament primari i mitjà: àmplia base en estudis primaris (35%), baixa incidència en la formació professional (15,5% a primer grau i 7% a segon grau) i aproximadament un 27% a batxillerat i COU. Allà on la diferència és notable és en l'ensenyament universitari on l'escolarització d'Osona és clarament més alta (tot i que de proporcions reduïdes). L'oferta d'escolarització de centres d'ensenyament universitari mitjà a Vic compleix un paper decisiu. A més a més, la proporció d'estudiants d'aquests llocs a les universitats de Barcelona és semblant, amb la qual cosa -tenint en compte la proximitat de Cornellà als centres universitaris- cal pensar que la composició obrera de la població juvenil d'aquest municipi exercita un influx definitiu en la baixa escolarització en aquest nivell.
9. Comparativament Barcelona mostra una piràmide educativa sensiblement diferent: baixa fixació a nivell bàsic (15,7%) i una notable incidència del batxillerat i COU (37,2%). La proporció d'estudiants universitaris també és molt més alta comparativament (12,2%). Aquesta taxa d'escolarització universi

tària, però, desdiu molt d'una opinió molt generalitzada segons la qual hi ha un excés de demanda d'escolarització universitària (18).

10. La distribució de la piràmide educativa a nivell suburbà dels centres estudiats reflexa la correlació del fet educatiu amb la composició social de la població: En les zones rurals d'Osona i en les àrees de radicació de la classe obrera hi ha una major fixació del jovent en el nivell educatiu bàsic i en la formació professional de primer grau.
11. La fixació del jovent de 15 anys en el nivell bàsic (EGB) és molt elevada, sobretot a Cornellà i Osona on implica en termes aproximats el 30% de la població juvenil. A Barcelona la taxa gira entorn d'un 15%. Això vol dir -en xifres estimades a cop d'ull- que estan en tal situació uns 2.700 joves a Cornellà i uns 30.000 a Barcelona.
12. La fixació juvenil al primer nivell de formació professional correlaciona amb les zones de component obrer (el cas de Cornellà és molt clar). D'altra banda, el pas del primer grau al segon grau minva molt donat el flux de sortida cap al mercat de treball. En canvi, l'escolarització en el batxillerat i COU és molt notable (relativament) sobretot a Barcelona.
13. A nivell de piràmide educativa la diferenciació per sexes presenta uns trets importants. Mentre a Cornellà les noies estan més fixades a nivell bàsic, a Osona i Barcelona passa al revés, sobretot pel que fa al batxillerat.
14. El flux d'abandó prematur del sistema educatiu i el fracàs escolar és una de les qüestions més importants a tenir en compte. En el cas de Cornellà la taxa d'abandó ratlla el 20% de la població estudiantil.
15. L'avaluació de l'analfabetisme juvenil (estudis bàsics no acabats) és molt alta i representa un fort problema social. Pot estimar-se, a partir de la mostra, que entre la població de 16-21 anys a Cornellà hi ha entre 220 i 230 analfabets; i a Barcelona entre 5.000 i 6.000. Encara, doncs, que la taxa d'analfabets que estimem (2,4%) és baixa, en termes absoluts expressa ben clarament un problema real.

16. Si la taxa d'abandó d'estudis bàsics ja és prou alta (taula 15), en el cas de la formació professional de primer grau el fracàs escolar (amidot en el nostre cas mitjançant l'abandó dels estudis) ratlla cotes molt altes, sobretot a Cornellà on la taxa arriba al 48,3% dels estudiants en aquest nivell. El cas de Cornellà no cal interpretar-lo com un fet aïllat, sinó sintomàtic de les àrees suburbanes on radica la classe obrera, sobretot entre sectors urbans subintegrats.
17. Les taxes d'abandó en el batxillerat i COU segueixen altes (menys que en la F.P.) encara que pel que fa a Barcelona el fracàs escolar és més amortiguat.
18. L'accés de la població estudiantil d'entre 19-21 anys a la universitat és més reduït del que hom podria pensar a cop d'ull, àdhuc a Barcelona.

NOTES

- (1) Veure els informes específics de cada àrea.
- (2) Contràriament al que podria pensar-se, el fet que l'escolarització sigui més alta a Barcelona no es deu -en el nostre cas- a la població universitària resident a la ciutat per motius d'estudis, ja que la mostra està calculada sobre el Padró i aquesta població -per motius obvis- no hi ve en prou feines contemplada.
- (3) En el present informe no podem considerar en detall la segregació social urbana en el cas de Barcelona. Veure, entre altres, R. Bonal i J. Costa, Sol urbà i classes socials, Ed. Blume, Barcelona 1980.
- (4) Notar que segons la LGE als 15 anys l'escolarització segueix obligatòria.
- (5) Per a aquesta qüestió, consultar les estadístiques sobre escolarització universitària a Catalunya.
- (6) Un estudi detallat, nivell per nivell, pot veure's en els informes particulars de cada una de les tres àrees.
- (7) En aquest cas, la zona residencial de l'Oest no és fidel, ja que està molt esbiaixada per la manca de respostes. Aquesta desviació pot ésser deguda ben possiblement a errors en la codificació o mecanització de la informació.
- (8) El fet que en la taula 14 es registri algú accés a l'ensenyament mitjà abans del 18 anys (Barcelona i Osona) s'ha d'interpretar com a confusió de l'entrevistat en la qualificació dels estudis de grau mig, (o algun cas especial).
- (9) La diferència entre Osona i Cornellà pot atribuir-se, tentativament, a l'existència a Vic de dos centres d'ensenyament universitari de grau mig.
- (10) El tipus d'escoles universitàries de Vic (professorat d'EGB i infermeria) poden explicar aquest fet.

- (11) L'avaluació del fracàs escolar no és fet, en el nostre cas, amb la rigurositat que un estudi particular exigiria. Taxa d'abandó d'estudis: proporció del jovent que abandona estudis en un nivell educatiu determinat sobre la població juvenil que assoleix aquest nivell (estudis acabats o en curs, en el nostre cas).
- (12) La distribució del fracàs escolar (o abandó d'estudis) dintre de Barcelona és analitzada en l'informe específic d'aquesta zona.
- (13) Inclou els estudiants que estan realitzant tals estudis en l'actualitat. En aquest sentit les taxes que avaluem són menors a la realitat, donat que es considera hipotèticament que cap dels estudiants en curs abandonarà els estudis, cosa que de fet no és així.
- (14) A Cornellà la deserció en estudis de grau mig és alta, però aquest percentatge està esbiaixat pel reduït nombre d'estudiants en aquest nivell.
- (15) Considerem en el nostre cas la divisió clàssica entre centres estatals, religiosos i privats no religiosos.
- (16) La distribució dels tipus d'escoles a nivell de subzones de les mostres també és molt diferencial. Aquesta qüestió no és contemplada en l'informe comparatiu, però sí en cada un dels informes específics.
- (17) Cal fer notar que a Osona l'estudi no comprèn la població juvenil de 15 anys.
- (18) L'escolarització universitària a Barcelona que estimem en aquest informe és inferior a la real perquè s'aventura a partir dels estudiants censats a la ciutat i no sobre la població resident de fet.

4. HÀBITS DE LECTURA

4.1. Lectura de premsa diària

4.2. Lectura de llibres

4.3. Lectura de revistes

4.4. Conclusions

Notes

4. HÀBITS DE LECTURA

Una qüestió ben relacionada amb el nivell cultural del jovent tractat en el darrer apartat és la que fa referència als hàbits de lectura. En els darrers anys s'està notant un cert re-
traïment en el camp de la premsa escrita. Això és un fenomen glo-
balitzat en el conjunt de la població. D'altra banda, certs aires
de renovació pedagògica en els centres educatius, porten a plan-
tejar la informació com a element inicial i motivador. Pot pen-
sar-se, doncs, que la situació actual és, en certa manera, ambi-
valent.

L'enquesta a la joventut que s'ha realitzat incideix en aquest camp, tot i que sense detall específic, cosa que ja s'ha portat a terme en algun altre estudi (1). L'aspecte que aquí es considera es el de la freqüència de lectura de premsa diària, re
vistes i llibres.

4.1. LECTURA DE PREMSA DIÀRIA

A la taula 18 figura la freqüència de lectura de premsa diària en les tres àrees d'Osona, Cornellà i Barcelona. La graduació va des de la lectura diària fins a l'absència total, amb dues posicions intermitges: la lectura sovintejada i la lec
tura circumstancial.

La distribució percentual de l'hàbit de lectura de diaris és sensiblement diferent en cada una de les tres àrees: A Barcelona és on el jovent té més tendència a la lectura, en una situació intermèdia es troba Osona i en darrer terme -amb molta diferència- Cornellà.

En efecte, Cornellà és l'àrea de la mostra on l'índex de lectura habitual és més baix: només el 7% dels joves rep una informació puntual per mitjà de la premsa, mentre que el jovent que n'està completament al marge és el 61,0%. En una posició in
termèdia el jovent que sovintreja la lectura del diari és del 28,5%, mentre que els lectors circumstancials són molt pocs (3,4%). Aquesta distribució de lectors-no lectors de diaris entre el jovent de Cornellà expressa a nivell intern d'aquest municipi uns trets diferencials a destacar: Cornellà-centre -dintre

TAULA 18

LECTURA PREMSA DIARIA

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	1	0,2	75	16,7	4	0,2
cada dia	64	13,8	26	5,8 (6,9)	454	22,7
de tant en tant	184	39,7	107	23,8 (28,5)	850	42,5
només quan passa quelcom important	25	5,4	13	2,9 (3,4)	144	7,2
mai o gairebé mai	189	40,8	229	50,9 (61,0)	549	27,4
Total	463	100	450	100 375 (100)	2002	100

el poc hàbit de lectura- és la subàrea urbana on hi ha una tendència a la lectura més acusada (11,9% de lectors habituals sobre 38,1% de no-lectors). En els altres barris del municipi els índex de lectura són molt més escassos, sobretot en els barris del Padró i Almeda.

En el cas de la comarca d'Osona els nivells de no-lectura no són tant elevats com a Cornellà. L'índex de lectura diària es col·loca prop del 14% i la no-lectura en un 41%. Per tant, pel cap baix i alt Osona mostra una millor situació respecte aquest tipus de lectura. No obstant, allà on es marquen més les diferències és en els "lectors no habituals" on a Osona superen en molt a Cornellà (40%). En aquest sentit, doncs, la conducta entorn la premsa diària és fortament diferent entre el jovent d'ambdós llocs.

Dintre la comarca d'Osona la distribució lectors-no lectors expressa també una diferència que cal comentar. Contràriament a allò que es podria pensar a cop d'ull, el major índex de lectura diària de premsa pertany als municipis rurals més que no pas a Vic o Manlleu (2).

El jovent de Barcelona té una actitud molt més positiva davant la lectura de diaris: el 27% del jovent no té cap inclinació a la informació escrita mentre que la resta de joves (73%) poc o molt llegeix premsa diària. La diferència més notable entre Barcelona i les altres dues zones està en els lectors habituals, ja que signifiquen el 23% del jovent barceloní (a Osona és el 14% i a Cornellà el 7%).

La diferència de conducta, però, entre el jovent barceloní és molt alta: hi ha zones amb una alta tendència a la lectura; aquestes zones corresponen als barris de l'eixample i zones residencials de l'oest (Pedralbes, Sarrià, Bonanova) i tenen índex de 32% a més de lectura habitual i entre 12% i 18% de no lectors. Aquesta proporció és inversa a les zones obreres de la ciutat: els barris dels districtes IX i X tenen un 40% de jovent que no llegeix mai un diari i només un 16% que n'és lector habitual.

Per tant, val la pena indicar que en qualsevol cas Cornellà és la pitjor zona. Noti's que els índex de lectura dels barris obrers de Barcelona-ciutat són semblants als d'Osona. D'altra banda, els barris que s'han significat per una major democra-

tització en la piràmide educativa (barris de classe burgesa i classes mitjes) també són els més sensibles a la informació escrita.

La variable sexe en l'hàbit de lectura de diaris presenta un tret sociològicament significatiu: una notable diferència de conducta entre el sexe masculí i femení. Aquest fet és ben palpable a partir de les dades expressades en la taula 19. En cada una de les tres àrees hi ha una major inhibició de les noies davant la lectura de diaris; aquesta inhibició no és una diferència de matís sinó àmplia i generalitzada:

Diferència d'hàbits segons sexe

-dones sobre homes-

llegeixen el diari cada dia:	Osona	-10,1
	Cornellà	- 4,4
	Barcelona	- 8,7
no llegeixen mai el diari:	Osona	+ 9,0
	Cornellà	+11,7
	Barcelona	+ 8,8

En l'enquesta no s'ha interrogat al jovent entorn de si compra el diari personalment o bé l'adquireix la família, o el llegeix en altres llocs. En qualsevol de les hipòtesis el retraïment de les noies és ben clar: sigui que compren menys diaris en el quiosc, sigui que llegeixen menys el diari que hi ha a casa o en altres llocs.

D'entre el jovent, l'hàbit de lectura de premsa és molt desigual segons l'edat. Aquest és un altre element d'importància en les tres àrees estudiades. L'increment de l'edat va parell amb un creixement de l'índex de lectura de premsa (veure taula 20). Any per any hi ha major nombre de joves que passen de la no lectura sistemàtica a la lectura habitual. Encara que a determinada edat, en alguna de les zones, l'evolució canvia de signe, globalment la tendència és creixent:

TAULA 19

LECTURA PREMSA DIARIA

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones
N.C.	0,4	-	-	-	0,2	0,2
cada dia	18,9	8,8	8,1	3,7	26,9	17,2
de tant en tant	37,4	42,3	29,1	19,2	42,9	42,6
només quan passa quelcom important	7,1	3,7	3,6	2,3	6,6	7,6
mai o gairebé mai	36,1	45,1	45,3	57,0	23,4	32,2

diferències entre els hàbits de lectura

-a 16 i 20 anys-

llegeixen cada dia el diari:	Osona	+16,7
	Cornellà	+ 3,8
	Barcelona	+12,6
llegeixen de tant en tant:	Osona	+ 1,0
	Cornellà	+11,8
	Barcelona	+ 3,6
no llegeixen mai un diari:	Osona	-14,4
	Cornellà	-10,0
	Barcelona	-16,1

Donat que a Cornellà els índex de lectura són ínfims, el major increment té lloc entre els lectors circumstancials, cosa que no passa a Osona o a Barcelona on hi ha un procés d'hàbitud molt més sòlid.

Si en els darrers anys hi ha hagut una pèrdua entre el jovent en l'hàbit de lectura de premsa diària, l'enquesta no ho pot reflectir (3). El que sí queda palès, però, és la poca incidència del sistema educatiu en generar aquest hàbit; és a dir, la major part dels estudiants no són lectors habituals de diaris.

4.2. LECTURA DE LLIBRES

Si el jovent té poc tendència a la premsa periòdica, en el cas de la lectura de llibres el retraïment del jovent és tant o més clar (4):

no llegeixen cap llibre:	Osona	46,2%
	Cornellà	61,8%
	Barcelona	43,4%

A Cornellà hi ha uns resultats molt similars entre la no-lectura de premsa i la no-lectura de llibres. En el cas d'Osona i Barcelona l'índex de no-lectura de llibres augmenta sensiblement. Aquesta manca d'hàbit de lectura entre el jovent està repartida arreu a nivell territorial, però hi ha indrets on supera el 50%: quant a Osona, Manlleu i els municipis rurals dispersos; quant a Cornellà, el municipi en conjunt supera en molt aquesta xifra (l'índex de no-lectura al barri de Sant Ildefons

TAULA 20

LECTURA PREMSA DIARIA

		15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
cada dia	Osona	-	9,6	6,8	14,2	9,9	26,3	-
	Cornellà	1,5	4,5	7,0	8,6	4,5	8,3	19,4
	Barcelona	10,6	16,2	16,6	20,0	29,8	29,8	33,9
de tant en tant	Osona	-	39,4	35,6	41,5	40,7	40,4	-
	Cornellà	16,9	25,7	28,0	36,2	25,0	37,5	33,3
	Barcelona	31,9	39,9	40,8	44,5	46,2	43,5	44,6
mai	Osona	-	44,7	49,3	39,6	42,9	30,3	-
	Cornellà	78,4	62,1	57,9	53,4	70,4	52,1	47,2
	Barcelona	46,0	37,2	34,2	26,8	19,0	21,1	14,3

és del 77%). Pel que fa a Barcelona-ciutat la majoria dels barris tenen un índex de no-lectura que gira entre el 45% i 50% (i superior al 50% en la zona II: ciutat vella, districte Vè, Poble Sec i Barceloneta). Per últim, cal subratllar que dues subzones tenen un índex de no-lectura molt inferior al conjunt del territori estudiat: Gràcia i Sagrada Família i la zona residencial de l'Oest.

A nivell de diferenciació per sexe els índex de lectura expressen una variació notable en les tres àrees d'estudi (veure taula 21): hi ha una major tendència a la lectura de llibres per part de les noies que dels nois. Aquesta variació de conducta topa clarament amb la tendència a la lectura de diaris on la relació era precisament inversa. Sigui com sigui, aquest fet és molt simptomàtic d'una conducta diferenciada.

L'altra variable a considerar -la distribució dels índex de lectura any per any- proporciona també un resultat no esperat com en el carrer cas. En l'anàlisi de la freqüència de lectura de premsa diària s'ha observat una tendència creixent a la lectura a mesura que el jove és més gran; doncs bé, en el cas de la lectura de llibres pot observar-se (veure taula 22) que la freqüència de no-lectura no experimenta variacions sensibles segons l'edat del jovent: certament hi ha fluctuacions però el sentit és simplement oscilant i no indica clarament ni una tendència creixent ni decreixent. En tot cas cal remarcar no més, que entre els 15 i 16 anys hi ha un canvi notable enregistrat tant a Cornellà com a Osona referent a un increment de lectors. Possiblement el pas de l'EGB al nivell educatiu superior tingui un paper rellevant en aquest canvi.

Quant a la temàtica preferent entre els joves era d'esperar que la novel·la s'emportés la major part de lectors; Osona: 77,3%; Cornellà: 71,5%; Barcelona: 67,0% (5). Els altres gèneres ocupen un lloc molt secundari.

4.3. LECTURA DE REVISTES

Una tercera qüestió que l'enquesta té en compte és l'hàbit de lectura de revistes (6). S'interroga al jovent sobre la revista que té per costum de llegir en primer, segon i tercer lloc segons ordre d'importància. Això permet avaluar la ten

TAULA 21LECTURA LLIBRES"LLEGEIXES ACTUALMENT UN LLIBRE?"

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones
negatiu	53,8	36,7	63,5	59,1	47,4	38,0
afirmatiu	46,2	63,3	36,5	40,9	52,6	62,0

TAULA 22LECTURA LLIBRESNIVELLS DE NO-LECTURA

	Osona	Cornellà	Barcelona
15 anys	-	71,2	53,1
16 anys	42,6	62,8	41,2
17 anys	39,7	61,9	44,1
18 anys	48,1	61,7	41,7
19 anys	47,3	75,5	44,2
20 anys	51,5	74,6	41,4
21 anys	-	69,0	43,7

dència del jovent a la lectura - no lectura de revistes.

a) Index de no-lectura de revistes

La distribució del jovent que no té cap costum de llegir habitualment una revista és la següent: Osona 22,1%; Cornellà 24,5%, Barcelona 34,5%. Aquest índex, respecte als de no lectura de diaris i llibres, tenen unes variacions a senyalar: comparativament hi ha més tendència en la lectura de revistes que no pas de diaris i llibres; aquesta tendència és més forta quan més baix és l'índex general de lectura:

	<u>llegeixen el diari cada dia</u>	<u>llegeixen un llibre</u>	<u>llegeixen sovint una revista</u>
Osona	13,8	53,8	77,9
Cornellà	6,9	38,2	75,5
Barcelona	22,7	56,6	65,5

Observi's, doncs, com la revista és el tipus de lectura preferida entre el jovent d'arreu, mentre que la lectura de diaris té una incidència molt menor.

b) Index de lectura sobre dos o més revistes

Tenint en compte que aquest gènere d'informació té molta significació entre els joves, s'analitza també l'abast del jovent a dues o més revistes i el resultat és el següent:

	<u>llegeixen sovint almenys una revista</u>	<u>llegeixen sovint almenys dues revistes</u>	<u>llegeixen sovint almenys tres revistes</u>
Osona	77,9	51,6	20,6
Cornellà	75,5	52,0	30,1
Barcelona	65,5	41,6	20,4

D'aquestes xifres sobressurt Cornellà i, en canvi, Barcelona resta en darrer lloc; en aquest sentit es ratifica la inversió de resultats que abans s'ha expressat.

Quant al tipus de revistes que tenen més ascendència entre el jovent els resultats són els següents (veure taules 23 i 24).

TAULA 23

LECTURA REVISTES

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	102	22,1	167	37,1	690	34,5
inform. sociopolit.	19	4,1	14	3,1	123	6,2
actualitats	38	8,2	37	8,2	290	14,5
esports	44	9,5	16	3,6	120	6,0
culturals	8	1,7	-	-	42	2,1
musicals	13	2,8	26	3,8	85	4,3
tipus fotonovela	3	0,7	3	0,7	6	0,1
"bricolage", modes, llar	13	2,8	6	1,3	67	3,4
rev. de xafardeig	129	28,0	115	25,6	287	14,4
còmic, humor	25	5,4	25	5,6	86	4,3
porno, eròtiques	-	-	6	1,3	17	0,9
contraculturals	1	0,2	11	2,4	70	3,5
revistes comarcals	51	11,1	-	-	6	0,3
científico-tècniques	10	2,2	10	2,2	51	2,6
premsa de partit o sindicat	-	-	-	-	4	0,2
altres	5	1,1	14	3,1	58	2,9
Total	463	100	450	100	1998	100

TAULA 24

LECTURA REVISTES

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones
cap	23,1	20,7	23,4	26,7	34,4	34,8
informació sòcio-política	3,8	4,7	4,1	3,4	6,2	6,3
actualitats	8,8	8,0	12,5	7,3	15,5	13,0
esportives	17,6	0,9	8,3	-	10,1	1,0
culturals	2,5	0,9	-	-	2,3	2,0
música	2,9	2,8	5,2	9,0	4,4	4,1
fotonovela	0,4	0,9	-	1,7	-	0,2
bricolage, llar, oci, modes	0,4	5,2	0,5	2,8	1,2	6,1
xafardeig (rev. del cor)	18,1	38,5	21,8	38,6	8,6	21,3
còmics	7,6	3,3	11,4	1,7	5,5	2,9
porno-eròtiques	-	-	3,1	-	1,5	0,1
contracultur.	0,4	-	2,6	3,4	3,8	3,1
comarcals	10,1	12,2	-	-	0,5	0,1
científiques	2,1	1,9	2,0	2,8	2,9	2,2
premsa, partit, sindicat	-	-	-	-	0,3	0,1
altres	2,1	-	4,6	2,2	3,0	2,6

c) Revistes d'informació sòcio-política (7)

Contràriament a allò que podria pensar-se és molt baix el percentatge de joves que llegeixen habitualment aquest tipus de revista (La Calle, Cambio 16,...): Osona 4,1%, Cornellà 3,7% i Barcelona 6,2%. Però no només és un percentatge baix respecte al conjunt del jovent, sinó també respecte al jovent que habitualment llegeix revistes (Osona 5,6%, Cornellà 4,7% i Barcelona 9,4%). De fet, doncs, es pot parlar que la informació elaborada sobre els esdeveniments socials i polítics tenen una importància molt relativa entre els centres d'interès del jovent.

d) Revistes d'actualitats

Dintre d'aquest camp la xifra de lectors s'incrementa sensiblement. Del total de lectors de revistes que tenen com a centre d'interès principal l'actualitat en general, en surten aquests resultats: Osona 11,2%, Cornellà 13,0%, i Barcelona 22,1% (8).

e) Revistes esportives

El tema dels esports té menys importància que no sembla (inferior al 10% del conjunt de joves). La raó potser radica en el fet que en els darrers anys la informació esportiva ha tendit cap a la publicació diària més que no pas setmanal. Val a dir, a més, que en aquest cas, hi ha molta diferència segons sexe (veure taula 24, l'interès de les dones per la revista esportiva és molt menor).

f) Revistes culturals

La revista d'informació fonamentalment cultural com pot ser Serra d'or, o la desapareguda Saber, etc., tenen una incidència nul·la entre el jovent: a Cornellà només un entrevistat llegeix -en tercer lloc d'importància- una revista d'aquest tipus; a Barcelona el percentatge equival al 2% del jovent i a Osona és més inferior encara (1,7%).

g) Revistes de temes musicals

La revista especialitzada en temes musicals tampoc in

cideix molt fortament com a centre d'interès. Això fa canviar alguns convenciments que fins ara es tenien. Hom creu que aquest tipus d'informació arriba al jovent per altres canals (mitjans de ràdio-difusió, premsa rosa,...).

h) Fotonovel.la

Un altre resultat que podem qualificar de sorprenent és la total nul.litat de demanda de fotonovel.la: en cap cas arriba a l'1% de la població juvenil. Pot dir-se que la gran ascendència d'aquest gènere fa uns anys enrera, sobretot entre determinats sectors populars de la joventut, ha caigut en vertical.

i) Revistes de xafardeig o "del cor"

Aquest tipus de revista és el que molt clarament aca-para la major part dels lectors joves:

	<u>Osona</u>	<u>Cornellà</u>	<u>Barcelona</u>
% sobre total població juvenil	28,0	30,6	14,4
% sobre total lectors de revistes	38,0	40,6	22,0

Les taxes de lectura corresponents a Osona i Cornellà són similars, i molt més baixes les de Barcelona on el grau de dispersió en el centre d'interès és més elevat. Val a dir, però, que en el cas de Barcelona, a nivell de barris, la demanda d'aquest tipus de revista és molt desigual: els barris obrers són els que expressen una demanda més alta, mentre que les zones amb major predomini de classes mitjes i burgesia la demanda es decanta cap al sector de la informació general i política.

Per últim cal ressenyar que -com era d'esperar- els lectors d'aquest tipus de revista són fonamentalment noies: a partir de la taula 24 pot observar-se aquesta distribució diferenciada per sexe en les tres àrees.

j) Revistes eròtiques

Quant a les revistes de caràcter eròtic o pornogràfic el resultat és infim: nul a Osona, inferior a l'1% a Barcelona

i de l'1,6% a Cornellà. El fet que a Cornellà sigui el percentatge més elevat pot relacionar-se també amb la major incidència de demanda en les zones obreres de Barcelona. Val a dir, però, que possiblement aquestes dades siguin inferiors a les reals perquè pot haver-hi errors de fiabilitat (9). En qualsevol cas, però, la tendència a aquest tipus de lectura és més acusada entre els nois.

k) Còmic

El còmic certament té una importància creixent en els darrers anys; això és palpable perquè la demanda del jovent en aquest terreny -encara que pobre en termes absoluts- és superior a la revista d'informació sòcio-política. En aquest cas, també, la demanda és molt més alta entre els nois que entre les noies.

l) Premsa comarcal

La premsa o revista comarcal té a Osona una demanda força important: el 15% del jovent de la comarca que habitualment llegeix revistes té preferència per la informació comarcal. No es pot dir el mateix de Cornellà on la manca d'aquest tipus de lectura és total (en l'actualitat no hi ha cap revista a nivell local).

m) Premsa de partit o sindicat

Per últim és important subratllar la nul·la incidència, entre el jovent, de la premsa o revista de partit o sindicat. Aquesta qüestió va molt lligada al fenomen de la "desideologització política" del jovent que es comentarà més endavant. Val la pena d'indicar, a títol exemplar, que a Osona cap dels entrevistats llegeix premsa política; a Cornellà -nucli d'una certa efervescència esquerrana- només quatre joves llegeixen (secundàriament) premsa de partit; i a Barcelona, sobre un total de 2.002 entrevistats només cinc llegeixen (també secundàriament) premsa de partit o sindicat.

4.4. CONCLUSIONS

1. Els hàbits de lectura-no lectura del jovent varien molt segons sigui el tipus de lectura (revistes, diaris o llibres) segons el sexe, l'edat i la composició social del jovent.
2. Bona part del jovent no percep cap tipus d'informació mitjançant la premsa diària. Aquesta inhibició davant els esdeveniments puntuals és molt alta entre el jovent de Cornellà (65%) i també a Osona (46%). A Barcelona aquesta inhibició és molt menor (35%).
3. Els índex de no lectura de premsa diària correlacionen amb les zones on el jovent té nivells educatius més baixos i amb la composició obrera de la població.
4. La no lectura de diaris afecta molt més a les noies que no pas als nois. Aquest fet apunta al manteniment de certes pautes culturals i educacionals diferents i encara no superades (10).
5. Els nivells de no lectura als 15-16 anys és molt elevat arreu. Sembla que l'escola -nivells obligatoris- no ha incidit plenament en aquest aspecte. Entre el jovent de 18-21 anys les pautes de lectura habitual de diaris augmenta sensiblement; pot ser que l'ensenyament mitjà i superior jugui aquí un paper important.
6. D'entre una població no habituada al llibre calia esperar que els nivells de lectura del jovent tampoc fossin massa elevats: més del 40% del jovent no llegeix llibres (a Cornellà el 62%). També en aquest cas hi ha una forta correlació segons la composició social demogràfica: els majors nivells de no-lectura pertanyen a barris de component obrer-industrial.
7. Els nivells de lectura de llibres no varien marcadament segons edat. Sembla que l'habitud a la lectura es forma a edats més joves.
8. Les noies llegeixen més llibres que els nois. La selecció aquí és inversa a la lectura de diaris.
9. L'hàbit de lectura de revistes és sensiblement superior a la lectura de diaris i llibres. Sembla que la revista jugui, en

tre el jovent, un paper subsidiari perquè la lectura de revistes d'incrementa molt entre el jovent no lector de premsa o llibres (Cornellà, zones obreres de Barcelona...). Aquest tipus de publicació, doncs, apareix amb un fort ascendent entre els joves.

10. D'entre els tipus de revista que hi ha al mercat n'hi ha un clarament dominant entre el jovent: la revista de "xafardeig" o "del cor". Hom podria pensar que l'apetència del jovent aniria cap a altre tipus d'informació, però els resultats de l'enquesta són molt clars. Aquesta preferència per la revista de "xafardeig" és molt més acusada a Cornellà i Osona. A Barcelona la diferència interna entre barris també és palpable. A més, com era d'esperar, aquest tipus de revista té preferentment un públic femení.
11. La forta preferència per la revista de "xafardeig" no pot conduir a concloure que la causa rau exclusivament en el centre d'interès; sembla que hi ha un factor a tenir en compte: la major part del jovent llegeix "allò que hi ha a casa" i bona part de les famílies sí que tenen tals preferències.
12. La informació política i cultural ocupa un lloc molt reduït com a centre d'interès del jovent. Aquesta dada és sociològicament important, reflectint per un costat uns baixos nivells culturals i d'altre una forta inhibició davant la realitat social.
13. Aquesta inhibició es fa total quant a l'interès del jovent per les revistes de component sindical o de partit polític.
14. El fet comarcal a Osona té un pes rellevant ja que part del jovent llegeix premsa local; no es pot dir el mateix de Cornellà.
15. El còmic té una certa ascendència entre el jovent però en termes absoluts ocupa un lloc endarrerit.

NOTES

- (1) E. Pinilla de las Heras. Informe sobre la participació de la joventut catalana en els mitjans de comunicació de masses, *Perspectiva Social* 6 (1975), pp 55-115.
- (2) Aquesta tendència és inexplicable a partir de les dades que tenim. Pot molt ben ser que la freqüència sigui lleugerament alterada per la baixa significació mostral de les subzones.
- (3) Un estudi d'aquesta qüestió mereixeria un tractament diferent (panel). De fet, però, en la investigació de E. Pinilla de las Heras (o.c.) figura un hàbit de lectura de premsa diària molt més alt que en el nostre cas.
- (4) En l'enquesta s'interroga al jove sobre si està o no llegint algun llibre que no sigui un llibre de text de l'escola.
- (5) En el present informe no es té en compte la gran heterogeneïtat existent dintre del gènere de la novel·la.
- (6) Per a una anàlisi més en detall veure els informes específics de cada àrea.
- (7) La codificació de revistes per tipus ha estat la següent:
- Informació sòcio-política: Cambio 16, La Calle, L'Hora...
 - Informació d'actualitats: Entrevista, Gaceta, Actualidad, Life
 - Informació esportiva: Motor, Deporte 2.000...
 - Revistes culturalistes: Saber, Serra d'or...
 - Revistes sobre música
 - Fotonovel·la
 - Bricolage, modes, cuina i llar
 - Revistes de xafardeig: Hola, Lecturas, Pronto, Semana...
 - Còmics: Humor, Star, Papus...
 - Revistes eròtiques o pornogràfiques: Lib, Play Boy, Macho...
 - Revistes contraculturals: Ajoblanco, Integral, Ecologia...
 - Revistes d'informació comarcal
 - Revistes científiques
 - Revistes o premsa de partit o sindicat
 - Altres

- (8) La major part del jovent lector d'aquest tipus d'informació tendeix a la revista *Entreviu*.
- (9) Tota pregunta que implica cert prejudici moral o que pot implicar cert pudor en la persona entrevistada està subjecte a desviacions importants en els seus resultats.
- (10) Aquest tret pot ser, de fet, amortit davant la major tendència dels nois a la lectura de diaris esportius.

5. PIRÀMIDE OCUPACIONAL I SITUACIÓ LABORAL

- 5.1. El jovent que treballa
- 5.2. L'atur juvenil
- 5.3. Estratificació ocupacional
 - 5.3.1. Sectors econòmics
 - 5.3.2. Piràmide d'ocupacions
- 5.4. Situació laboral
 - 5.4.1. La jornada laboral
 - 5.4.2. Salaris
 - 5.4.3. Satisfacció laboral
- 5.5. Conclusions

Notes

5. PIRÀMIDE OCUPACIONAL I SITUACIÓ LABORAL

5.1. EL JOVENT QUE TREBALLA

Fer una avaluació acurada de la població juvenil activa no és objecte prioritari en l'enquesta i, a més a més, ofereix un problema metodològic important: les fronteres entre el treball i l'estudi a plena dedicació i les fronteres entre el treball remunerat i la gratificació per serveis són molt indeterminades. Precisament aquest fet és el que dificulta extraordinàriament el còmput general de l'atur juvenil, que avui dia pot tenir-se com un dels problemes més fonamentals del jovent.

A les taules 25 i 26 ha quedat expressada la distribució del jovent segons ocupació laboral o ocupació estudiantil. De l'estudiant a temps complet al jove treballador hi ha una gradació intermitja de combinació entre estudi i treball que va des del simple treball eventual de baixa dedicació (com a suport econòmic de l'estudiant) fins a la dedicació laboral completa, compensada secundàriament amb algun tipus d'estudi.

Considerant població inactiva els estudiants a dedicació completa i també els que fonamentalment estudien encara que es combini amb algun tipus d'ocupació laboral secundària, pot avaluar-se -aproximadament- la població juvenil activa (1).

Distribució de la població juvenil activa

	<u>Osona</u>	<u>Cornellà</u>	<u>Barcelona</u>
inactius	35,3	42,4	59,1
actius	64,7	57,6	40,9

Segons aquest còmput, les taxes d'activitat varien sensiblement en les tres àrees: sobressurt Osona amb una alta taxa d'activitat enfront de Barcelona, que és la zona que té més estudiants, mentre que Cornellà es manté en una posició intermitja. Aquesta distribució segueix amb tota coherència la xarxa educativa analitzada en el capítol 3: el gran flux de jovent d'Osona^{va} cap al mercat de treball, mentre que el manteniment de la població juvenil dintre del món estudiantil a Barcelona és molt més acusat.

TAULA 25

RELACIÓ ESTUDI-TREBALL

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	-		75	16,7 (-)	10	0,5
Només estudi	101	21,9	132	29,3 (35,2)	993	49,8
Només treball	214	46,4	91	20,2 (24,2)	335	16,8
Més estudi que treball	60	13,0	24	5,3 (6,4)	169	8,5
Més treball que estudi	26	5,6	18	4,0 (4,8)	92	4,6
Estudi-treball idem	24	5,2	24	5,3 (6,4)	124	6,2
Estudi i busca treball	8	1,7	17	3,8 (4,5)	118	5,9
Servei militar	2	0,4	2	0,4 (0,5)	12	0,6
Atur	16	3,5	50	11,1 (13,3)	66	3,3
Res	8	1,7	14	3,1 (3,7)	61	3,1
Feines a casa	2	0,4	3	0,7 (0,8)	15	0,8
Total	463	100	450	100 375(100)	1995	100

TAULA 26

ESTUDI - TREBALL

		15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
estudi només	Osona	-	39,4	27,4	20,0	8,9	15,2	-
	Cornellà	66,1	57,5	45,6	25,8	4,5	12,5	5,5
	Barcelona	82,0	78,4	59,0	49,1	39,8	24,9	27,0
treball només	Osona	-	33,0	38,4	48,6	53,3	56,6	-
	Cornellà	6,1	10,6	26,3	24,2	34,0	43,7	41,6
	Barcelona	3,6	4,7	11,5	14,2	20,4	30,9	29,7
estudi- treball	Osona	-	23,4	28,7	20,0	33,0	16,1	-
	Cornellà	4,6	10,6	10,5	17,4	34,1	22,9	38,8
	Barcelona	0,9	7,8	15,1	20,0	27,2	29,5	25,7
estudi i busca fei- na	Osona	-	2,1	-	3,8	1,1	1,0	-
	Cornellà	4,1	7,5	3,5	8,6	4,5	-	-
	Barcelona	5,1	3,7	5,4	8,1	4,6	6,7	7,2
parat, res	Osona	-	2,2	5,4	6,7	3,3	8,1	-
	Cornellà	18,5	12,1	12,2	24,1	22,7	18,7	13,8
	Barcelona	6,3	5,4	6,9	7,1	6,6	6,0	5,9

D'entre la població activa cal destriar dos subgrups fonamentals: el conjunt del jovent que treballa i el conjunt del jovent desocupat. Considerar aquests dos subgrups per separat té una importància cabdal perquè permet un acostament a l'atur.

Mirant ara només el conjunt de jovent que treballa (2), les diferències entre una zona i altra són encara més palpables:

	<u>Osona</u>	<u>Cornellà</u>	<u>Barcelona</u>
només treballen	81,0	68,4	60,8
prioritàriament treballen i secundàriament estudien	9,8	13,5	16,6
estudien i treballen per igual	9,0	18,0	22,5
total treballadors	100 (264)	100 (133)	100 (551)

Sobressurt de nou el gran flux de jovent d'Osona cap al món del treball a dedicació total (81% del jovent treballador) mentre que la combinació estudi-treball és poc rellevant. En el cas de Cornellà i Barcelona és molt més freqüent la figura del jove treballador i estudiant alhora (Cornellà 31,5%, Barcelona 39,1%).

	<u>Taxa d'activitat laboral</u>				
	<u>16</u>	<u>17</u>	<u>18</u>	<u>19</u>	<u>20</u>
Osona	56,4	67,1	68,6	86,3	72,7
Cornellà	21,2	36,5	41,6	68,1	66,6
Barcelona	12,5	26,6	34,2	47,6	60,4

Any per any l'evolució de la taxa d'activitat laboral (3) experimenta un creixement esperat: la taxa d'activitat creix a mesura que els joves van abandonant els estudis o els combinen amb treball; ara bé, allò que cal assenyalar és que en les dades anteriors hi ha una conducta generalitzada: els majors increments d'activitat tenen lloc entre els 16 i 17 anys i entre els 18 i 19 anys (en el cas de Barcelona entre els 18 i 20 anys).

5.2. L'ATUR JUVENIL

La crisi econòmica que el país està suportant des del començament de la dècada dels 70 ha fet que el problema de la desocupació tingui cada cop un lloc més rellevant en l'escala de la problemàtica social. En el cas del jovent aquesta qüestió és més palpable, fins el punt que l'atur juvenil és titllat com un dels factors base que determinen la problemàtica juvenil actualment. I això, no només pel fenomen en si (la quantitat de joves parats, conductes marginals o delictives, etc.) sinó per la seva significació en el conjunt del jovent (pèrdua d'expectatives educacionals, foment del passotisme, etc.).

Avaluar el volum de població juvenil desocupada és una tasca tant important com difícil. Diversos organismes han pretès un acostament estadístic al problema amb resultats sovint ben diferents (4). En el nostre cas, davant la importància d'aquesta qüestió, també es preten, a partir de la informació rebuda, fer una aproximació quantitativa a l'atur juvenil.

La medició de l'atur juvenil és extraordinàriament complexe de per sí, i en el nostre cas particularment més difícil per raons de mètode. Què vol dir això? Doncs que la quantificació de l'atur juvenil que es fa en el present informe és pel cap baix, és a dir, assenyalant la cota inferior d'atur juvenil deixant per suposat que aquest és sensiblement més alt en la realitat. I això per diversos motius: en primer lloc, la mostra per cens no és apropiada al problema perquè possiblement no contempla tota la població marginal que és on l'índex d'atur és més elevat; en segon lloc, cal sospitar que bona part de la població juvenil amb problemes d'integració laboral ha rebutjat la contesta de la pregunta; en tercer lloc, en no ser la present enquesta dissenyada expressament per a una investigació sobre l'atur juvenil les qüestions plantejades no han pogut incidir amb molt detall en aquest aspecte.

Malgrat aquests problemes esmentats s'ha procedit a quantificar el volum de població juvenil de 15-21 anys en situació d'atur. S'avalua com a població desocupada de fet els joves que han manifestat estar en una de les tres situacions següents: atur, estudiants que busquen feina i jovent que no realitza cap activitat (5). Els resultats per les tres àrees subjectes a estudi són els següents:

	<u>POBLACIÓ JUVENIL ACTIVA (15-21 anys)</u>		
	<u>OSONA</u>	<u>CORNELLÀ</u>	<u>BARCELONA</u>
Jovent treballador	264 (89,0)	133 (62,0)	551 (69,0)
Jovent desocupat	32 (11,0)	81 (38,0)	245 (31,0)
Població activa juvenil	296 (100)	214 (100)	796 (100)

Segons aquestes dades es comprova que l'atur juvenil afecta els tres sectors de la mostra, amb la qual cosa es fa palès que aquest problema és extès arreu. En segon lloc, es nota com la quantificació del problema és molt desigual ja que entre el problema a Osona i el problema a Cornellà o Barcelona hi ha una diferència més que notable; diferència que no ha de portar a menysvalorar l'atur juvenil a Osona sinó a remarcar l'alta significació que té a Cornellà i Barcelona.

Així, fent una extrapolació de resultats, en termes molt aproximatius i pel cap baix es pot dir que el volum d'atur juvenil en termes absoluts és:

Osona	745 joves (16-20 anys)
Cornellà	2.400 joves (15-21 anys)
Barcelona	28.000 joves (15-21 anys)

A Osona el nivell d'atur -en termes comparatius- és molt més baix que a Barcelona o Cornellà. No obstant l'atur representa un índex elevat (11%) sobre la població juvenil activa. La distribució de l'atur a nivell comarcal és molt desigual: és major a Manlleu -en primer lloc- i a Vic, mentre que en els pobles rurals dispersos, el jovent està en règim de plena ocupació.

L'atur a Cornellà es pot conceptuar com el problema fonamental del jovent ja que implica el 38% de la població activa juvenil; és a dir, que aproximadament 2.400 joves experimenten personalment els efectes de tal situació social. La distribució local de l'atur també té les seves diferències a nivell urbà: el centre urbà, que és la zona més escolaritzada (com ja s'ha vist) també és la que té menys parats, en canvi l'atur es concentra en les barriades obreres, -cas del barri de Sant Ildefonso- on supera el 40% de la població activa juvenil.

Si a priori era d'esperar una alta desocupació a Cornellà, en el cas de Barcelona la taxa d'atur sorprèn per la se-

va incidència: 31% de la població activa juvenil, cosa que significa un veritable exèrcit de reserva (28.000 casos aproximadament) sense expectatives laborals i per tant subjectes pacients dels efectes socials de l'atur. A nivell suburbà, evidentment, la distribució de l'atur segueix també pressupostos socio-econòmics i urbans que hem anat ratificant repetidament: l'àrea menys afectada per l'atur és la que cobreix l'Eixample, Gràcia i la zona residencial de l'oest (Pedralbes, Sarrià, Barcelona, Sant Gervasi), mentre que l'àrea més afectada és l'àmplia zona de predomini obrer: Sants, Zona Franca, Port, Districte IX, X, XII, on la desocupació supera el 33% de la població activa juvenil(6).

L'atur incideix desigualment segons siguin les cohorts d'edat; per exemple, incideix molt més en la població jove (primera ocupació, etc.) que no pas en població adulta (7). Considerant, però, només la cohort de 15-21 anys, la distribució de l'atur també ofereix una tendència diferencial:

<u>ATUR JUVENIL</u>			
(% sobre total població juvenil per edats)			
	<u>OSONA</u>	<u>CORNELLÀ</u>	<u>BARCELONA</u>
15 anys	-	22,6	11,7
16 anys	4,3	19,6	9,1
17 anys	5,4	15,7	12,3
18 anys	10,5	32,7	15,2
19 anys	4,4	27,2	11,2
20 anys	9,1	18,7	12,7
21 anys	-	13,8	13,1

En base a aquests percentatges es veu com hi ha dues edats -15 i 18 anys- en les quals l'atur juvenil incideix d'una manera més forta. Aquest fenomen ve lligat amb els comentaris anteriors (veure 5.1) entorn el flux de jovent cap al mercat de treball; hi ha dos moments clau en aquest sentit: en primer lloc un flux de joves que surten del sistema educatiu en acabar la bàsica o abandonant la Formació Professional 1er. grau, i en segon lloc un segon flux de joves que van al mercat de treball en acabar l'ensenyament mitjà. En la mesura, doncs, que aquests dos fluxs adquireixen una significació real, també han d'ésser vistos com a corrents de formació d'atur juvenil.

5.3. ESTRATIFICACIÓ OCUPACIONAL

A l'apartat anterior s'ha quantificat la població juvenil treballadora i l'atur juvenil. Si ara es considera, a més, el conjunt de treballadors ocasionals o temporers, i els estudiants que estan ocupats en tasques laborals d'importància molt secundària (en termes d'hores de treball), les xifres d'activitat s'incrementen lleugerament:

	<u>TOTAL JOVENT TREBALLADOR (8)</u> (àdhuc treballs ocasionals)		
	<u>OSONA</u>	<u>CORNELLÀ</u>	<u>BARCELONA</u>
treballadors	332 (71,7)	157 (41,8)	721 (36,0)
no treballadors	131 (28,3)	218 (58,2)	1.281 (64,0)
	<u>463 (100)</u>	<u>375 (100)</u>	<u>2.002 (100)</u>

5.3.1. Sectors econòmics

La primera qüestió a tenir en compte en l'anàlisi de la població juvenil treballadora és la distribució per sectors econòmics i la consideració del jovent segons formi part o no de la població assalariada. Aquests aspectes queden reflectits quantitativament en les taules 27 i 28.

La distribució del jovent treballador segons pertinença al grup d'assalariats o bé al de no assalariats (treballadors per compte propi o ajuda familiar) és la següent:

	<u>OSONA</u>	<u>CORNELLÀ</u>	<u>BARCELONA</u>
assalariats	77,8	72,5	65,6
no assalariats	22,2	27,5	34,4
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>

D'aquestes proporcions sobresurten dues característiques a tenir en compte: per un costat un elevat percentatge del jovent treballa per compte propi o familiar, i, per l'altre, Barcelona és l'àrea on aquest tret és més palpable (possiblement a causa dels tipus de treball que predominen entre la població estudiantil).

D'entre la població treballadora no assalariada són observables tres tipus: els que treballen per compte familiar i

TAULA 27

TREBALLADORS PER COMPTE PROPI O FAMILIAR

		Osona	Cornellà	Barcelona
SECT. I	Sector primari	9 12,1	1 0,2	2 0,7
	SECT. II			
	Indústria	25 33,7	3 0,8	54 20,7
	O.P., Construcció	4 5,4	2 4,5	3 1,1
SECTOR III	Transport	-	-	2 0,7
	Comerç	24 32,4	20 43,4	86 33,0
	Banca	-	-	8 3,0
	Prof. liberals	1 1,3	-	6 2,3
	Ensenyament	-	4 9,0	21 8,0
	Organ. oficials	-	-	3 1,1
	Obrers serveis	1 1,3	4 9,0	6 2,3
	Treballs ocasionals	7 9,4	3 6,8	47 18,0
Altres no codificats	3 4,3	7 15,9	22 8,4	
Total		74 100	44 100	260 100

TAULA 28

TREBALLADORS PER COMPTE D'ALTRI (ASSALARIATS)

		Osona		Cornellà		Barcelona	
SECT. I	Sector primari	4	1,5	1	0,8	4	0,8
	SECT. II	Indústria	165	63,9	62	33,4	116
	O.P., Construcció	14	5,4	6	5,1	17	3,4
SECTOR III	Transport	1	0,3	1	0,8	17	3,4
	Comerç	49	18,9	27	23,2	134	27,0
	Banca	-		3	2,5	45	9,0
	Prof. liberals	4	1,5	-		19	3,8
	Ensenyament	1	0,3	2	1,7	23	4,6
	Organ. oficials	4	1,5	3	2,5	22	4,4
	Obrers serveis	-		1	0,8	9	1,8
	Treballs ocasionals	4	1,5	7	6,0	45	9,1
Altres no codificats	12	4,6	3	2,5	44	8,8	
Total		258	100	116	100	495	100

els que realment treballen per compte propi. A Osona, la major part del jovent treballador no-assalariat treballa en petites empreses familiars i fonamentalment en sector primari (12,1%), petita indústria o taller (33,7) i en el comerç (32,4); el jovent d'aquest grup que treballa en altres tasques no familiars és inferior al 14%. En el cas de Cornellà hi ha uns trets diferencials a assenyalar: absència de treballadors no-assalariats en el sector primari (cosa evident); en el sector II, el pes del petit taller o negoci familiar és nul (predomini de l'empresa no familiar); en el sector III, gran incidència del comerç o la botiga familiar (43,4%); per últim, major incidència del treball realment per compte propi (classes particulars, etc.) amb el 22,7% de la població juvenil no assalariada. En el cas de Barcelona hi ha uns trets comuns a Osona pel que fa a la indústria o taller familiar i al comerç, però sobressurt la proporció de jovent que realment treballa per compte propi (superior al 25%). La raó d'aquesta diferència pot molt ben estar en els tipus de treball seguits per la major part de la població estudiantil.

En el cas de la població assalariada (taula 28) hi ha unes proporcions ben diferents: a Osona predomina el jovent assalariat en el sector II (70% del jovent assalariat) mentre que el seu pes en el comerç és molt baix, ja que la major part de les botigues són explotacions de caràcter familiar, i per tant sense mà d'obra assalariada. A Cornellà i Barcelona la distribució dels assalariats és més homogènia entre els sectors secundari i terciari (efectes de la terciarització urbana), però la dada que sobressurt altra vegada és que en ambdues ciutats la proporció de jovent que exerceix treballs ocasionals o temporers com a jornalier és més elevada.

5.3.2. Piràmide c'ocupacions

La distribució de la població juvenil treballadora en categories professionals és una qüestió important a plantejar. A l'enquesta no s'ha partit d'una estratificació ocupacional prèvia, sinó que s'ha cercat una descripció del treball realitzat pel jove i s'ha procedit posteriorment a codificar els treballs per categories homogènies. L'estratificació elaborada ha estat la següent:

- treballador del camp en explotació familiar
- treballador del camp assalariat en empresa agrícola

- ajuda familiar en taller, fàbrica, comerç o negoci familiar
- obrer qualificat sector indústria: maestria, oficilia, etc.
- obrer no qualificat sector indústria: aprenent, ajudant, peó,...
- obrer qualificat sector serveis: cuiner, conductor, ...
- obrer no qualificat sector serveis: mosso d'encàrrecs, personal de neteja, grum, etc...
- assalariat del comerç: dependent
- venedors lliures: comissionistes
- auxiliars administratius, comptables, secretaris, telefonistes...
- administratius, agents comercials, caixers,...
- ensenyança (no lliure), informàtica, infermeria,...
- funcionaris de l'estat
- treballadors ocasionals: cangurs, classes particulars, empleats temporers del turisme, serveis de publicitat, etc.

Segons aquest criteri, la distribució del sistema d'ocupacions del jovent ve expressada en la taula 29.

a) Treballadors del camp (pagesos o assalariats):

Tenint en compte que la mostra d'Osona contempla un sector de poblement rural dispers on el component actiu és majoritàriament pagès era d'esperar que part del jovent resident en aquests llocs s'ocupés en les explotacions familiars agràries. Val a dir, però, que l'incidència del jovent pagès és mínima (4% en el conjunt de la comarca i només el 10% entre els municipis de poblement rural dispers). Aquesta dada expressa ben clarament la no permanència del jovent en les explotacions pageses (9).

b) Ajuda familiar:

L'ajuda familiar (no agrària) ocupa un lloc poc important per dues raons. En primer lloc, el major component de l'assalariació; en segon lloc, la xifra és més baixa de la real (veure taula 27) perquè bona part dels entrevistats s'han definit més com a assalariat que com a membres d'un negoci familiar. De fet el pes de la petita indústria familiar i del comerç ja ha quedat palesa en l'apartat anterior.

c) Obrer del sector industrial:

Dintre d'aquest apartat hi ha un element de gran importància a tenir en compte: la desequilibrada proporció entre tre-

TAULA 29

DESCRIPCIÓ TREBALL QUE FAS

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	1	0,2 0,3	77	17,1 1,2	34	1,6 4,7
treball camp explotació familiar	10	2,2 3,1	1	0,2 0,6	4	0,2 0,5
treball camp assalariat	4	0,9 1,2	-		9	0,5 1,2
ajuda fam. negoci familiar	4	0,9 1,2	22	4,9 14,0	59	3,0 8,1
obrer qualificat sector II	37	8,0 11,1	18	4,0 11,4	40	2,0 5,5
obrer no qualificat sector II	137	29,6 40,2	37	8,2 23,5	86	4,3 11,9
obrer qualificat sector III	2	0,4 0,6	1	0,2 0,6	17	0,9 2,3
obrer no qualificat sector III	9	1,9 2,7	5	1,1 3,2	52	2,6 7,2
personal subaltern	-		2	0,4 1,2	19	1,0 2,6
assalariat comerç	50	10,8 15,0	20	4,4 12,7	86	4,3 11,9
venedor lliure	-		2	0,4 1,2	7	0,4 0,9
auxiliar administr.	28	6,0 8,4	17	3,8 10,8	135	6,8 18,7
administratiu, delineant, agent com.	24	5,2 7,2	4	0,9 2,5	31	1,6 4,3
ensenyament, informàtica, ATS	6	1,3 1,8	3	0,7 1,9	34	1,7 4,7
funcionaris	1	0,2 0,3	-		3	0,2 0,4
treballs ocasionals	13	2,8 3,9	16	3,6 10,2	95	4,8 13,1
no codificables	7	1,5 2,1	9	2,0 5,7	44	2,2 6,1
total treballadors	332	100	157	100	721	100
total mostra	463	100	450	100	2002	100

ball qualificat i treball no qualificat.

<u>OBRERS SECTOR II</u>	<u>OSONA</u>	<u>CORNELLA</u>	<u>BARCELONA</u>
treball no qualificat	79	67	68
treball qualificat	21	33	32
	100%	100%	100%

A totes les tres àrees investigades hi ha un domini molt acusat en el sector industrial, del treball poc o gens qualificat sobre el treball qualificat (Cornellà i Osona 67% i 68% i Osona 79%). La major part del jovent obrer en aquest sector compleix funcions de peonatge o aprenentatge bàsic; ben pocs són els joves que acudeixen al mercat de treball exercint càrrecs ja qualificats (oficialia, maestria, etc.). Aquesta qüestió està molt relacionada amb el capítol 3, on s'ha observat un gran flux de jovent cap al mercat de treball tot just sortint de l'EGB o bé amb la FP de 1er grau inacabada (10), aquest jovent executa en el món laboral unes tasques clarament poc o gens qualificades que suggereixen dues qüestions: per un costat la necessitat del sistema productiu de mantenir una àmplia base laboral no qualificada, i, per altra el manteniment de la via de la promoció interna dintre el món empresarial.

S'ha vist la desequilibrada proporció entre el treball qualificat i el treball no-qualificat. Pot pensar-se que aquesta alta desqualificació pot venir en base a la baixa edat de la població estudiada (15-21 anys), on fins a cert punt es pot acceptar com a fet normal la baixa qualificació en els primers mesos d'entrada al món laboral.

Les dades de les quals disposem no permeten una anàlisi detallada d'aquest aspecte; de fet, però, una reelaboració dels resultats ensenya la distribució de la qualificació laboral en termes relatius.

SECTOR INDUSTRIAL

EDATS	OSONA		CORNELLÀ		BARCELONA	
	qualif.	no-qual.	qualif.	no qual.	qualif.	no qual.
16	4%	96%	-	100%	20%	80%
17	7%	93%	-	100%	10%	90%
18	22%	78%	44%	56%	26%	74%
19	30%	70%	38%	61%	45%	55%
20	42%	57%	41%	58%	32%	68%

Segons això es veu com els nivells de qualificació són nuls als 16-17 anys -part del jovent encara està en període de formació professional- sobretot a Osona i Cornellà. Gradualment la proporció de treballadors qualificats s'incrementa relativament, però els nivells de no-qualificació encara són elevats als vint anys (11).

Per últim, cal apuntar que comparativament amb els altres estrats ocupacionals la proporció de treballadors manuals en el sector industrial és elevat. En el cas d'Osona la proporció és altíssima; 51,3% del jovent que treballa; a Cornellà la proporció és del 35%; i, a Barcelona baixa sensiblement al 17,4% donada la significació d'ocupacions no manuals (fonamentalment comerç i administració).

d) Obrers del sector serveis:

Sobresurt la poca significació que té entre el jovent aquest estrat, sobretot a Osona i Cornellà (inferior al 5%) mentre que a Barcelona -pel pes del sector terciari- la proporció s'incrementa lleugerament al 12%.

e) Empleats del comerç

Els assalariats del comerç ocupen un lloc important en l'estratificació ocupacional del jovent en les tres àrees. Aquesta dada era esperada. Allà on les previsions no es veuen complertes és entre el subgrup de venedors lliures o comissionistes que pràcticament és inexistent; aquesta dada desdiuma molt de la tendència actual de les demandes del mercat de treball on precisament el ram de la venda a comissió és dels més actius. L'experiència ens diu que bona part dels venedors lliures són joves i en aquest sentit els resultats ens deixen en suspens (cal pensar que

bona part del venedors s'han enregistrat entre els treballs ocasionals o no codificables).

f) Empleats i professionals:

Aquest estrat ocupa un lloc relativament poc important a Osona (17,7%) i a Cornellà (15,2%), mentre que a Barcelona ocupa al 28% del jovent treballador: la demanda empresarial a Barcelona-ciutat és tanmateix diferent. Per exemple, el grup d'auxiliars administratius és el més important entre el jovent: 18,7%.

g) Treballadors ocasionals:

Tenint en compte el component estudiantil de la joventut per un costat i per l'altre els problemes de mercat de treball d'aquests darrers anys era d'esperar que l'estrat dels treballadors ocasionals tingués una alta significació entre el jovent. Prenent conjuntament els treballs ocasionals i els no codificables s'obtenen les següents freqüències:

	<u>% treballadors ocasionals sobre població treballadora</u>
Osona	6,0%
Cornellà	16,0%
Barcelona	19,2%

Pot veure's com Osona és l'àrea menys marcada per aquest tipus de treball; tant la major composició treballadora del jovent com el tipus de mercat de treball en poden ser explicació. A Cornellà i a Barcelona, però, la proporció és altament important, per exemple, aquest estrat és tant o més important que el dels auxiliars administratius.

Per últim, val la pena deixar apuntat que el tipus de treball ocasional no es correlaciona amb els grups d'edat; és a dir, que no hi ha una tendència decreixent dels 15 als 21 anys sinó que les proporcions es mantenen invariablement.

5.4. SITUACIÓ LABORAL

Un estudi en detall de la situació laboral del jovent no té lloc en el present informe, donada l'àmplia temàtica que

cobreix l'enquesta. Breument, però, es poden comentar tres aspectes importants: la dimensió de la jornada laboral, la qüestió salarial i al grau de satisfacció laboral (12).

5.4.1. La jornada laboral

La quantificació de la jornada laboral del jovent treballador ve expressada en la taula 30, on es fa palès d'una manera ben clara com la jornada laboral predominant en les tres zones és la de 40-45 hores setmanals. Aquest cas afecta més fortament a Osona on el 42% del jovent treballador està en tal situació, mentre que a Barcelona implica al 31% dels treballadors.

Fins aquí podem dir que els resultats són els esperats. Ara bé, hi ha un detall a tenir en compte: és molt més acusat el percentatge de jovent que treballa 40 hores o més (fins i tot més de 50 hores) que no pas el jovent ocupat en jornades més curtes:

	<u>OSONA</u>	<u>CORNELLÀ</u>	<u>BARCELONA</u>
més de 40 hores	67,6	64,7	46,0
menys de 40 hores	32,4	35,3	54,0
	100%	100%	100%

Aquests percentatges tenen una gran significació en senyalar que la major part del jovent executa jornades laborals completes o inclús sobrecarregades (hores extraordinàries, sobreocupació). En efecte, si mesurem el jovent que fa més de 45 hores setmanals obtenim els resultats següents:

Osona	26%
Cornellà	28%
Barcelona	14,5%

Això ens indica que gran part del jovent (sobretot a Osona i Cornellà) està sota relacions de sobretreball. En el cas de Barcelona el problema no és tan acusat, sobretot si tenim en compte que el jovent que treballa en jornada inferior a les 40 hores és més elevat, majorment entre els que fan jornades setmanals de menys de 15 hores (18,5%). Entre aquest darrer grup cal incloure la major part de treballadors ocasionals (cangurs, classes particulars, etc.) en bona part estudiants.

TAULA 30

HORES SETMANALS TREBALLADES

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	6	1,8	8	8,0	47	6,5
-10	8	2,4	7	4,6	81	12,0
10 - 15	8	2,4	8	5,2	44	6,5
15 - 20	8	2,4	9	5,9	51	7,5
20 - 25	19	5,9	5	3,3	49	7,2
25 - 30	21	6,5	7	4,6	44	6,5
30 - 35	22	6,8	5	3,3	38	5,6
35 - 40	18	5,6	12	7,9	57	8,4
40 - 45	135	41,9	56	37,0	212	31,4
45 - 50	51	15,8	22	14,5	60	8,9
+50	32	9,9	20	13,2	38	5,6
Total treballadors	328	100	159	100	721	100

% JOVENT QUE TREBALLA MÉS DE 45 HORES SETMANALS

<u>EDATS</u>	<u>OSONA</u>	<u>CORNELLÀ</u>	<u>BARCELONA</u>
16	34,0	21,4	15,1
17	38,7	21,0	24,4
18	23,2	30,4	14,0
19	26,3	26,6	3,0
20	13,5	25,8	17,7

A nivell d'edat la distribució de la jornada laboral no varia de menys a més, és a dir, que a major edat la jornada laboral sigui més llarga. Podriem dir, en tot cas, que segons com els efectes són inversos: hi ha part del jovent de 16 i 17 anys que treballa en jornada molt llarga; aquest percentatge es difumina després en incrementar-se el número de joves treballadors. Per tant, el que si que es pot concloure és que hi ha joves de curta edat en jornades superiors a la legislada.

5.4.2. Salaris

La distribució dels salaris mensuals del jovent treballador s'expressa a la taula 31. El primer tret a posar en relleu és la diferent classe modal:

Osona	20.000-25.000	(21,1%)
Cornellà	15.000-30.000	(41,7%)
Barcelona	10.000-15.000	(14,4%)

Aquestes dades demanen alguns comentaris. En primer lloc, la diferent classe modal enregistrada en les tres àrees suggereix que en el cas de Barcelona el pes dels treballadors ocasionals i de baixa dedicació laboral (fonamentalment estudiants) ocupa un lloc rellevant en l'escala salarial; aquest fet es fa encara més clar en contemplar el conjunt del sistema de salaris. A Cornellà, el fet de tenir tres classes modals (15-20.000, 20-25.000, 25-30.000 ptes) ens apropa a la curva de salaris. En el cas d'Osona, s'observa una situació salarial més deficient ja que allà no hi concorria el fet del treball de baixa dedicació tan extès a Barcelona-ciutat.

En segon lloc, hi ha un aspecte també a subratllar: es tracta de comparar les classes modals entre salaris i hores treballades a la setmana.

TAULA 31

SALARI MENSUAL

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C..	6	1,7	15	8,8	27	3,7
- 5.000	18	5,3	19	12,0	68	9,4
5.000 - 10.000	28	8,3	13	8,2	97	13,4
10.000 - 15.000	30	8,9	5	3,1	104	14,4
15.000 - 20.000	45	13,4	22	13,9	83	11,5
20.000 - 25.000	71	21,1	22	13,9	94	13,0
25.000 - 30.000	63	18,7	21	13,9	80	11,0
30.000 - 35.000	41	12,2	18	11,4	63	8,7
35.000 - 40.000	17	5,0	8	5,0	52	7,2
40.000 - 45.000	9	2,6	5	3,1	30	4,1
45.000 - 50.000	6	1,7	5	3,1	10	1,3
50.000 - 55.000	1	0,3	3	1,9	5	0,7
55.000 - 60.000	-		1	0,6	3	0,4
+ 60.000	1	0,3	2	1,2	5	0,7
Total treballen	336	100	159	100	721	100

CLASSES MODALS

	OSONA	CORNELLÀ	BARCELONA
jornada laboral	40-45 h.	40-45 h.	40-45 h.
salari mensual	20-25.000	15-30.000	10-15.000 ptes.

S'observa, així, una certa correspondència entre la jornada laboral i el nivell salarial més generalitzat, pel que fa a Osona i Cornellà. Ara bé, la xifra sorprenent està en el cas de Barcelona on certament hi ha una manca de correspondència del tot inexplicable i que només ens suggereix algun error en el processament de dades (13).

Llevat d'aquest cas, el jovent que percep salaris inferiors al mínim interprofessional és elevat i s'explica fonamentalment pel tipus de treball ocasional dels estudiants i també per la baixa qualificació laboral (o una sobreexplotació). El nivell salarial normal (seguint el cas d'Osona i Cornellà) gira entre 15.000 i 35.000 ptes. i són molts pocs els joves que sobrepassen aquests nivells (9,9% a Osona, 15% a Cornellà i 14,5% a Barcelona).

Avidentment l'escala salarial és sensible a la variable edat, ja que a edats majors cal tenir en compte que actuen com a factors tant la qualificació laboral com els anys de permanència en una empresa.

	OSONA	CORNELLÀ	BARCELONA
moda salarial 17 anys	15-30.000 (66%)	15-30.000 (47%)	5 - 20.000 (42%)
moda salarial 20 anys	20-35.000 (65%)	25-40.000 (43,3%)	20- 35.000 (44%)

5.4.3. Satisfacció laboral

Una darrera qüestió és la que fa referència al grau de satisfacció laboral dels joves que treballen, que ve mesurada qualitativament i amb una valoració subjectiva. Els resultats són a la taula 32.

Les dades obtingudes oresenten uns resultats un tant sorprenents: davant la crisi de mercat de treball que incideix particularment entre els joves, davant de la llarga jornada labo

TAULA 32

SATISFACCIÓ LABORAL

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	3	0,8	1	0,6	31	4,3
molt	107	31,9	27	16,9	166	23,0
força	143	42,6	54	33,9	251	34,8
no gaire	62	18,5	37	23,2	164	22,7
gens	15	4,5	39	24,5	101	14,0
altres	5	1,5	1	0,6	8	1,1
total treballadors	335	100	159	100	721	100

ral dominant i dels baixos nivells salarials era d'esperar una certa insatisfacció laboral, però els resultats han estat ben bé uns altres (14):

	OSONA	CORNELLÀ	BARCELONA
+			
(satisfacció laboral)	74,5%	50,8%	57,8%
-			
(insatisfacció laboral)	23,0%	47,7%	36,7%

El primer aspecte a senyalar és que la major part del jovent treballador manifesta satisfacció en la tasca laboral. Allà on la tendència és més positiva és a Osona, mentre que Cornellà -tot i amb resultats clarament elevats- és l'àrea on l'actitud positiva és menys acusada (en aquest municipi el 47,7% del jovent treballador està insatisfet o poc satisfet de la seva tasca laboral).

5.5. CONCLUSIONS

1. La quantificació de la població juvenil activa (conjunt de joves que treballen i de joves en atur) és problemàtica. En termes aproximats s'ha avaluat -a partir de l'enquesta- en un 64,7% a Osona, 57,6% a Cornellà i 40,9% a Barcelona. Per tant a Osona és on es reflexa una major taxa d'activitat en comparació a Barcelona-ciutat, donat el volum considerable de la seva població juvenil estudiantil.
2. D'entre el jovent que treballa, la distribució, segons temps de dedicació, també és desigual: a Osona és on hi ha major proporció de joves treballadors a dedicació total, mentre que a Cornellà i Barcelona entre el 30-40% del jovent treballador continua la seva tasca amb algun tipus d'estudi.
3. El flux de jovent cap al mercat de treball és continu, però predominen dos temps: entre els 16 i 17 anys i entre els 18 i 19. Aquests fluxs coincideixen amb la finalització del primer cicle de formació professional o bé amb la finalització del BUP - COU.
4. L'atur juvenil és un dels problemes més palpables entre el jovent d'avui. La crisi econòmica incideix ben fort en el mercat de treball i -entre la població jove- de forma més violenta encara. L'atur juvenil, però, no és només un problema quantitatiu: conèixer i avaluar el nombre de joves parats o el nombre de llocs de treball que caldria crear. L'atur juvenil genera una dinàmica molt acusada de desconcert i de manca d'expectatives entre els joves parats i també entre el conjunt de la població juvenil. En aquest sentit el paper que juga l'atur en la formació de conductes marginals (delictives o no) i en la crisi de valors i d'objectius és determinant. L'afir-mació que l'atur no és un problema dels joves parats, sinó del conjunt dels joves és una tesi fonamental.
5. Avaluar quantitativament la població juvenil en atur ofereix problemes metodològics molt considerables. Generalment les fonts han donat resultats molt diferents en les estimacions a partir de criteris no homogenis. En l'enquesta s'ha avaluat l'atur pel cap baix, és a dir, per la xifra mínima, a partir de la qual es podrien fer estimacions sobre la xifra real, cosa que no és intenció d'aquest informe. Pel cap baix, doncs,

l'atur juvenil significa l'11% de la població juvenil activa d'Osona, el 38% de Cornellà i el 31% de Barcelona-ciutat. Per tant, l'atur juvenil -a nivell purament quantitatiu- és un problema que afecta al conjunt del territori.

6. El fet de l'atur, però, és desigual segons les àrees. A Osona és on incideix menys, mentre que a Barcelona i sobretot a Cornellà afecta extraordinàriament. Fent una extrapolació de resultats es pot dir que, com a mínim, a Osona els joves parats són 745, a Cornellà 2.400 i a Barcelona 28.000.
7. L'atur juvenil radica, a nivell urbà, preferentment entre les àrees d'assentament obrer, ja sigui entre les zones amb sostre industrial, ja sigui en zones residencial obreres. En aquest sentit la correlació entre atur juvenil i classe social és ben palpable.
8. A nivell d'edats hi ha dos moments on la situació d'atur juvenil incideix amb més força; es tracta dels joves de 15 anys i dels joves de 18 anys. Aquestes dues inflacions corresponen amb els fluxs de jovent cap al mercat de treball. El sistema educatiu fa de coixí a l'atur, però les seves sortides generen -actualment- bon nombre de joves parats. En el nostre cas, la formació de parats té lloc en sortir de l'EGB o abandonant el primer grau de FP, i en acabar (o abandonar) estudis mitjos.
9. La situació del mercat de treball dels joves, cada vegada més problemàtica, incideix en una pèrdua d'espectatives generals entre el món juvenil que està estudiant. En aquest sentit pot ser que disminueixi l'escolarització (sobretot de cicles clàssics) i s'incrementi la taxa d'abandó d'estudis.
10. D'entre el jovent treballador prop d'una quarta part treballa per compte propi, fonamentalment en ajuda familiar (comerç, taller o treball similar); en el cas de Barcelona, però, la proporció és més elevada (34%) degut al pes d'una major població juvenil escolaritzada que realitza tasques laborals com a suport econòmic als seus estudis (treballs ocasionals i ensenyament). Aquest fet també és palpable entre els estudiants de Cornellà.
11. El treball ocasional també és important entre el grup de treballadors assalariats (menys a Osona) també en funció de la població escolaritzada i del problema d'absorció de mà d'obra

per part del mercat de treball.

12. La reproducció de la força de treball en les explotacions familiars agràries (Osona) és de gran dificultat: només una part insignificant dels joves pagesos segueixen en l'explotació familiar. Val a dir que la tendència incipient dels joves cap al camp no prové pas de joves pagesos sinó d'entre jovent de ciutat. En tot cas, la permanència de joves pagesos en l'explotació agrària ve determinada per la major o menor oferta de treball en el sector industrial o de serveis.
13. Quant al treball assalariat en indústria o serveis sobresurt la desequilibrada proporció entre tasques qualificades i tasques no qualificades. El gran pes del treball poc o gens qualificat porta a la necessitat de replantejar dues qüestions: per un costat el mite de la qualificació o tecnificació laboral en el capitalisme avançat i per l'altre la no correspondència entre qualificació laboral i qualificació d'estudis, que en certa manera obliga a reconsiderar de nou qüestions assentades com a definitives (p.e. el paper de l'ensenyament en la mobilitat social, etc.).
14. El procés de qualificació laboral del jovent dintre de l'empresa és un fet donada l'evolució del treball qualificat i no qualificat entre els 15 i 20 anys. Ara bé, la permanència de treball no qualificat segueix molt elevada als 20 anys.
15. La distribució del jovent treballador segons treball manual o no manual és molt diferent comparant Osona i Cornellà per un costat i Barcelona per l'altre. L'elevat nivell de terciarització de la ciutat comtal fa que el pes del treball manual sigui menor. No obstant això, a nivell de zones o districtes de la ciutat, aquesta tendència varia sensiblement segons la funcionalitat de l'àrea. En aquest sentit el predomini del treball no manual afecta el centre de la ciutat (Eixample) i la zona residencial de l'oest.
16. Una dada no esperada ha estat la baixa proporció de jovent dedicat a tasques de venda lliure, o de repartiment de propaganda casa per casa. L'experiència ens diu que bona part del jovent en atur o en situació similar està ocupat en tasques d'aquesta mena. Possiblement la raó estribi en haver codificat aquests joves o bé en el comerç o bé en treballs ocasionals.

17. La jornada laboral del jovent és molt desigual (en funció del tipus de treball, grau d'estabilitat, escolarització, etc.). Amb tot, la jornada laboral predominant és la de 40-45 hores setmanals.
18. Una de les xifres que més sobresurten en l'enquesta és la relativa alta proporció de joves que executen jornades laborals de més de 45 hores setmanals. Això ens porta a anotar que romanen formes de sobreexplotació de la mà d'obra via hores extraordinàries o pluriocupacions. Val a dir, doncs, que és d'urgència una regulació en aquest sentit.
19. El nivell de retribució salarial del jovent és particularment baix, atès sobretot el nombre d'hores setmanals treballades. Cert que bon nombre dels treballadors executen jornades curtes (estudiant o població en semi-atur), però òdhuc d'entre el jovent treballador a plena dedicació bona part no arriba al salari mínim interprofessional.
20. Com era d'esperar l'escala salarial és sensible a la variable edat, en actuar com a factor la qualificació professional (externa o interna a l'empresa).
21. La valoració que el jovent fa del seu propi treball, atesa la situació del mercat de treball, la llargària de la jornada laboral i les condicions salarials és molt més positiva del que hom podria haver esperat, sobretot a Osona i Barcelona; a Cornellà la valoració negativa és del 47,7% cosa que ens apropa a la imatge inicial. Val a dir que intervenen en aquesta qüestió dos factors, entre altres: la inapropiada medició per part de l'enquesta (no esmerçar més espai en l'anàlisi d'aquest punt) i la tendència generalitzada en les qüestions d'opinió cap a respostes moderades. En aquest sentit, doncs, la valoració subjectiva del treball del jovent, no permet cap tipus de conclusió ajustada a les condicions reals de treball.

NOTES

- (1) El grup de joves que estudien però que busquen treball són catalogats entre els actius en tant que població desocupada. Es procedeix així a fi d'avaluar més justament la desocupació juvenil. També formen part del grup inactiu els joves -noies- que no tenen altra activitat que col.laborar amb les feines domèstiques familiars.
- (2) Dintre aquest grup no es considera el jove estudiant que secundàriament també treballa. Considerar aquest grup com a inactiu (grup estudiant) pot esbiaixar força l'avaluació de l'atur juvenil ja que part d'aquest jovent possiblement està en tal situació per no trobar feina.
- (3) Proporció de joves treballadors (a temps complet o compartit amb estudis) sobre el conjunt de la població juvenil.
- (4) Veure Jornades sobre l'atur. Generalitat de Catalunya.
- (5) No es comptabilitzen els joves que per no haver trobat ocupació laboral decideixen seguir estudiant, ni els joves que tenen ocupacions laborals no sotmeses a control (economia submergida).
- (6) L'anàlisi de l'atur juvenil en aquests districtes considerant aïlladament els barris ens donaria, en determinats indrets (construcció poligonal, etc.) taxes de desocupació molt més elevades.
- (7) Veure "Jornades sobre l'atur", o.c.
- (8) La comparació de diferents taules expressa lleugers errors en la quantificació de la població per grups professionals; aquests errors poden atribuir-se a dues causes: en primer lloc, respostes errònies o ambigües per part de l'entrevistat i, en segon lloc, a errors en la codificació o perforació. Ara bé, tenint en compte que les diferències observades són de poca importància, en termes relatius poden menystenir-se.
- (9) A Cornellà i Barcelona calia esperar que aquest sector fos nul. El fet que en total s'enregistrin cinc respostes afirmatives pot explicar-se per un error de codificació o perforació.

- (10) No s'ha de concloure, però, que la raó de la baixa qualificació laboral en aquest sector té l'arrel en les deficiències educatives de la FP. Els elements que componen l'oferta de treball també ocupen un lloc important (p.e. tendència a la desqualificació professional).
- (11) Aquests percentatges estan esbiaixats per el reduït nombre de les freqüències en alguna edat.
- (12) L'informe específic de Cornellà incideix més analíticament en aquests punts.
- (13) Possiblement l'error sigui en part dels entrevistadors en enregistrar el salari mensual de forma errònia, o bé en el procés de codificació.
- (14) En altres sondeigs d'opinió -veure notes al capítol 1- la satisfacció laboral dels joves també resulta ser més elevada del normal.

6. JOVENTUT I FAMÍLIA

6.1. Pertinença familiar

6.2. Actitud davant la família paterna

6.3. Alternatives no institucionalitzades

6.4. Relacions paterno-filials

6.5. Contribució econòmica vers la família

6.6. Conclusions

Notes

6. JOVENTUT I FAMÍLIA

L'anàlisi de les interrelacions entre la joventut i la institució familiar ha estat una de les qüestions més tractades en la "sociologia del jovent". Totes les enquestes realitzades a la joventut fins enguany (veure notes a l'apartat 0 d'aquest informe) contemplen aquesta qüestió com a una de les més fonamentals. Certament el tema del conflicte generacional ha merescut molta atenció al llarg de la dècada dels 60 i primera meitat dels 70. Ara bé, el canvi d'expectatives i conductes inferides en els darrers anys per la crisi del capitalisme fa que avui dia el tema del conflicte familiar passi a ocupar un lloc més secundari en l'anàlisi de la problemàtica del jovent. La conjuntura econòmica i social fa que la problemàtica de la joventut apunti més aviat cap a altres qüestions; per exemple, els efectes de l'atur juvenil, la crisi dels sistemes educatius, el foment de conductes marginals i/o delictives, la crisi de valors comunitaristes i el fenomen de la individualització, el passotisme, etc.

No es tracta de dir que la família com a qüestió ha perdut incidència entre els joves: la problematització de les relacions intrafamiliars entre la població adulta i la població juvenil prové de lluny i seguirà ocupant un lloc important en la preocupació davant el conflicte, majorment entre la població adulta. El que es vol posar en relleu és que als anys 60 la qüestió familiar ocupa un lloc central en la problemàtica del jovent sobretot pel que fa a les relacions d'autoritat, crisi institucional i redefinició del paper de la sexualitat; en l'actualitat aquesta problemàtica segueix vigent però alterada i rectificada pels efectes generals de la crisi del capitalisme: la caiguda dels valors annexes al model de desenvolupament dels anys seixanta altera la problemàtica del jovent cap a d'altres direccions reorientant la qüestió de "la família com a problema" cap a un marc molt més ampli de redefinició global dels valors i model de conducta (1).

6.1. PERTINENÇA FAMILIAR

Una de les qüestions importants en el tema de les relacions intrafamiliars és la que gira sobre el procés d'alliberament

de la dependència familiar del jove. El model d'organització social familiar dominant s'aixeca sobre el principi de generació de nuclis familiars: pares i fills són els elements constituents de l'estructura de la família nuclear i es genera entre ambdós una relació amb aspectes de dependència i autoritat. No és aquí el moment d'insistir sobre les característiques d'aquesta relació (variable segons el grau de modernitat); sí, però, cal remarcar, com en el model dominant, que el procés d'alliberament de les relacions de dependència no es realitza plenament fins que els fills generen nous nuclis familiars independents. Aquest model, assentat com a dominant en la història d'Occident segueix -amb no poques transformacions- encara vigent.

Ara bé, al llarg dels anys seixanta un del efectes socials de la crisi de la família i del conflicte generacional radica en el trencament -a diversos sectors de la societat- del procés de dependència anterior. En efecte, a partir d'aleshores es plantegen altres formes d'alliberament de la dependència paternal que no passen per la formació de nuclis familiars: s'incrementa la taxa d'abandó familiar per part de fills solters, prolifera el moviment comunal, etc.

Al nostre país, on arriben els nous corrents de pensament foranis amb cert retard, a inicis dels anys setanta l'agregament de la crisi familiar es fa molt palpable i s'incorporen elements contraculturals en els hàbits i costums de part del jove, confluint cap a la recerca de noves formes de vida (moviment hippie, formes de vida comunal, retorn a pràctiques agropecuàries, desassalarització i increment d'activitats artesanals, etc.). Aquestes conductes i hàbits nous evidentment no es poden generalitzar per al conjunt de la població juvenil ni de bon tros, però sí que exerceixen una influència decisiva en configurar un univers simbòlic o un sistema de valors canviant.

En aquest sentit una de les hipòtesis de treball en l'anàlisi de la joventut actual és que en els darrers anys hi ha hagut una acceleració en el procés d'independència familiar mitjançant vies que podrien anomenar-se atípiques en l'organització familiar tradicional: increment de la independència de l'individu dintre del seu àmbit familiar, proliferació de grups de joves que conviuen junts, joves que viuen sols, etc. La ratificació d'aquesta hipòtesi no és possible a partir del present estudi, donada la dificultat existent per avaluar la quantitat de joves

que viuen independentment dels seus pares, i això és degut al mètode d'extracció de la mostra. En efecte; l'obtenció dels individus a entrevistar a partir del Padró Municipal fa que la mostra quedi esbiaixada en no recollir fidedignament bona part del conjunt de joves que s'han independitzat de llurs pares perquè en part han passat a residir fora de l'univers mostral (fora de municipi) i en part resideixen en domicili no registrat en el Padró. En aquest sentit, doncs, els resultats de les taules 33 i 34 vénen deformats per aquest problema.

En el ben entès, doncs, que l'enquesta reflexa resultats sobre la població censada, cal observar com gairebé la totalitat del jovent de menys de 21 anys resideix juntament amb els seus pares, i no existeix cap diferència palpable entre les tres àrees investigades. La població juvenil que viu fora dels pares en cap cas supera el 5% de la població.

D'entre aquest petit percentatge de jovent que viu fora dels pares la major part ho fa perquè s'ha casat, i és irrelevant la distribució de la població que viu amb independència familiar sota formes no institucionalitzades (2).

Evidentment aquesta avaluació de la població juvenil que viu fora de l'àmbit familiar no respon de fet a la realitat (per les raons ja esmentades). Ara bé, cal remarcar, que la proporció de joves que viuen en la família paterna és notablement alta. En aquest sentit hom creu que el nombre de joves que viuen amb els pares és molt més elevat del que la gent tendeix a creure: està molt estès el pensament que el procés d'alliberament familiar del joves ja no passa només per la formació d'un nucli familiar nou. Ara bé, extrapolar aquest valor -cada cop més dominant- a la realitat apareix com una generalització irreal del problema. Sigui per dificultat en la independència econòmica del jove, o per l'increment de despeses d'instal·lació o per obstacles interns de la família, la proliferació de joves amb independència familiar és molt menor del que hom podia esperar.

6.2. ACTITUD DAVANT LA FAMÍLIA PATERNA

Si no ha estat possible un major acostament a l'avaluació de la població juvenil amb independència familiar, si que és possible el coneixement de l'actitud del jovent entorn a la perma

TAULA 33

AMB QUI VIUS?

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	-		75	16,7 (-)	11	0,5
pares, germans	448	96,8	363	80,7 (96,8)	1909	95,4
parents	1	0,2	2	0,4 (0,5)	9	0,4
casat/da	9	1,9	9	2,0 (2,4)	39	1,9
grup de nois o noies	-		-		9	0,4
grup de nois i noies	3	0,6	1	0,2 (0,2)	11	0,5
residència o pensió	-		-		-	
sol/a	1	0,2	-		4	0,2
company/a	1	0,2	-		7	0,3
altres	-		-		3	0,1
Total	463	100	450	100	2002	100

TAULA 34

"AMB QUI VIUS?"

	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
AMB ELS PARES							
Osona	-	98,9	100	96,2	98,9	90,9	-
Cornellà	100	100	98,2	100	95,4	91,6	86,1
Barcelona	98,2	97,3	97,7	97,4	95,1	93,0	87,1
FORA DELS PARES							
Osona	-	1,1	-	3,8	1,1	9,1	-
Cornellà	-	-	1,8	-	4,6	8,4	3,9
Barcelona	1,8	2,7	2,3	2,6	4,9	7,0	12,9

nència o no permanència dintre de l'àmbit familiar. L'enquesta interroga al jove preguntant "amb qui t'agradaria viure?"; es tracta d'una interrogació sobre quin tipus de grup primari li agradaria tenir a curt termini (no a llarg termini). El resultat d'aquest sondeig vé a les taules 35 i 36.

D'entre el volum de joves que viuen amb els pares i els joves que de fet manifesten actitud de romandre dintre del seu àmbit familiar hi ha unes diferències més que notables:

	<u>viuen amb els pares</u>		<u>prefereixen seguir en família paterna</u>		<u>% de joves que volen independitzar-se de la família</u>	
Osona	448	96,8%	247	53,3%	201	48,8%
Cornellà	363	96,8%	78	20,8%	285	78,5%
Barcelona	1909	95,4%	667	33,3%	1242	65,0%

Arreu, el percentatge de joves que, de totes les alternatives, prefereixen romandre en la família paterna, baixa considerablement. A Osona poc més de la meitat dels joves que viuen amb els pares prefereixen la permanència del seu status familiar, mentre que el 48,8% es defineixen per altres alternatives. Aquests resultats, de si significatius, són molt més pronunciats encara en el cas de Cornellà i Barcelona: a Cornellà el 78,5% i a Barcelona el 65,0% dels joves que viuen en el domicili patern manifesten una tendència cap a altres formes de vida que no la paterno-filial. Aquestes dades són d'un gran sentit sociològic per a comprendre quines són les transformacions actuals dintre del sistema de rols familiars (3).

Aquestes actituds davant la permanència o no permanència en el sí familiar són sensibles -com era d'esperar- a la variable edats (taula 36). Dels 15 a 21 anys, coincidint amb el procés de maduració de la personalitat dels joves, hi ha un evident canvi d'expectatives entorn de la família. Així, la tendència a quedar-se en la família paterna és decreixent:

	<u>tendència a romandre en la família paterna</u>		
	<u>16 anys</u>	<u>20 anys</u>	
Osona	64,9%	34,5%	-30,4
Cornellà	22,7%	12,5%	-10,2
Barcelona	41,2%	27,5%	-13,7

TAULA 35

AMB QUI T'AGRADARIA VIURE?

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	7	1,5	95	16,7	95	4,7
pares, germans	247	53,3	78	17,3 (20,8)	667	33,3
parents	1	0,2	5	1,1 (1,3)	17	0,8
casat/da	9	1,9	70	15,6 (18,6)	60	3,0
grup de nois o noies	8	1,7	39	8,7 (10,4)	105	5,2
grup de nois i noies	68	14,7	60	13,3 (16,0)	303	15,1
residència o pensió	-		1	0,2 (0,2)	7	0,3
sol/a	21	4,5	36	8,0 (9,6)	229	11,4
amb un company/a	99	21,4	81	18,0 (21,6)	502	25,1
altres	3	0,6	5	1,1 (1,3)	17	0,8
Total	463	100	450	100	2002	100

TAULA 36

"AMB QUI T'AGRADARIA VIURE?"

	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
AMB ELS PARES							
Osona	-	64,9	58,9	55,7	54,9	34,5	-
Cornellà	29,2	22,7	15,7	25,8	20,4	12,5	13,8
Barcelona	37,2	41,2	40,3	31,8	29,5	27,5	24,6
FORA DELS PARES							
Osona	-	35,1	41,1	44,3	45,1	65,5	86,2
Cornellà	70,8	77,3	84,3	74,2	79,6	87,5	86,2
Barcelona	62,8	58,8	59,7	68,2	70,5	73,0	75,4

S'observa com aquests elements són desiguals entre Osona per un costat i Cornellà i Barcelona per l'altre. El fet que la tendència cap al procés d'alliberament familiar sigui més acusat a Osona es deu al fet que entre els joves de 16-18 anys la tendència a quedar-se en la pròpia família és molt elevada.

Aquesta diferència davant l'expectativa familiar en edats més joves (15-18 anys) -abans de la majoria d'edat- torna a ésser una dada altament significativa: quina és l'actitud del jove de 15-16 anys davant la permanència en la família paterna?:

	<u>prefereixen altres formes de vida no familiar (paternal) (4)</u>	
	<u>15 anys</u>	<u>16 anys</u>
Osona	-	35,1%
Cornellà	70,8%	77,3%
Barcelona	62,8%	58,8%

A Osona, comarca de tendències més aviat conservadores, el 35% dels nois de 16 anys prefereixen viure fora de casa; aquesta xifra, de per si, ja és prou alta. Ara bé, allà on els resultats arriben a cotes extraordinàriament altes és en el cas de Barcelona i sobretot Cornellà: a 15 anys ja el 63% dels nois i noies de Barcelona i el 71% de Cornellà manifesten un desig de viure fora de la tutela paterna.

En aquest sentit, doncs, s'observa com és majoritari entre els joves un canvi de perspectiva familiar. Certament la proliferació de noves formes de viure no és tan elevada com a vegades es pot imaginar, però sí que és ben cert que ha tingut lloc una transformació per part del jovent de la percepció dels rols familiars.

6.3. ALTERNATIVES NO INSTITUCIONALITZADES

El 45% dels joves d'Osona, el 62% de Barcelona-ciutat i el 74% de Cornellà manifesten preferir altres formes de vida que no la paterno-filial. Dintre d'aquest nombrós grup hi ha algun cas -sense significació- que manifesta una preferència a viure amb altres parents i un nombre de joves que manifesten que els agradaria casar-se. Aquesta alternativa cap a formar un nou nucli familiar -alternativa institucionalitzada- és de molt re-

duït nombre i expressa el parer de joves ja en vies de casar-se. És normal que aquesta via sigui poc rellevant atès les edats que estudiem. En tot cas sobresurt l'elevat percentatge de "joves casadors" a Cornellà (18,6%). A la vista de la informació rebuda no es pot raonar la causa d'aquesta diferència, però bé podria radicar en una hipotètica diferent pauta de nupcialitat en la població d'extracció immigrada atès que aquest resultat es repe-teix en les zones obreres de Barcelona-ciutat.

a) Convivència en grup

A les darreries dels anys seixanta s'estengué entre el jovent europeu el corrent comunal; al llarg dels anys setanta, al nostre país, han aparegut diversos grups comunals o similars radicats fonamentalment a Barcelona-ciutat o en determinats indrets rurals. En els darrers anys, però, el corrent comunal sembla que està en una clara recessió. Doncs bé, malgrat el sentit decreixent de la tendència, el percentatge de joves que manifesta un desig de forma de vida grupal o comunal és força elevat; a Osona el 16,4%, a Barcelona-ciutat el 20,3% i a Cornellà el 26,4% els agradaria viure en aquest estil. Pot dir-se doncs, que dintre d'un sector considerable del jovent les idees comunitaristes segueixen presents.

b) Convivència solitària

Com a contrapunt al moviment comunal que accentua els valors de solidaritat, hi ha una tendència inversa que darrerament està agafant cada dia més importància: els individus que opten per viure sols, tendència aquesta més palpable en les grans concentracions urbanes.

Aquesta tendència resulta, en el cas del jovent, ser d'una im-portància menor que el moviment grupal: desitgen viure sols el 4,5% a Osona, el 9,8% a Cornellà i el 11,4% a Barcelona. En qualsevol cas, però, aquest tipus d'actitud està més estesa en els nuclis de concentració demogràfica (Barcelona i Cornellà). Sembla, doncs, com si la tendència grupal afecti més a edats joves i la tendència a la individualització de la vida afecti més a edats madures.

c) Convivència amb parella

Dintre les formes no institucionalitzades com a alternativa a la submissió a la família paterna ocupa el primer lloc en importància el fet de conviure sota un mateix sostre amb un company/a, sense establir llaços matrimonials. Els percentatges de joves que els agradaria aquest tipus de convivència són molt similars en les tres àrees (del 21 al 25%) i expressen una tendència que pot imposar-se entre el jovent. (5).

6.4. RELACIONS PATERNO-FILIALS

A l'apartat anterior s'ha posat en clar que malgrat que l'enquesta no reculli el percentatge de joves que viuen fora de la família, és ben clar que el nombre de joves que viuen en la família paterna és ben elevat. En segon lloc, ha quedat palès que dintre dels joves que viuen amb els seus pares una majoria aspira a altres formes de convivència. Doncs bé, sigui quina sigui l'aspiració del jove és cert que, majoritàriament, està subjecte a relacions paterno i materno-filials, i és dintre d'aquest camp on té lloc la conflictivitat generacional. L'enquesta al jovent preté una avaluació de l'estat de les relacions intrafamiliars, en concret respecte els pares, donada la seva relació determinant.

La medició d'un estat relacional sempre és difícil per la seva complexitat. En el nostre qüestionari, per raons d'amplària, no s'ha pogut incidir analíticament en el tema i s'ha procedit a interrogar al jove només entorn de l'estat (positiu o negatiu) de la relació amb el pare i la mare (6). Els resultats s'expressen en les taules 37, 38 i 39.

La distribució dels joves que avaluen com a molt bones llurs relacions paterno-filials és molt homogènia arreu de les tres àrees, oscilant entre un 12% i un 24%. Ara bé, tot i la homogeneïtat, val la pena subratllar dos trets: les relacions materno-filials són valuades més positivament que les relacions paterno-filials; en segon lloc, Osona és l'àrea que qualifica menys aquest tipus de relació familiar.

La gran majoria del jovent conceptua com a "bones" les relacions internes de la seva família (percentatge superior al 50%

TAULA 37

RELACIONS AMB EL PARE I LA MARE

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	pare	mare	pare	mare	pare	mare
N.C.	4 0,9	3 0,6	75 16,7	75 16,7	16 0,8	48 2,4
no té pare	15 3,2	8 1,7	14 3,1 (3,7)	5 1,1 (1,3)	79 3,9	25 1,2
molt bones	55 11,9	85 18,4	65 14,4 (17,3)	86 19,1 (22,9)	373 18,6	491 24,5
bones	318 68,7	322 69,7	242 53,8 (64,5)	239 53,1 (63,7)	1177 58,8	1176 58,7
no gaire bones	62 13,4	42 9,1	35 7,8 (9,3)	36 8,0 (9,6)	291 14,5	217 10,8
dolentes	9 1,9	2 0,4	19 4,2 (5,0)	9 2,0 (2,4)	66 3,3	45 2,2
Total	463 - 100		450 - 100 375 - (100)		2002 - 100	

TAULA 38

RELACIONS MATERNO-FILIALS

	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
POSITIVES							
Osona	-	90,4	89,1	89,6	85,7	85,7	-
Cornellà	90,7	86,3	87,7	84,4	84,0	89,5	86,1
Barcelona	88,5	89,5	82,5	80,9	82,0	83,9	79,4
NEGATIVES							
Osona	-	7,4	9,6	6,6	14,3	10,2	-
Cornellà	9,2	13,6	12,2	13,7	13,6	12,5	8,3
Barcelona	9,7	8,8	14,6	16,0	15,5	11,3	12,1

TAULA 39

RELACIONS PATERNO-FILIALS

	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
POSITIVES							
Osona	-	84,0	78,1	83,1	75,8	80,8	-
Cornellà	89,2	84,8	85,9	75,8	77,2	70,8	86,1
Barcelona	73,4	82,5	78,8	73,5	75,7	81,1	75,4
NEGATIVES							
Osona	-	13,9	15,0	14,1	18,7	15,1	-
Cornellà	9,2	10,6	12,2	18,9	18,1	20,9	11,1
Barcelona	22,2	13,3	18,3	20,7	19,7	14,4	16,9

en els tres casos), tant pel que fa al pare com a la mare.

La percepció de la relació familiar com a la d'un estat continuat de conflicte generacional és baixa entre el jovent. L'avaluació de les relacions com a "no gaire bones" oscila entre un 8% i un 15% i com a relacions manifestament negatives amb percentatges inferiors al 5%.

En aquest sentit, doncs, a partir exclusivament de l'apreciació subjectiva del jovent pot pensar-se que les relacions paternofilials no presenten tantes friccions com sembla (7). Aquesta percepció, no obstant, no implica l'absència de conflicte generacional.

6.5. CONTRIBUCIÓ ECONÒMICA VERS LA FAMÍLIA

Una qüestió marginal al tema de les relacions intrafamiliars però que s'apunta breument és el grau de contribució econòmica del jove a la seva família. Els resultats vénen a la taula 40, on s'expressa clarament una conducta diferencial de Cornellà respecte Osona i Barcelona: la contribució salarial del jove a la família està en correlació a la seva extracció social. En aquest sentit, la major part del salari dels joves obrers de Cornellà (64%) van a parar en la seva totalitat a la família com a contribució econòmica a les despeses, mentre que només el 12% conserva el seu salari lliure de qualsevol donació als pares. Aquesta relació és inversa a Osona i Barcelona on la contribució familiar del salari del jove en la seva totalitat implica prop d'una quarta part del jovent treballador mentre que bona part dels joves mantenen els seus salaris lliures de qualsevol aportació (31% a Barcelona i 44,4% a Osona).

D'aquí que, possiblement, la situació econòmica i laboral del jove respecte la seva família variï sensiblement segons la seva pertinença de classe en estar determinat per factors de caràcter econòmic i d'hàbits culturals.

TAULA 40

"SI VIUS AMB ELS PARES I TREBALLE, ELS DONES QUELCOM DEL TEU SALARI?"

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	4	0,9 (1,2)	6	1,8 (3,8)	191	9,5 (20,0)
tot el salari	76	16,4 (22,2)	100	26,6 (64,1)	271	13,5 (28,4)
1/4 de salari	55	11,9 (16,0)	7	1,8 (4,4)	58	2,9 (6,0)
1/2 de salari	41	8,9 (11,9)	14	3,7 (8,9)	99	4,9 (10,3)
3/4 de salari	14	3,0 (4,0)	10	2,6 (6,4)	37	1,8 (3,8)
res	152	32,8 (44,4)	19	5,0 (12,2)	298	14,9 (31,2)
total treballadors	342	73,8 (100)	156	41,6 (100,0)	954	47,6 (100,0)
Total	463	100	375	100	2002	100

6.6. CONCLUSIONS

1. Per raons de mètode de treball l'enquesta al jovent no pot avaluar el percentatge de joves de 15-21 anys que han abandonat el domicili familiar. Part d'aquesta població ha quedat, per raons tècniques, fora de l'elecció mostral. Del jovent considerat en la mostra que viu fora del domicili familiar la major part ha format un nou nucli familiar (joves casats), i és irrellevant el nombre de joves que viu sota formes no institucionalitzades.
2. Malgrat la no consideració real d'aquest sector de jovent, l'enquesta expressa que la proporció de jovent que viu en el domicili familiar és alta, i per tant convé matisar la idea que els joves en arribar a la majoria d'edat abandonen la família paterna. En realitat es pot parlar que hi ha un canvi d'expectatives familiars sobretot en la relació de dependència paternal, però per diferents raons l'abandó familiar no és per avui un fet massiu ni molt menys.
3. Si el grau de permanència en la família paterna del joves és alt, no ho és tant a nivell d'actitud. La major part del jovent prefereix altre tipus d'interaccions que no les familiars: aproximadament entre el 50 i 70% del jovent (segons el lloc) manifesta un desig de viure fora dels pares. Aquesta tendència és particularment forta a Barcelona i Cornellà, però no deixa de sorprendre també l'alt percentatge enregistrat a Osona.
4. El canvi d'expectatives familiars és sensible a la variable edats: la tendència a romandre entre els pares és decreixent amb l'edat. En canvi no hi ha correlació clara amb la variable sexe: tant els nois com les noies expressen per igual la tendència cap a l'alliberament del domicili familiar.
5. Una dada molt significativa és que la tendència a preferir altres formes de vida que no la familiar (família paterna) afecta ja a les edats de 15 i 16 anys: a Osona en termes més moderats, però a Cornellà i Barcelona el percentatge de nois d'aquesta edat que voldrien viure fora de casa oscila entre el 60 i 70% aproximadament.
6. Aquestes actituds posen en clar l'existència en el si de la

família d'uns profunds canvis en la concepció i en la percepció de les relacions paterno-filials. Que de fet les formes d'organització social i obstacles de diferents tipus impedeixin la concreció d'aquestes actituds no implica que la transformació en el sistema de valors familiars no s'hagi realitzat.

7. D'entre les formes d'organització no institucionalitzades de la vida del jove, la tendència a la vida de grup ocupa un lloc prou important ja que bona part del jovent optaria per formes de vida grupal. Sembla que la pervivència d'aquestes actituds xoca amb la crisi del moviment comunal.
8. La preferència per la vida solitària, per contra, té poca ascendència entre els joves mentre que a altres edats cada vegada hi ha més individus que viuen sols. Sembla doncs, com si les expectatives del jovent de vint anys i de trenta anys siguin diferents.
9. Dintre les formes no institucionals d'organització familiar la que té més ascendència entre el jovent és la de viure amb parella. De fet, però, de l'enquesta no es pot concloure una postura anti-institucionalista respecte del matrimoni.

NOTES

- (1) Per un major aprofundiment d'aquesta qüestió vegi's el darrer capítol de l'Informe.
- (2) S'insisteix en aquest punt en la necessitat de tenir en compte els inconvenients tècnics de treballar sobre el cens per mesurar aquest tipus de població.
- (3) Malgrat aquesta tendència, no es pot parlar -com ho fan moltes veus apocalíptiques- d'una desaparició de fet del sistema familiar com a forma bàsica d'organització social en els nostres dies.
- (4) Deduïts els joves no definits a cap resposta (-N.C.).
- (5) Sobre aquest punt veure el capítol dedicat a l'actitud davant algunes qüestions de sexualitat.
- (6) En aquest qüestió la resposta de l'individu pot estar determinada per la immediatesa, per la tendència a la resposta correcta, i per certa pressió ambiental a l'hora de realitzar-se l'entrevista en el domicili de l'entrevistat. Aquests factors poden haver alterat els resultats.
- (7) Altres preguntes en el qüestionari sobre aquest tema afirmarien més els resultats. Val a dir que les respostes dels pares, en aquest cas, pot ser que no fossin tan positives.

7. JOVENTUT I RELIGIÓ

7.1. Joventut, creença i ateïsmes

7.2. La pràctica religiosa del jovent

7.3. Conclusions

Notes

7. JOVENTUT I RELIGIÓ

Dintre l'ampli ventall de qüestions que les enquestes sobre el jovent tracten, sempre s'ha donat un espai al tema religiós. En el cas de la present enquesta també s'interroga al jovent sobre els nivells de creença i pràctica religiosa. Amb tot, val a dir que si bé el tema religiós ha ocupat un lloc important en enquestes d'anys endarrera (1), es pot dir que avui dia aquesta qüestió sembla perdre prioritat en la problemàtica juvenil. Amb la qüestió religiosa passa quelcom semblant al conflicte generacional que s'ha comentat en l'apartat anterior: no es tracta que aquestes qüestions deixin d'afectar la població juvenil, sinó que s'emmarquen en un context diferent. En base a això, l'enquesta no pretén en cap moment possibilitar un estudi de detall de la conducta religiosa del jove, cercant l'origen de les seves conductes, sinó més aviat mesurar el grau de secularització del jovent per indicar fins a quin punt l'univers simbòlic del jovent s'ha transformat en un sentit laïcitzant i secular.

7.1. JOVENTUT, CREENÇA I ATEÏSME

A l'enquesta s'interroga al jovent amb una pregunta similar a la dels vells catecismes: "Creus en l'existència de Déu?". Evidentment aquesta no és pas la pregunta més apropiada per a analitzar fins a quin punt l'acció del jove ve orientada o no en funció de certs valors transcendents a la Humanitat. Malgrat això, i en tant que pregunta clàssica, s'ha mantingut com a interrogació vàlida. Per les respostes a la pregunta s'arriba, doncs, només a una simple valoració subjectiva del jove entorn l'existència d'un Déu. El ventall de respostes a aquesta pregunta (taula 41) pot agrupar-se en tres grans blocs segons la tendència expressada pel jove: una actitud positiva de creença, una actitud negativa que manifesta una postura de caràcter ateïsta, i una actitud dubtant i intermitja:

	OSONA	CORNELLÀ	BARCELONA
creença	74,1	47,8	58,4
dubte	11,1	22,9	18,8
ateïisme	14,3	29,1	22,4

TAULA 41

CREENÇA EXISTÈNCIA DE DÉU

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	2	0,4	76	16,9	6	0,3
Sí	343	74,1	179	38,8 (47,8)	1168	58,4
Dubto	33	7,1	31	6,9 (8,2)	213	10,6
No ho sé	19	4,1	55	12,2 (14,7)	164	8,2
No	60	13,0	101	22,4 (27,0)	367	18,3
No em preocupa	5	1,3	8	1,8 (2,1)	82	4,1
Total	463	100	450	100 (371) 100	2000	100

La distribució del jovent segons creença religiosa expressa fundamentalment dos trets que mereixen comentari: en primer lloc el percentatge de creença/ateïsmes i en segon lloc els trets diferencials segons l'àrea en qüestió.

Que a Osona siguin creients el 74,1% dels joves i a Cornellà el 47,8% és poc o molt? És alt o baix un ateïsmes que impliqui el 20% del jovent? Una resposta taxativa és difícil d'obtenir. En termes comparatius els resultats varien sensiblement d'altres preguntes fetes a l'Estat Espanyol: a l'enquesta nacional al jovent de 1975, per exemple, els creients eren el 70,7% i els ateu el 9,1% en el conjunt del territori (2). Es pot dir, doncs, que el grau de secularització és més alt a Catalunya (sobretot a l'àrea de Barcelona) que a la resta de l'Estat.

Respecte al Principat no disposem d'informació que permeti comparar resultats. Sembla, però, que pot mantenir-se com hipòtesi acceptable que la disminució de creença és un fet: tot i que ens movem entre una societat bastida sobre principis religiosos, els processos de secularització i laïcització intervenen darrerament amb més força i incideixen notablement damunt els agents i els mecanismes de socialització de tal manera que les generacions joves apareixen menys religioses (en sentit de creença) que les generacions adultes.

El segon tret a considerar és la diferent conducta d'Osona per un costat i Cornellà i Barcelona per l'altre. A Osona la major part del jovent es confessa creient: de cada quatre joves, tres creuen en Déu. Aquesta distribució és tanmateix diferent pel que fa a les altres dues àrees, principalment a Cornellà on el nivell de creença ja és inferior al 50%.

Quant a l'ateïsmes, evidentment, la tònica es manté amb les mateixes diferències: a Osona és on figuren menys joves ateu (14,3%) mentre que a Cornellà gairebé arriba al 30% el jovent que no creu en Déu.

A nivell de submostra l'enquesta expressa unes tendències diferents a senyalar: en el cas d'Osona sobresurt la ciutat de Vic com a l'àrea de més influència religiosa (81%), molt per sobre dels altres indrets on els nivells de creença, tot i superar en qualsevol cas el 50% són molt més inferiors (sobretot a Manlleu i Torelló). Segurament el fet de ser Vic una seu episco-

pal hagi determinat aquesta tendència. En el cas de Barcelona, la distribució dels nivells de creença també són desiguals segons la xarxa urbana: les zones on hi predominen més creients (en termes relatius) són l'Eixample, Gràcia, Sagrada Família i la zona residencial de l'Oest, mentre que en la resta de la ciutat els nivells de creença són més baixos, però, també com a Osona, superiors al 50%.

A les taules 42 i 43 la creença en l'existència de Déu ve creuada amb les variables sexe i edat. Inicialment sembla que aquestes variables han de jugar un paper important; en el cas de la variable sexe, però no pas així en la variable edat.

La postura del jovent entorn de l'existència de Déu varia sensiblement segons es tracti de nois o noies. És de tots coneguda la major tendència femenina cap a qüestions de religió i, en la nostra enquesta, queda ratificada. En el darrer capítol la variable sexe no intervenia clarament en dibuixar expectatives familiars diverses, però en el cas present apareix de forma clara com les noies tenen major tendència a la creença, mentre que entre els que es defineixen per un ateïsmes predominen els nois. Aquest tret és comú en les tres àrees, per la qual cosa es pot dir que és tendència generalitzada entre el jovent.

No passa el mateix en considerar la variable edat (taula 43). Hipotèticament es pot pensar que fins els 15-16 anys els mecanismes de socialització religiosa intervenen amb importància (família, església, escoles,...) i determinen la conducta religiosa o no religiosa dels nens; a partir, però, del procés d'autoafirmació personal amb l'adolescència i un cert alliberament dels vincles familiars s'inicia un període on bona part del jovent posa en qüestió els pressupòsits religiosos inicials. Doncs bé, aquest fet no és deduïble a partir de l'enquesta, perquè l'evolució de la creença en Déu no ofereix una tendència clara dels 15 als 21 anys. Això ens pot portar a pensar que o bé aquest període de secularització incideix més clarament a partir dels 20 anys, o bé que els mecanismes de socialització religiosa cada vegada incideixen amb menys força entre els nens. Determinar-se per una d'aquestes explicacions és aventurat i a partir de la informació que tenim no és possible. Tal vegada, però, siguin dos factors intervinents dels quals el segon prengui cada dia més importància.

TAULA 42

CREENÇA EXISTÈNCIA DE DÉU

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones
N.C.	0,4	0,5	-	0,5	0,4	0,4
sí	65,5	83,3	40,6	55,6	54,2	63,7
dubto	9,2	4,7	8,3	8,5	10,9	10,4
no ho sé	5,5	2,8	13,5	16,4	8,5	7,8
no	17,2	8,4	34,3	17,6	20,8	15,2
no em preocupa	2,1	0,5	3,1	1,1	5,2	2,7

TAULA 43

EXISTÈNCIA DE DÉU

		15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
sí	Osona	-	74,5	79,5	67,9	74,7	75,8	-
	Cornellà	56,9	54,5	50,8	41,3	29,5	47,9	45,7
	Barcelona	57,7	61,8	62,8	62,5	50,2	55,8	53,6
dubto, no ho sé	Osona	-	12,5	9,5	13,2	11,0	9,1	-
	Cornellà	21,5	19,7	19,2	24,1	36,3	20,8	22,8
	Barcelona	19,8	17,3	16,8	19,7	25,9	15,8	17,4
no, no em preocupa	Osona	-	12,8	10,9	18,9	13,2	14,1	-
	Cornellà	21,5	34,8	29,8	34,4	34,1	31,2	31,4
	Barcelona	21,6	20,9	19,9	17,8	24,0	28,1	28,2

Del percentatge de joves que manifesten creure en l'existència de Déu al percentatge de joves que creuen en l'existència d'una segona vida després de la mort hi ha molta diferència (taula 44).

	OSONA		CORNELLÀ		BARCELONA	
	existèn. Déu	vida ultra terrena	existèn. Déu	vida ultra terrena	existèn. Déu	vida ultra terrena
creença	74,1	46,0	47,8	35,2	58,4	40,5
dubte	11,1	24,4	22,9	23,7	18,8	30,9
negació	14,3	29,3	29,1	40,2	22,4	28,1

Ens trobem que hi ha molts més joves que creuen en Déu que no pas que creguin en una màxima implicació d'aquest Déu en la vida de les persones, implicació que es concreta en una pervivència de l'individu després de mort. Bona part del jovent, doncs, entendria el concepte més com a raó còsmica que no pas el concepte cristià. Aquesta dada val a dir que és sorprenent sobre tot atenent que la socialització religiosa del jove es fa en un context cristià (3).

A nivell de zones hom pot veure com es realita -en aquest punt- un fort acostament de conducta entre Osona i Barcelona, mentre que els nivells de Cornellà es mantenen en una línia molt més secular encara.

7.2. PRÀCTICA RELIGIOSA DEL JOVENT

Ben mirat, però, una cosa és si el jovent creu o no en determinades realitats supraterrènals i l'altra si la seva conducta està inferida d'aquests valors implicant-li una conducta típicament religiosa des del punt de vista de pertinença a un dogma i a una pràctica religiosa institucionalitzada. En base a això l'enquesta al jovent incideix en una doble qüestió: el grau de pertinença del jovent a la religió institucionalitzada i el nivell de pràctica religiosa.

En els darrers cinc anys és cert que ha tingut lloc un increment dels processos de secularització en el nostre país. Ara bé, tampoc no hi ha dubte que formem part d'una de les àrees

TAULA 44

EXISTÈNCIA VIDA ULTRA-TERRENA

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	1	0,2	78	17,3 (0,8)	9	0,4
Sí	213	46,0	132	29,3 (35,2)	811	40,5
Dubto	50	10,8	33	7,3 (8,8)	285	14,2
No ho sé	63	13,6	56	12,4 (14,9)	334	16,7
No	128	27,6	149	33,1 (39,7)	495	24,7
No em preocupa	8	1,7	2	0,4 (0,5)	68	3,4
Total	463	100	450	100 375(100)	2002	100

d'Occident amb major implicació institucional de la Religió en la societat civil; encara dominen idees i criteris de cristianisme i la pràctica sacramental de la gent ho ratifica plenament. En aquest sentit, doncs, s'ha investigat fins a quin punt el jovent es sent encara vinculat a institucions religioses -en el nostre cas l'Església Catòlica- o bé si el procés de secularització ha començat a incidir fortament produint, en part del jovent, un estat de consciència de desvinculació de l'Església.

A la taula 45 s'expressen els resultats del grau de pertinença a una institució religiosa. Les dades obtingudes en certa manera poden titllar-se de novetats: si bé pot avaluar-se -segons com es miri- com a elevat el nivell de creença en Déu, no pot dir-se el mateix del grau de pertinença a l'Església Catòlica. A la taula que comentem hi ha dos resultats que cal fer sobresortir: el percentatge de joves que manifesten no sentir-se lligats a cap religió en concret i el percentatge de joves que manifesten sentir-se vinculats a l'Església Catòlica (4).

A Osona, comarca de profundes arrels clericals el 47,5% dels joves afirmen no sentir-se lligats en absolut a cap confessió religiosa, i només la meitat del jovent (49,5%) expressen un sentiment de pertinença a l'Església Catòlica. En el cas de Barcelona, els resultats encara són més extrems: el 60% del jovent no està adherit a cap confessió religiosa i només es senten vinculats a l'Església Catòlica el 38% dels joves. Evidentment aquests resultats varien sensiblement en les subzones de la ciutat ja que en els barris obrers el grau de secularitat és molt més elevat (5). Aquesta tendència última encara es fa més palpable en el cas de Cornellà, ja que en aquest municipi només un de cada quatre joves se sent membre de l'Església Catòlica i el 72% manifesten no estar lligats a cap tipus de confessionalitat.

Si entre els nivells de creença en Déu i els d'adherència a una confessió religiosa hi ha una distància més que notable, la tendència encara resulta més forta en considerar el grau de pràctica religiosa (taula 46). La total desvinculació de pràctica religiosa implica a la meitat del jovent d'Osona, al 65% dels joves de Barcelona i al 83% de Cornellà. Així, doncs, la desvinculació del jove de la pràctica religiosa ritual és un fet generalitzat, sobretot si ampliem aquesta informació amb la corresponent a la dels joves practicants: el jovent que segueix plenament la pràctica ritual exigida en les confessions religioses és mínima

TAULA 45

PERTINENÇA A ALGUNA RELIGIÓ

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	2	0,4	80	17,8 (1,3)	20	1,0
No	220	47,5	270	60,0 (72,0)	1192	59,5
Sí Església Catòlica	229	49,5	95	21,1 (25,3)	757	37,8
Sí altres	12	2,5	5	1,1 (1,3)	33	1,6
Total	463	100	450	100 (375)100	2002	100

TAULA 46

PRÀCTICA RELIGIOSA

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	3	0,6	77	17,1 (0,5)	22	1,1
Si del tot	28	6,0	13	2,9 (3,4)	120	6,0
Si força	92	19,9	32	7,1 (8,5)	190	9,5
No gaire	103	22,9	15	3,3 (4,0)	369	18,4
No gens	234	50,5	313	69,6 (83,4)	1301	65,0
Total	463	100	450	100 375(100)	2002	100

(6% a Osona i a Barcelona i el 3,4% a Cornellà). Evidentment aquesta xifra, s'ha d'incrementar en considerar també el jovent practicant no habitual, però, en qualsevol cas queda ben palès que només afecta un grup reduït de joves, àdhuc a Osona.

El nivell de pràctica religiosa és sensible a la variable edat; en això passa semblantment com en l'índex de creença en Déu: les noies tenen una major tendència a la pràctica religiosa que els nois (taula 47). Ara bé, val a dir que aquesta tendència mereix una matisació important. És comú i molt generalitzat que la pràctica religiosa ha implicat més el món femení que no pas els homes i en aquest sentit la tendència segueix essent així entre el jovent. No obstant això, la taula expressa que les diferències -en el cas dels joves- són molt menys marcades que en el conjunt de la població. Sembla, doncs, com si entre el jovent es tendís cap a una conducta similar en els nois i noies quant a la pràctica religiosa.

En canvi, la pràctica religiosa amb prou feines s'altera considerant la variable edat; també aquí passa semblantment com en la qüestió de l'existència de Déu: observant les dades de la taula 48 hom pot adonar-se d'una certa flucutuació any per any però sense dibuixar-se clarament una tendència decreixent en la pràctica religiosa en el període de 15-21 anys. Si hi ha, doncs, una tendència decreixent, hauria de verificar-se en un període més llarg. El que si es pot fer notar és com els nivells de pràctica religiosa en les edats de 15-16 anys segueix baix com s'ha comentat respecte les dades globals. Pot molt ben ser, doncs, que els mecanismes de socialització religiosa, en aquests darrers anys, hagin perdut bona part de l'influx que tenien fa més temps.

TAULA 47

PRACTICA RELIGIOSA

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones
N.C.	-	1,4	1,0	-	1,6	0,5
sí, del tot	4,6	7,9	3,1	3,9	3,4	6,7
sí, força	14,7	26,0	5,2	11,9	9,5	9,6
no gaire	23,1	21,9	3,6	4,5	17,4	20,0
no gens	57,6	42,8	87,0	79,5	66,2	63,2

TAULA 48

PRÀCTICA RELIGIOSA

		15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
sí, del tot	Osona	-	4,3	2,7	7,5	9,9	5,1	-
	Cornellà	4,6	3,0	-	1,7	2,2	8,3	5,7
	Barcelona	4,4	6,8	8,2	5,5	3,3	6,7	4,9
sí, força	Osona	-	19,1	28,8	17,0	20,9	16,2	-
	Cornellà	15,6	13,6	5,2	3,4	9,0	4,1	5,7
	Barcelona	15,0	11,5	9,4	9,7	9,2	6,0	8,5
no gaire	Osona	-	26,6	27,4	16,0	22,0	24,2	-
	Cornellà	6,2	7,5	7,0	1,7	-	2,0	-
	Barcelona	18,6	25,7	22,2	15,7	16,7	14,7	13,8
gens	Osona	-	50,0	39,7	58,5	47,3	53,5	-
	Cornellà	73,4	75,7	87,7	93,1	88,6	85,4	88,5
	Barcelona	60,2	55,4	59,2	67,7	69,5	71,6	72,6

7.3. CONCLUSIONS

1. Avaluar com a alt o baix el percentatge de joves que creuen en l'existència de Déu no és correcte sinó a partir de termes comparatius. Des d'una perspectiva religiosa o des d'una perspectiva atea es farien valoracions segurament diferents. En termes comparatius amb resultats més globals (conjunt del territori) sembla que el jovent de Catalunya en les zones de concentració demogràfica tingui un nivell de creença més baix.
2. La posició del jovent d'Osona, Cornellà i Barcelona davant la qüestió de l'existència de Déu és diferent. Osona és l'àrea més influenciada per una posició teista (tres de cada quatre joves creuen en Déu), mentre que les zones de concentració de la classe obrera industrial (barris obrers de Barcelona i Cornellà) és on el teisme té menys incidència: en aquestes zones aproximadament gira entorn el 50% (6).
3. La posició teista del jovent varia sensiblement segons sexe. Entre les noies hi ha més tendència a creure en Déu que entre els nois, cosa que porta a senyalar la importància de l'educació diferencial en aquest aspecte (gradualment en transformació).
4. En canvi, sembla que no es pot establir una relació prou clara entre creença i edats, en el període que aquest informe contempla. Possiblement per localitzar una relació d'aquest tipus caldria investigar un període més ampli. És possible, a més, que en els darrers anys hagi jugat un paper important una certa laïcització del sistema educatiu juntament amb el procés general de secularització de la societat.
5. Entre una simple idea teista (existència d'un Déu) i la concreció d'aquesta en realitats, hi ha una gran distància: bona part dels que creuen en Déu no creuen pas que la vida de l'home després de mort tingui continuïtat. Sembla, doncs, que part dels joves creients expressen una fe en sentit còsmic-metafísic.
6. Els esquemes mentals de catolicitat ja no són siables. Seguir considerant que el conjunt de la població està sota obedièn-

cia de l'Església Catòlica és erròni: bona part del jovent, per exemple, ha expressat ben clarament la seva no pertinença a cap confessió religiosa. En aquest sentit, estem assistint a una disminució gradual i progressiva de l'àmbit d'acció de l'Església.

7. Aquesta qüestió és ratificada pels nivells de pràctica religiosa: només una mínima part del jovent es considera practlicant, àdhuc a Osona, terra tradicionalment clerical. L'absèn-cia de pràctica religiosa és més elevada en les barriades obreres.
8. La pràctica religiosa no varia sensiblement amb la variable edat. És vàlida l'afirmació ja feta en el punt 4 d'aquest apartat. En canvi, sí que es constata una major tendència a la pràctica religiosa entre les noies que no pas entre els nois; aquesta tendència, però, és molt menys acusada que entre els adults amb la qual cosa es pot pensar que es tendeix cap a una igualació de conductes.
9. En definitiva, doncs, estem assistint a unes transformacions importants de la joventut entorn la qüestió religiosa que apunten cap a una acceleració del procés de secularització que si bé no té molta incidència en el camp del teisme, sí té els seus efectes quant a la pertinença confessional del jovent i a la seva pràctica religiosa. Pot afirmar-se també que els mecanismes de socialització religiosa incideixen amb menys força que abans o almenys en un camp més reduït d'acció, cosa que fa que àdhuc el jovent de 15-16 anys expressi ja unes postures secularitzades.

NOTES

- (1) Veure nota 1 del capítol introductori.
- (2) Revista del Instituto de la Juventud, nº 64, Madrid.
- (3) La màxima diferència està a Osona.
- (4) La xifra de joves lligats a altres confessions no catòliques no és rellevant. Val a dir que aquests resultats no contradueixen en absolut que darrerament hi hagi una certa proliferació de grups religiosos minoritaris de caràcter atípic, en bona part constituïts per gent jove.
- (5) Amb molta diferència respecte a la resta de la ciutat, els barris de la zona residencial de l'Oest (Pedralbes, Sarrià, Vallvidrera, Sant Gervasi, i les Corts) expressen una major adhesió del jovent a l'Església Catòlica (57,6% dels joves sobre el 37,8% pel conjunt de la ciutat).
- (6) Entenem aquí el concepte en sentit ampli: des de la formulació positiva fins a la despreocupació entorn del tema.

8. EL PROBLEMA DEL BILINGÜISME

- 8.1. Llengua habitual familiar
- 8.2. Jovent de parla castellana i/o catalana
- 8.3. El problema de la comprensió del català
- 8.4. De comprendre la llengua catalana a parlar-la
- 8.5. Els catalanoparlants i l'ús del català
- 8.6. Conclusions

Notes

8. EL PROBLEMA DEL BILINGÜISME

Enguany la qüestió lingüística a Catalunya ha adquirit noves dimensions en intervenir en el planteig del problema del bilingüisme nous esdeveniments que no pertoca a aquest informe de fer-ne referència i que a més els coneix tothom.

L'Enquesta a la Joventut, plantejada abans de les darreres discussions entorn el problema, sense pretendre una exhaustivitat, pot aportar unes dades interessants a tenir en compte: quina és la situació del jovent respecte el problema de la llengua? Aquesta investigació possibilita un coneixement sobre la distribució dels castellanoparlants i dels catalanoparlants i dels nivells de comprensió i ús del català per part de la població juvenil.

8.1. LLENGUA HABITUAL FAMILIAR

La primera dada bàsica que aporta l'enquesta és la distribució del jovent segons ús familiar i habitual de la llengua. Al capítol 2 d'aquest informe, en fer referència a la població immigrada, s'ha fet una primera aproximació al problema.

No obstant això la importància que adquireix la qüestió idiomàtica en el nostre país fa que sigui interessant d'estudiar-la més directament. Una avaluació de la immigració no implica un paral·lelisme en la qüestió lingüística, perquè no té en compte ni el procés d'integració de l'immigrat, ni l'ús de la llengua per part de catalanoparlants (1).

A les taules 49 i 50 s'aporta la informació sobre la llengua parlada pels joves. Entre la taula 49 i 50 hi ha una diferència de concepte molt important i que cal tenir ben clar: en el primer cas es tracta d'analitzar la distribució de la llengua familiar del jove, la llengua parlada a casa seva, mentre que en la taula 50 es considera exclussivament la llengua habitual de l'individu entrevistat independentment de la llengua familiar ("en quina llengua t'expresses més fàcilment de paraula?").

En l'estudi de la distribució dels tipus de llengua habitual s'ha considerat quatre tipus: castellà, català/castellà i altres idiomes.

TAULA 49

LLENGUA HABITUAL FAMILIAR

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	0	-	75	16,7 (-)	3	0,1
Català	334	72,1	59	13,1 (15,7)	806	40,3
Castellà	112	24,2	279	62,0 (74,4)	927	46,3
Ambdues indistintament	6	1,3	12	2,7 (3,2)	131	6,5
Més català que castellà	5	1,1	3	0,7 (0,8)	36	1,8
Més castellà que català	6	1,3	12	2,7 (3,2)	78	3,9
Altres idiomes	0	-	10	2,2 (2,6)	21	1,0
Total	463	100	450	100 375(100)	2002	100

TAULA 50

LLENGUA HABITUAL (x)

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	-		75	16,7 (-)	12	0,6
Català	343	74,1	52	11,6 (13,8)	613	30,6
Castellà	74	16,0	287	63,8 (76,5)	1035	51,7
Ambdues indistintament	45	9,7	32	7,1 (8,5)	330	16,5
Altres idiomes	1	0,2	4	0,9 (1,0)	11	0,6
Total	463	100	450	100 (375 (100))	2001	100

(x) "en quina llengua t'expresses més fàcilment de paraula?"

La distribució de freqüències entorn la llengua emprada en els domicilis dels joves expressa tres realitats lingüístiques ben diferents que impliquen, per tant, la formació de problemàtiques distintes.

El tret menys important -i de fet esperat- és el que es refereix a "altres idiomes" (ni castellà, ni català). El grup de famílies estrangeres és ínfim, llevat d'alguns indrets de Barcelona, i per tant no té rellevància a nivell lingüístic. En tot cas pot sorprendre que el percentatge sigui més alt a Cornellà que a Barcelona (2).

La segona dada a subratllar és la que obeeix a les famílies on es parla català i castellà conjuntament. Era d'esperar una proporció notable de famílies amb caràcter bilingüístic, però els resultats de l'enquesta van en un altre sentit: el pes específic de famílies bilingüístiques en sentit estricte és baix (3): la combinació familiar d'ambdues llengües a Osona implica al 3,7% del jovent, a Cornellà el 7,2% i a Barcelona l'11,2%. Tenint en compte que és en les tres àrees on s'enregistra una baixa proporció de bilingüisme familiar -més baixa del que caldria esperar- hom ha de concloure que els resultats obtinguts expressen ben bé la realitat (4). Per tant cal pensar que o bé a Catalunya hi ha menys famílies compostes per dues llengües d'origen o bé que d'entre aquestes famílies bona part adopten un sol idioma (català o més possiblement castellà) com a forma d'expressió habitual.

La qüestió fonamental d'aquest apartat gira entorn de la distribució del jovent segons famílies catalanoparlants o castellanoparlants. Els resultats de l'enquesta expressen tres realitats lingüístiques diverses.

- a) A Osona el 72% del jovent forma part de famílies catalanoparlants mentre que només el 24% procedeixen d'àmbits familiars castellanoparlants. La comarca d'Osona, doncs, tal com ja ha quedat expressat en el capítol segon d'aquest informe, és, de les tres àrees estudiades, la que menys famílies castellanoparlants té. Ara bé, si considerem que de cada quatre famílies d'Osona (del jovent entrevistat) una és castellanoparlant queda ben palès com àdhuc en els indrets menys afectats pel "boom" immigratori la presència castellanoparlant és fortament significativa.

Evidentment la distribució interna d'aquesta variable és molt desigual: la major concentració de famílies castellanoparlants resideix a Vic o Manlleu (centres de producció fabril) mentre que en els municipis rurals la presència de castellanoparlants és molt i molt irrellevant.

- b) L'antítesi de la situació a Osona hom la troba en la realitat lingüística de Cornellà. En aquest municipi -centre de recepció immigratòria- només trobem prop del 16% de famílies catalanoparlants la major part de les quals residents en el centre urbà (més de la meitat de les famílies del barri del centre són catalanoparlants). La proporció de famílies castellanoparlants és clarament dominant (74,4%) ja que de cada quatre famílies tres són de parla castellana. Aquesta proporció -evidentment- encara és molt més alta si descomptem el centre de la ciutat, ja que en l'extrarradi es localitza fonamentalment la població immigrada.
- c) El cas de Barcelona està a cavall de les dues realitats comentades: entre una comarca rural i un centre urbà proletari. Barcelona expressa una proporció lingüística intermitja: el 40% de les famílies dels joves formen part de famílies de parla catalana mentre que el 46% de parla castellana. Igualment com passa a Cornellà la proporció de castellanoparlants és predominant en els barris populars (zones 3 i 7 de la mostra que impliquen els districtes IX, X i XII) mentre que les zones amb major parla catalana correspon a l'Eixample, Gràcia i Sagrada Família (6).

8.2. EL JOVENT DE PARLA CATALANA I/O CASTELLANA

Un segon punt a tractar entorn a la qüestió lingüística és el que fa referència a l'idioma habitual del jovent entrevistat ("en quina llengua t'expresses més fàcilment de paraula?"). Un cop coneguda la distribució segons llengua familiar, es procedeix idènticament respecte els joves en concret. Tenint en compte la determinació social i familiar de l'individu, els resultats de la taula 50 són semblants a les dades ja comentades. Hi ha, però, un element a tenir en compte: el grau de permanència o de canvi a nivell lingüístic entre el jove i l'àmbit idiomàtic familiar:

<u>OSONA</u>	<u>llengua habitual familiar</u>		<u>llengua habitual pròpia</u>		<u>diferència</u>
català	334	72,1%	343	74,1%	+ 9
castellà	112	24,2%	74	16,0%	-38

En el cas d'Osona cal observar una lleugera tendència cap a un procés d'extensió del grup catalano-parlant: en el cas del català hi ha un increment de 9 individus que provinents de famílies castellanoparlants o bilingües han passat a adoptar el català com a llengua habitual. Aquest canvi encara és molt més palpable si considerem el grup castellanoparlant: hi ha 38 joves provinents de famílies castellanoparlants que han incorporat el català en la seva forma d'expressió. En aquest sentit, doncs, pot aventurar-se l'existència a Osona d'un cert procés d'integració lingüística cap al català.

<u>CORNELLÀ</u>	<u>llengua habitual familiar</u>		<u>llengua habitual pròpia</u>		<u>diferència</u>
català	59	15,7%	52	13,8%	- 7
castellà	279	74,4%	287	76,5%	+ 8

El cas de Cornellà és l'invers d'Osona i expressa una problemàtica ben diferent. Si en el cas d'Osona es pot afirmar un cert procés d'integració lingüística dels castellanoparlants, a Cornellà, a Cornellà es fa manifest un lleuger procés de castellanització lingüística del jovent. Si comparem el volum de famílies de joves d'aquest centre urbà que són catalanoparlants amb el nombre de joves de parla catalana habitual comprovem com hi ha una disminució, reduïda en quantitat però significativa: hi ha joves que provinents de llars catalanoparlants són, de fet, castellanoparlants. El mateix succeeix entre les famílies castellanoparlants i els joves de parla castellana.

Aquesta tendència és significativa del problema sociolingüístic que viu aquest municipi. El fenomen immigratori, tant determinant d'aquest ciutat, ha revertit en la formació de bosses castellanoparlants amb greus problemes d'integració social i lingüística. I no només això, sinó que ha implicat també un procés de castellanització entre catalanoparlants. Entenem, doncs, que aquest fenomen sociolingüístic d'aquestes àrees de concentració urbana mereix l'atenció especial de les instàncies que tenen a càrrec la política cultural i lingüística.

<u>BARCELONA</u>	<u>llengua habitual familiar</u>		<u>llengua habitual pròpia</u>		<u>diferència</u>
català	806	40,3%	613	30,6%	-193
castellà	927	46,3%	1035	51,7%	+108

A Barcelona, malgrat la distribució entre catalanoparlants i castellanoparlants és ben diferent a la de Cornellà. Diguem que, si bé en aquest darrer municipi, era d'esperar una tendència com aquesta, en el cas de Barcelona no deixa d'ésser una dada sorprenent i altament significant. Barcelona, com a centre de producció cultural, ha estat un dels nuclis on s'ha treballat més la qüestió lingüística, i en aquest sentit era d'esperar la percepció d'un procés d'integració lingüística notable. Aquesta precisió no es dona sinó ben al contrari; certament es dona a determinades àrees urbanes, però en altres es reprodueix la determinació sociolingüística experimentada a Cornellà.

Per l'interès de la qüestió val la pena d'observar com es fa el procés lingüístic en les àrees urbanes de la ciutat (7).

	<u>CATALÀ</u>		<u>CASTELLA</u>	
	<u>llengua habitual familiar</u>	<u>llengua habitual pròpia</u>	<u>llengua habitual familiar</u>	<u>llengua habitual pròpia</u>
AREA 1: Sants, Zona Franca, Port, Montjuic	96	66	71	83
AREA 2: Poble Sec, St. Antoni, Barceloneta, Ciutat Vella	121	94	99	118
AREA 3: Poble Nou, Verneda, Sagrera, Clot	80	64	195	217
AREA 4: Eixample	79	61	55	57
AREA 5: Gràcia, Sagrada Família	124	100	51	53
AREA 6: Corts, Pedralbes, Sarrià, St. Gervasi, Vallvidrera	115	84	91	106
AREA 7: Districte VIII nord, IX i XII	191	144	365	401

Segons aquests resultats es veu que a Barcelona en totes les àrees de la mostra, hi ha una certa involució respecte l'ús del català per part del jovent: la proporció de famílies de

joves catalanoparlants és més alta que els joves catalanoparlants, i -inversament- hi ha un creixement en termes absoluts de joves de parla castellana respecte les famílies castellanoparlants. En aquest sentit, doncs, la problemàtica lingüística dels centres de concentració demogràfica (Barcelona i cinturó) i la de les comarques és tanmateix diferent.

Àrea per àrea es pot comprovar com aquest procés incideix amb més o menys força segons la composició social i urbana dels ciutadans (7): més lleugerament en el centre urbà (Eixample i Gràcia) i més acusadament en la resta. Cal fer notar, a més, que aquest comportament afecta per igual a les barriades obreres que a la zona residencial burgesa.

8.3. EL PROBLEMA DE LA COMPRESIÓ DEL CATALÀ

Tal com s'ha expressat en el darrer apartat, la qüestió lingüística a Catalunya ofereix una problemàtica molt acusada majorment quan sembla que en els nuclis de gran concentració demogràfica, degut a factors múltiples (immigració, segregació urbana, condicionaments polítics i culturals, etc.) el procés d'integració lingüística presenta obstacles importants.

Ara bé, si des d'aquest punt de vista les dificultats són considerables, des de la perspectiva de la comprensió del català com a parla els resultats no són tant negatius ni molt menys.

Una de les qüestions claus entorn de la llengua que l'enquesta contempla és el grau de dificultat que la comprensió del català suposa per al jove castellanoparlant: "Quan sents parlar català l'entens?". Els resultats d'aquesta interrogació a castellanoparlants vénen reflexats en la taula 51.

En la codificació de les respostes es contempen quatre possibilitats: comprensió nul·la, comprensió insuficient, comprensió suficient i absència de dificultats.

a) Castellanoparlants que no entenen gens el català

La distribució de freqüències entre la població jove de parla castellana demostra com només una ínfima part d'aquest conjunt manifesta una incomprensió total del català: Osona 2,5%, Cornellà 3%, Barcelona 2%. El fet que en les tres àrees el llistó

TAULA 51

COMPRESIÓ DEL CATALÀ PER PART DELS CASTELLANO-PARLANTS

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	1	1,2	-		160	13,2
No l'entenc gens	2	2,5	9	3,0	25	2,0
Molt poc	2	2,5	71	23,8	135	11,2
Força	15	18,7	90	30,2	301	25,0
Sense dificultat	60	75,0	128	42,9	585	48,5
Total	80	100	298	100	1206	100

es col·loqui per sota del 3% fa que es pugui concloure que pel conjunt de la joventut del país el problema de la incomprensió total del català només afecta a una mínima part del jovent i per tant no pot ser conceptuat com a problema lingüístico-social de primer ordre.

Val a dir, entorn d'aquests percentatges, que sorprèn la comparació Osona/Cornellà ja que no expressen diferència notable. Barcelona es mou també dintre de xifres insignificants. En base a la informació recollida és impossible aventurar qual·sevol opinió interpretativa del fet.

b) Castellano parlants que entenen molt poc el català

Dintre d'aquest segon grau de comprensió del català la distribució percentual s'incrementa, llevat del cas d'Osona, notablement tal com era d'esperar. A Osona les dificultats de comprensió en aquest nivell impliquen molt poc jovent (2,5%). A Barcelona l'11,2% de castellanoparlants tenen dificultat seriosa de comprensió (8). En el cas de Cornellà, els problemes de comprensió afecten un de cada quatre castellanoparlants.

Considerant agregadament aquests dos nivells, pot observar-se que expressen problemes sobre la comprensió del català el 5% de castellanoparlants d'Osona, el 13,2% de castellanoparlants de Barcelona i el 26,8% de castellanoparlants de Cornellà.

c) Castellano parlants que comprenen força el català

El grup de joves de parla castellana que malgrat els seus condicionaments sociolingüístics (familiars i urbans) han seguit un procés creixent de comprensió del català representa un sector prou important: Osona 18,7%, Cornellà 30,2% i Barcelona 25%.

d) Castellano parlants que comprenen el català sense dificultat

A aquest grup pertany el conjunt més nombrós de joves de parla castellana. A Osona de cada quatre castellanoparlants tres comprenen perfectament el català (proporció inversa a Cornellà), amb la qual cosa pot considerar-se que pel que fa al grau de comprensió a la comarca d'Osona no hi ha pràcticament problema lingüístic. No es pot dir el mateix de Cornellà o Barcelona on només

estan implicats en aquest grup el 43% i 48,5% dels castellanoparlants, respectivament. Ara bé considerant en forma agregada aquest grup i l'anterior (els que comprenen força el català) podem considerar que la comprensió no és problema per a la major part del jovent castellanoparlant.

8.4. DE COMPENDRE LA LLENGUA CATALANA A PARLAR-LA

Si quant a la comprensió del català apareix una situació que pot qualificar-se de no problemàtica i per tant positiva respecte el procés de normalització del català, no pot dir-se el mateix de l'ús del català parlat entre els joves castellans.

A la taula 52 s'expressa la distribució de freqüències a partir del mateix criteri emprat en l'apartat anterior. S'observa d'immediat com Osona es desmarca, amb molta diferència, de les altres dues àrees. En efecte, el 70% dels joves castellans parlen en català mentre només el 30% no el parlen gens o molt poc. Aquesta distribució ratifica, doncs, el criteri que hem apuntat segons el qual a la comarca d'Osona el procés d'assimilació lingüística és fort, malgrat els comentaris fets al punt 8.2.

En el cas de Cornellà i Barcelona el pas dels castellanoparlants a l'expressió oral sovintejada del català és molt més difícil: el 80% dels castellans de Cornellà no parlen català (o molt poc) i a Barcelona més de la meitat (54,3%).

8.5. ELS CATALANOPARLANTS I L'ÚS DEL CATALÀ

Considerant ara només el grup de joves catalanoparlants l'enquesta interroga entorn de l'ús escrit del català, amb l'objectiu d'aconseguir una aproximació al grau de catalanització escrita del jovent. L'enquesta lluny de mesurar si el jove escriu correctament o incorrectament el català, cerça exclusivament l'habitud del jove en escriure en català notes d'ús personal (taula 53).

Amb aquesta qüestió notem una conducta diferencial molt notable entre Osona per un costat i Cornellà-Barcelona per l'altre: el 61,6% dels joves catalanoparlants d'Osona tendeixen a escriure en català, mentre que a Cornellà i Barcelona només el 38%.

TAULA 52

PER CASTELLANO-PARLANTS: "parles català?"

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	-		-		177	14,6
Gens	4	5,1	96	32,2	231	19,1
Molt poc	18	23,3	145	48,5	425	35,2
Força	24	31,1	29	9,7	207	17,1
Sense dificultat	31	40,2	28	9,3	165	13,7
Total	77	100	298	100	1205	100

TAULA 53

A CATALANO-PARLANTS: "COM ESCRIUS HABITUALMENT LES NOTES?"

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	8	1,7 (1,8)	75	16,7 (-)	127	6,3 (11,5)
Castellà	106	22,9 (24,3)	34	7,6 (44,1)	278	13,9 (25,2)
Català	245	52,9 (56,1)	19	4,2 (24,6)	324	16,2 (29,4)
Més en català que en castellà	24	5,2 (5,5)	10	2,2 (12,9)	97	4,8 (8,8)
Més en castellà que català	38	8,2 (8,7)	8	1,8 (10,3)	181	9,0 (16,4)
Indistintament	15	3,2 (3,4)	6	1,3 (7,7)	92	4,6 (8,3)
Total parcial	436	100	77	100	1099	100
Total	463	100	450	100	2002	100

8.6. CONCLUSIONS

1. La problemàtica lingüística no es pot mesurar només a partir del fenomen immigratori donat que oblifa factors de canvi o transformació i factors de determinació social importants: l'extracció immigrada de la família exerceix una determinació lingüística sobre el jove, malgrat que hagi nascut a Catalunya; la formació de bosses urbanes segregades socialment obstaculitza els processos d'integració social i lingüística, etc. És per això que cal tenir en compte dos àmbits: el medi lingüístic familiar i la llengua habitual (9) del jove i establir nexes comparatius.
2. De les quatre categories lingüístiques establertes -català, castellà, català/castellà, i altres idiomes- la darrera és, evidentment, la menys significativa i es pot considerar com a un problema marginal. En canvi la pràctica bilingüística familiar, que era esperada com a força significativa, ocupa un lloc poc rellevant. És relativament poc important en les tres àrees d'estudi, àdhuc a Cornellà i en els barris obrers de Barcelona. Hipotèticament pot pensar-se en una certa endogàmia lingüística a Catalunya -no pertoca aquí determinar-ho però és plausible de tenir en compte el paper que juga en aquesta qüestió la tendència cap al monolingüisme familiar entre famílies de composició idiomàtica mixta. En aquest sentit, bona part d'aquestes famílies, acaben a llarg termini adoptant una sola forma d'expressió habitual (català o més possiblement castellà).
3. La distribució de les famílies dels joves entrevistats segons llengua habitual dels pares expressa com les tres àrees d'investigació obeeixen a tres formes diferents en la seva problemàtica lingüística. La zona més catalanitzada és -evidentment- la comarca d'Osona, on gairebé de cada quatre famílies tres són catalanoparlants i una castellanoparlant, i aquest darrer grup es concentra fonamentalment a Manlleu i Vic que han estat els centres de major recepció de mà d'obra immigrada. El municipi de Cornellà representa l'altre pol de la realitat lingüística catalana on el predomini de famílies castellanoparlants és absoluta (només el 16% són catalanoparlants).

4. Barcelona-ciutat és l'àrea que presenta més clarament una realitat bilingüística: 40% de famílies catalanoparlants i 46% de famílies castellanoparlants. Ara bé, l'estructura demogràfico-urbana de la ciutat expressa com el bilingüisme està determinat per factors sòcio-econòmics: els barris obrers de Barcelona mostren una composició lingüística molt paral·lela a la de Cornellà. En alguns barris d'assentament burgès, però, la presència de castellanoparlants és altament significativa.
5. Donada la determinació familiar i urbana del jove en la qüestió lingüística les distribucions de la llengua habitual familiar i la pròpia del jove són ben semblants. Ara bé, l'anàlisi de les diferències entre ambdues és de vital importància per a determinar sobre la problemàtica sociolingüística. A Osona s'observa un procés d'extensió dels grups de joves catalanoparlants: joves procedents de famílies castellanoparlants ara s'expressen en català o en forma bilingüe. Encara que aquest grup sigui reduït numèricament expressa un procés indubtable d'integració lingüística cap al català.
6. No es pot dir el mateix, sinó tot el contrari, pel que fa a Cornellà i Barcelona, on el procés de catalanització té greus problemes, ja que apareix com a dominant un procés invers de castellanització de joves d'origen catalanoparlant: tant a Cornellà com a Barcelona-ciutat hi ha més joves castellanoparlants que famílies de joves castellanoparlants i menys joves de parla catalana que famílies de joves de parla catalana. Aquest procés de castellanització seria certament comprensible en les zones urbanes on el castellà esdevé llengua dominant donada la determinació sociolingüística del medi sobre l'individu; però, de fet, la tendència que s'ha detectat és aplicable a qualsevol de les àrees de submostra de la ciutat de Barcelona. Aquest fenomen, doncs, mereix ésser tingut en compte.
7. Des d'aquest punt de vista el procés d'integració lingüística del català i la seva extensió com a llengua habitual entre joves d'origen castellanoparlant és problemàtic. No passa, però, el mateix amb la qüestió de la comprensió del català per part del castellanoparlant. Estudiats el grau de dificultat de comprensió del català per part de castellanoparlants podem concloure que només una petita minoria no comprèn el català (inferior al 3% a Cornellà). Si s'aixeca el llistó i es considera

el grup de castellanoparlant que té certes dificultats de comprensió, les xifres segueixen essent reduïdes, excepte en el cas de Cornellà (un de cada quatre castellanoparlants té problemes en la comprensió del català). Més del 70% dels joves castellanoparlants enten el català.

8. Si la comprensió del català apareix no problemàtica, no passa el mateix amb el pas del castellanoparlant cap a adoptar el català també com a forma d'expressió oral. A Osona força joves castellans parlen el català, però no es pot dir el mateix de Cornellà i Barcelona.

NOTES

- (1) No pot igualar-se el nombre de castellanoparlants al nombre d'immigrats per raons òbvies.
- (2) La raó d'aquest fet és inexplicable, a no ser que sigui degut a algun error en la codificació o perforació en una de les dues zones.
- (3) En parlar de famílies de marcat caràcter bilingüístic cal entendre aquelles on es parla indistintament català i/o castellà o bé preferentment una de les dues llengües.
- (4) Cal notar que les tres àrees han recollit i codificat la informació per separat.
- (5) La radicació urbana de la major part de la població immigrada en determinades zones pot influir definitivament que la composició lingüística familiar sigui més homogènia del que podria pensar-se.
- (6) En la zona residencial de l'oest de Barcelona la proporció de catalanoparlants no és tanta alta com en l'Eixample ni de bon tros.
- (7) Per un major detall veure l'informe específic corresponent a Barcelona-ciutat.
- (8) Les dificultats de comprensió del català en les àrees de més significació immigratòria no sobrepassen el 16% del jovent castellanoparlant.
- (9) Llengua habitual entesa com a "forma d'expressió més fàcil" no des d'una perspectiva quantitativa.

9. JOVENTUT I SEXUALITAT (avanç de resultats)

Objectiu: Coneixement de les principals fonts d'informació/educació sexual del jovent d'avui i en concret dels mitjans de control de la natalitat. En segon lloc, estudi de l'estat d'opinió del jovent entorn les principals qüestions relacionades amb la vida sexual.

9.1. L'EDUCACIÓ SEXUAL

Pregunta del qüestionari: On has après tot allò que saps sobre la sexualitat? (indica tres respostes i les numeres per ordre de prioritats).

Taula 54: Resultats globals d'Osona, Cornellà i Barcelona sobre la principal font d'educació sexual.

Taula 55: Resultats globals d'Osona, Cornellà i Barcelona sobre les fonts de segona i tercera importància en l'educació sexual rebuda.

Taula 56: El paper de l'escola en l'educació sexual segons edat del jove.

Taula 57: Principal font d'educació sexual segons sexe.

TAULA 54

PRINCIPAL FONT D'EDUCACIÓ-INFORMACIÓ SEXUAL

	Osona		Cornellà		Barcelona	
amics	225	48,7	138	30,7	925	46,2
llibres	45	9,7	29	6,5	178	8,9
revistes	12	2,6	5	1,1	42	2,1
cinema	2	0,4	7	1,6	24	1,2
cursets	5	1,1	7	1,6	33	1,6
parees	48	10,4	30	6,7	300	15,0
germans	2	0,4	2	0,4	72	3,6
escola	88	19,0	119	26,4	389	19,4
persona confiança	13	2,8	6	1,3	51	2,5
pràctica	21	4,5	23	5,1	170	8,5
altres	6	1,3	3	0,7	29	1,4
total	463	100	450	100	2002	100

TAULA 55

FONT D'EDUCACIÓ SEXUAL

- en segon i tercer lloc d'importància -

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	II lloc	III lloc	II lloc	III lloc	II lloc	III lloc
amics	18,6	16,5	21,3	9,1	21,9	11,3
llibres	19,9	13,0	13,6	10,5	20,3	12,1
revistes	11,0	11,4	5,3	6,0	7,0	10,6
cinema	4,1	10,4	1,8	5,1	2,3	5,4
cursets	1,9	1,3	0,9	1,6	1,5	1,3
pares	15,1	7,8	7,8	6,2	11,2	10,1
germans	2,2	2,6	1,1	0,7	3,1	3,6
escola	13,8	13,4	14,4	7,1	12,5	9,0
persona confiança	3,0	2,2	1,6	1,3	2,3	2,6
pràctica	6,7	8,0	5,1	8,9	5,7	9,3
altres	0,2	0,2	1,1	1,6	0,3	0,4
Total	100	100	100	100	100	100

TAULA 56

HAN REBUT INFORMACIÓ/EDUCACIÓ DE LA SEXUALITAT A L'ESCOLA

		15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
en primer lloc	Osona	-	29,8	19,2	22,6	14,3	9,1	-
	Cornellà	39,7	44,3	31,7	27,9	9,7	14,3	12,7
	Barcelona	31,0	26,7	22,4	20,5	14,1	13,0	11,6
en segon lloc	Osona	-	5,3	21,9	18,9	15,4	9,1	-
	Cornellà	23,3	20,0	17,5	14,8	9,7	9,5	3,6
	Barcelona	15,8	15,2	14,5	11,3	14,1	10,2	6,7
en tercer lloc	Osona	-	22,3	12,3	5,7	15,4	12,1	-
	Cornellà	4,1	7,1	4,8	8,2	17,7	4,8	3,6
	Barcelona	8,0	11,1	9,7	10,2	8,5	7,7	6,2

TAULA 57

FONTS D'EDUCACIÓ SEXUAL

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones
amics	53,6	44,7	38,0	36,9	47,6	44,7
llibres	9,7	9,8	6,7	9,1	8,3	9,5
revistes	3,4	1,9	0,1	1,1	2,3	1,9
cinema	0,4	-	3,6	-	1,5	0,7
cursets	0,8	1,4	2,6	0,5	1,7	1,6
pares	8,0	13,0	5,7	9,6	12,5	18,1
germans	-	0,9	0,5	0,5	2,9	4,4
escola	13,0	25,6	29,6	35,2	19,4	19,9
persona de confiança	2,5	2,8	2,0	1,1	2,4	2,9
pràctica	7,1	0,9	6,7	3,9	9,1	7,1
altres	1,7	0,9	0,5	0,5	1,4	1,4

OBSERVACIONS

- a) D'entre les fonts d'informació/educació sexual segueix essent la més important els amics.
- b) La segona font és l'escola (amb molta distància), i això indica un canvi incipient, ja que l'educació sexual en els centres educatius sembla adquirir un paper més clar. Sobresurt el cas de Cornellà.
- c) La tercera font és els pares, però amb percentatges tan baixos com significatius. Els pares segueixen inhibint-se. En tot cas, tendeixen a traspasar el seu paper a l'escola, cercant una mena de substitució.
- d) Les altres fonts d'educació/informació sexual no exerceixen cap paper important; els llibres, per exemple, arriben només a una petita part del jovent.
- e) Cal subratllar la nul·la significació dels cursos.
- f) En els darrers anys (taula 56) sembla que el paper de l'escola en l'educació sexual és creixent. Malgrat tot, no sembla pas que l'escola cobreixi plenament aquest camp.
- g) A nivell de diferenciació sexual entre nois i noies s'observa una tendència diferent: mentre en el cas del nois, els amics és la font principal d'informació sexual, entre les noies -tot i essent els amics de gran importància- els pares i l'escola exerceixen un paper més decisiu que no respecte als nois.
- h) Les dades corresponents a l'apartat 9,1 posen en clar la necessitat d'establir canals o vies per a impulsar el paper educador sobre matèria sexual per part de pares, escoles, cursos i lletra impresa.

9.2. EL CONEIXEMENT DE MITJANS DE CONTROL DE NATALITAT

Pregunta del qüestionari: Coneixes algün mètode per a no tenir fills? En cas afirmatiu, quins coneixes?

Taula 58: Resultats globals per a Osona, Cornellà i Barcelona sobre el coneixement de mitjans de control natalici.

Taula 59: Nivell de coneixement de mètodes de control segons l'edat.

TAULA 58

CONeixEMENT DELS MètODES ANTICONCEPTIUS

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	1	0,2	75	16,7	42	2,1
cap	69	14,9	28	6,2 (7,4)	192	8,6
naturals	1	0,2	4	0,9 (1,0)	13	0,6
anovulatoris	97	21,0	80	17,8 (21,3)	560	28,0
naturals i anovulatoris	6	1,3	7	1,6 (1,8)	72	3,6
mecànics	15	3,2	11	2,4 (2,9)	86	4,3
mecànics i anovulatoris	239	51,6	202	44,9 (53,8)	703	35,1
naturals, mecànics i anovulatoris	21	4,5	39	8,7 (10,4)	265	13,2
altres	14	3,0	4	0,9 (1,0)	69	3,4
Total	463	100	450	100 375 (100)	2002	100

TAULA 59

MÈTODES DE CONTROL DE NATALITAT CONEGUTS

		15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
no en coneix	Osona	-	21,3	19,2	14,2	8,8	7,1	-
	Cornellà	12,3	9,1	7,0	3,4	4,5	8,3	5,5
	Barcelona	8,0	11,5	9,2	4,7	4,3	2,8	5,4
anovula- toris	Osona	-	23,4	23,3	19,8	15,4	23,2	-
	Cornellà	32,3	30,3	17,5	18,9	18,1	14,5	5,5
	Barcelona	38,9	37,5	32,1	25,7	19,0	25,3	22,3
tots (*)	Osona	-	43,6	47,9	47,2	63,7	55,6	-
	Cornellà	41,5	50,0	61,4	58,6	54,5	58,3	58,3
	Barcelona	41,6	29,7	32,7	36,5	41,3	34,4	33,5

(*) mètodes naturals, mecànics i anovulatoris

OBSERVACIONS

- a) Cal parar atenció -en la taula 58- al nombre de joves que desconeixen en absolut els mitjans de control de natalitat; malgrat que en termes relatius és una xifra escassa, no deixa d'implicar un problema d'informació elemental i necessari.
- b) Que coneixen tot el ventall de possibilitats de control (mètodes naturals, mecànics i anovulatoris) són pocs joves; Barcelona és l'àrea més informada i Osona la que menys.
- c) Els mètodes naturals o bé són poc coneguts entre el jovent o bé són considerats com a forma de pseudo-control.
- d) Els anovulatoris és el mètode més conegut -amb molta diferència- pel jovent de les tres àrees.
- e) El coneixement de mètodes de control d'incrementa amb l'edat; als 21 anys el desconeixement total de mètodes afecta al 5-6% de la població.

9.3. ACTITUD DAVANT ALGUNES QÜESTIONS SOBRE SEXUALITAT

- 9.3.1. Homosexualitat
- 9.3.2. Sexualitat en grup
- 9.3.3. Relacions prematrimoniales
- 9.3.4. Infidelitat conjugal
- 9.3.5. Viure aparellat sense matrimoni
- 9.3.6. Prostitució
- 9.3.7. Masturbació
- 9.3.8. Avortament
- 9.3.9. Divorci

Pregunta del qüestionari: Digues -si et plau- allò que penses sobre les següents coses: homosexualitat, sexualitat en grup, relacions prematrimoniales, infidelitat conjugal, viure junts sense matrimoni, prostitució, masturbació, avortament i divorci.

- Taula 60: resultats globals a la comarca d'Osona
- Taula 61: resultats globals a Cornellà
- Taula 62: resultats globals a Barcelona-ciutat
- Taula 63: actituds segons sexe (noi/noia) a la comarca d'Osona
- Taula 64: actituds segons sexe (noi/noia) a Cornellà
- Taula 65: actituds segons sexe (noi/noia) a Barcelona-ciutat
- Taula 66: actitud davant l'homosexualitat segons edat
- Taula 67: actitud davant el divorci segons edat
- Taula 68: actitud davant l'avortament segons edat

TAULA 60

OSONA - OPINIÓ SOBRE:

	N.C.	accepta ble	accepta ble segons com	indife- rent	rebutja- ble segons com	rebutja ble	total
homosexualitat	26 5,6	157 33,9	74 16,0	124 26,8	15 3,2	67 14,5	463 100
sexualitat grup	26 5,6	81 17,5	76 16,4	87 18,8	19 4,1	174 37,6	463 100
relacions prematrimoniales	7 1,5	315 68,0	54 11,7	30 6,5	11 2,4	46 9,9	463 100
casat/da amb amant	21 4,5	49 10,6	83 17,9	57 12,3	29 6,3	224 48,4	463 100
viure ajuntats	11 2,4	300 64,8	66 14,3	28 6,0	3 0,6	55 11,9	463 100
prostitució	17 3,7	45 9,7	34 7,3	80 17,3	37 8,0	250 54,0	463 100
masturbació	23 5,0	208 44,9	70 15,1	62 13,4	12 2,6	88 19,0	463 100
avortament	11 2,4	91 19,7	124 26,8	22 4,8	24 5,2	191 41,3	463 100
divorci	8 1,7	271 58,5	120 23,8	21 4,5	11 2,4	42 9,1	463 100

TAULA 61

CORNELLA - OPINIÓ SOBRE:

	accepta- ble	accepta- ble segons com	indife- rent	rebutja- ble segons com	rebutja- ble	Total
homosexualitat	185 49,4	34 9,1	96 25,6	10 2,6	48 12,8	375 100
sexualitat grup	112 29,9	40 10,7	89 23,8	8 2,1	123 32,8	375 100
relacions prematrimoniales	275 73,5	27 7,2	32 8,5	3 0,8	33 8,8	375 100
casat/da amb amant	83 22,1	51 13,6	55 14,7	29 7,7	156 41,7	375 100
viure ajuntats	291 77,8	25 6,6	22 5,8	4 1,0	32 8,5	375 100
prostitució	73 19,5	53 14,1	57 15,2	20 5,3	171 45,7	375 100
masturbació	227 60,7	25 6,7	57 15,2	11 2,9	50 13,3	375 100
avortament	124 33,1	97 25,9	17 4,5	14 3,7	120 32,0	375 100
divorci	296 79,1	39 10,4	15 4,0	5 1,3	19 5,0	375 100

TAULA 62

BARCELONA - OPINIÓ SOBRE:

	N.C.	accep- table	accep- table segons com	indife- rent	rebut- jable segons com	rebut- jable	Total
homosexualitat	184 9,2	885 44,2	241 12,0	445 22,2	50 2,5	197 9,8	2002 100
sexualitat grup	273 13,6	549 27,4	242 12,1	398 19,9	44 2,2	496 24,8	2002 100
relacions prematrimoniales	133 6,6	1423 71,1	188 9,4	125 6,2	20 1,0	113 5,6	2002 100
casat/da amb amant	270 13,5	350 17,5	369 18,4	232 11,6	116 5,8	664 33,2	2002 100
viure ajuntats	123 6,1	1442 72,0	177 8,8	105 5,2	26 1,3	129 6,4	2002 100
prostitució	277 13,8	329 16,4	265 13,2	343 17,1	124 6,2	664 33,2	2002 100
masturbació	209 10,4	1001 50,0	223 11,1	283 14,1	34 1,7	252 12,6	2002 100
avortament	218 10,9	641 32,0	507 25,3	85 4,2	85 4,2	466 23,3	2002 100
divorci	149 7,4	1387 69,3	277 13,8	64 3,2	33 1,6	92 4,6	2002 100

TAULA 63

ACTITUD DAVANT QÜESTIONS SOBRE SEXUALITATO S O N A

	home		dona	
	acceptable	rebutjable	acceptable	rebutjable
homosexualitat	33,6	14,7	32,6	14,0
sexualitat en grup	25,2	29,8	8,8	45,6
relacions prematrimoniales	71,0	9,7	63,3	10,2
casat/da amb amant	12,6	46,6	8,8	49,3
viure ajuntats	66,4	11,3	63,3	11,6
prostitució	12,2	7,4	48,3	60,0
masturbació	49,6	16,8	39,1	21,9
avortament	21,4	38,2	18,6	44,2
divorci	57,6	10,1	59,5	7,0

TAULA 64

ACTITUD DAVANT QÜESTIONS SOBRE SEXUALITATC O R N E L L A

	home		dona	
	acceptable	rebutjable	acceptable	rebutjable
homosexualitat	46,8	14,0	52,2	11,9
sexualitat en grup	38,5	21,3	19,8	44,8
relacions prematrimoniales	80,2	6,7	65,9	10,7
casat/da amb amant	21,8	40,6	22,1	42,6
viure ajuntats	79,6	7,3	75,5	9,6
prostitució	26,0	37,0	13,0	53,9
masturbació	70,3	7,3	50,0	18,7
avortament	37,5	30,2	28,4	34,0
divorci	77,0	3,1	80,6	6,8

TAULA 65

ACTITUD DAVANT QÜESTIONS SOBRE SEXUALITATB A R C E L O N A

	home		dona	
	acceptable	rebutjable	acceptable	rebutjable
homosexualitat	41,5	12,1	47,6	6,6
sexualitat en grup	33,5	19,1	19,8	31,5
relacions prematrimonials	73,1	4,3	68,7	6,9
casat/da amb amant	19,0	31,7	16,0	34,4
viure ajuntats	73,3	6,1	70,8	6,6
prostitució	20,1	27,6	12,0	40,2
masturbació	55,3	9,4	43,1	16,4
avortament	32,8	22,5	31,1	24,1
divorci	67,9	5,1	71,2	3,8

TAULA 66

ACTITUD DAVANT L'HOMOSEXUALITAT

		15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
acceptació	Osona	-	28,7	24,7	41,5	28,6	42,4	-
	Cornellà	32,9	44,3	50,8	50,8	29,0	44,4	38,2
	Barcelona	37,2	36,8	40,6	43,0	54,8	45,3	50,9
acceptació condicio- nal	Osona	-	16,0	15,1	9,4	20,9	19,2	-
	Cornellà	8,2	7,1	7,9	4,9	4,8	9,5	9,1
	Barcelona	5,3	13,5	10,5	12,6	8,9	15,4	14,3
indiferèn- cia	Osona	-	25,5	34,2	27,4	28,6	20,6	-
	Cornellà	26,0	30,0	20,6	23,0	25,8	11,1	10,9
	Barcelona	27,4	26,7	23,0	24,1	18,4	20,7	16,5
rebuig condicional	Osona	-	7,4	4,1	2,8	1,1	1,0	-
	Cornellà	1,4	2,9	-	3,3	6,5	-	1,8
	Barcelona	0,9	2,0	3,6	1,8	1,3	2,8	4,0
rebuig total	Osona	-	11,7	19,2	12,3	17,6	13,1	-
	Cornellà	19,2	10,0	11,1	11,5	4,8	11,1	5,5
	Barcelona	22,1	11,1	10,7	8,7	7,9	8,1	7,6

TAULA 67

ACTITUD DAVANT EL DIVORCI

		15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
acceptació total	Osona	-	53,3	56,2	60,4	53,8	65,7	-
	Cornellà	78,1	68,1	78,9	79,3	79,5	85,4	91,6
	Barcelona	69,9	63,5	67,1	69,6	73,8	70,9	71,9
acceptació condicion.	Osona	-	22,3	30,1	19,8	28,6	20,2	-
	Cornellà	10,9	15,1	14,0	8,6	11,3	6,2	2,7
	Barcelona	6,2	18,2	14,3	14,4	11,5	14,0	12,9
indiferèn- cia	Osona	-	6,4	2,7	7,5	3,3	2,0	-
	Cornellà	6,2	3,0	3,5	3,4	4,5	4,1	2,7
	Barcelona	5,3	3,7	3,1	2,6	4,3	2,1	2,2
rebuig condicion.	Osona	-	5,3	-	2,8	3,3	-	-
	Cornellà	1,5	-	1,7	1,7	2,2	2,0	-
	Barcelona	0,9	1,4	3,1	2,1	1,6	1,1	-
rebuig total	Osona	-	8,5	6,5	7,5	11,0	11,1	-
	Cornellà	3,1	13,6	1,7	6,8	2,2	2,0	2,7
	Barcelona	13,3	5,4	4,3	4,7	2,6	3,5	3,6

TAULA 68

ACTITUD DAVANT L'AVORTAMENT

		15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
acceptació total	Osona	-	17,0	11,0	20,8	17,6	29,3	-
	Cornellà	25,0	28,7	29,8	32,7	39,5	40,4	47,2
	Barcelona	28,3	28,7	27,0	31,5	37,0	35,8	36,6
acceptació condicion.	Osona	-	27,7	27,4	26,4	28,6	24,2	-
	Cornellà	17,1	22,7	33,3	32,7	20,9	25,5	33,3
	Barcelona	13,3	22,6	25,0	28,3	26,2	27,7	25,9
indiferèn- cia	Osona	-	8,5	8,2	4,7	2,2	1,0	-
	Cornellà	7,8	6,0	1,7	3,4	2,3	4,2	2,7
	Barcelona	6,2	6,4	4,8	3,7	3,9	1,8	3,6
rebuig condicion.	Osona	-	7,4	5,5	4,7	3,3	5,1	-
	Cornellà	4,6	3,0	7,0	3,4	2,3	4,2	-
	Barcelona	1,8	3,0	5,6	6,0	3,3	4,6	2,2
rebuig total	Osona	-	35,1	46,6	40,6	46,2	39,4	-
	Cornellà	45,3	39,4	28,0	27,5	34,8	25,5	16,6
	Barcelona	43,4	28,7	26,0	19,2	19,7	19,6	17,9

OBSERVACIONS

- a) Hi ha nou qüestions que es plantegen al jovent: homosexualitat, sexualitat en grup, relacions prematrimonials, infidelitat conjugal, viure ajuntats, prostitució, masturbació, avortament i divorci.
- b) L'actitud del jovent de Cornellà i Barcelona és força homogènia i amb tendència general cap una visió liberal de la sexualitat (llevat d'alguna qüestió específica com pot ser l'avortament o la prostitució). El jovent d'Osona, també de tendència liberal, es mostra, però, més conservador.
- c) Homosexualitat: és una realitat acceptable per la meitat o més del jovent. Diguem que és un valor progressivament assumit. Sobresurt que és una realitat molt més acceptable entre les noies que els nois (llevat d'Osona on no hi ha diferència). L'homosexualitat és més ben acceptada entre 18-21 anys que no en edats més joves.
- d) Sexualitat en grup: Tot i que hi ha bona part de jovent que no veu moralment correcte aquesta forma de sexualitat, sobresurt que l'actitud positiva supera el 30% del jovent. Contràriament a l'homosexualitat, en aquest cas -comparativament- els nois es decanten per una actitud d'acceptació i les noies de rebuig.
- e) Relacions prematrimonials: Aquest tipus de relació sexual està completament assumit pel jovent d'avui (80% aproximadament) i ben segur que implicarà canvis importants en la concepció del matrimoni.
- f) Infidelitat conjugal: una part del jovent ho entén com un fet normal i acceptable; la majoria, però, ho conceptua negativament (pot ser per l'engany a altri que implica la relació).
- g) Viure ajuntats: Juntament amb les relacions prematrimonials és un dels fets més assumits. Pot ben ser que el "matrimoni a prova" s'estableixi com a conducta habitual, almenys entre determinats sectors.
- h) Prostitució: És una situació avaluada negativament per la majoria del jovent; només un petit percentatge l'accepta des del punt de vista moral. Entre el jovent de Cornellà és on hi

ha postures d'acceptació.

Els nois tenen més tendència que les noies a avaluar positivament aquest fet.

- i) Masturbació: És un fet avaluat positivament per la major part del jovent. També entre les noies és on es pot observar més reticències.
- j) Avortament: En aquesta qüestió és bo d'observar com hi ha diferències significatives entre les tres àrees. Cornellà reflexa un jovent més favorable a l'avortament (prop del 60%) i Osona un jovent menys favorable (22%). Barcelona està en una línia intermitja.
Entre nois i noies s'observa el tret diferencial assenyalat en els punts anteriors. A nivell d'edats és ben clara la tendència creixent favorable a mida que creix l'edat.
- k) Divorci: L'acceptació del divorci és plena (molt pocs hi estan positivament en contra). A nivell d'edats s'observa el mateix que el punt anterior. Curiosament és aquí on la posició de les noies és més clarament a favor que la dels nois.
- l) Globalment pot veure's com les actituds del jovent sobre aquestes qüestions de sexualitat reflexen un pensament força desvinculat de la conducta moral tradicional. Aquestes actituds no són sinó conseqüència del fenomen de secularització de la vida civil ja comentat en l'apartat de religió.

10. ASSOCIACIONISME I OCUPACIÓ DEL TEMPS LLIURE (avanç de resultats)

Objectiu: Percebre dues realitats del temps lliure del jovent; en primer lloc, saber en quines activitats principals es tendeix a gastar el temps lliure, i, en segon lloc, avaluar la tendència associacionista entre els joves.

10.1. L'OCUPACIÓ DEL TEMPS LLIURE

Pregunta del qüestionari: Senyala per ordre d'importància, de l'1 al 3, com i on passes el teu temps lliure:

- . llegint
- . veient la televisió
- . practicant l'esport
- . veient teatre o escoltant musica
- . al cinema
- . en un bar, pub o discoteca
- . en centres de joves
- . excursionisme
- altres (quines?)

Taula 69: Distribució de l'ocupació del temps lliure segons activitats preferents, a la comarca l'Osona

Taula 70: Distribució de l'ocupació del temps lliure segons activitats preferents, a Cornellà

Taula 71: Distribució de l'ocupació del temps lliure segons activitats preferents, a Barcelona-ciutat

TAULA 69

OCUPACIÓ DEL TEMPS LLIURE

OSONA

	en primer lloc		en segon lloc		en tercer lloc	
llegint	126	27,2	83	17,9	57	12,3
TV	38	8,2	64	13,8	45	9,7
esport	62	13,4	37	8,0	45	9,7
teatre, música	51	11,0	78	16,8	66	14,3
cinema	14	3,0	29	6,3	30	6,5
bar - pub	67	14,5	63	13,6	78	16,8
centre esplai	10	2,2	5	1,1	6	1,3
excursions	7	1,5	19	4,1	20	4,3
estudiant	6	1,3	4	0,9	2	0,4
festejant	4	0,9	5	1,1	3	0,6
amics	30	6,5	29	6,3	25	5,4
manualitats	18	3,9	10	2,2	4	0,9
activitats polítiques	-	-	-	-	-	-
activitats religioses	-	-	-	-	-	-
centre cultural esportiu	-	-	1	0,2	1	0,2
no especifica	2	0,4	-	-	1	0,2
altres	27	5,8	20	4,3	22	4,8
Total	462	100	447	100	405	100

TAULA 70

OCUPACIÓ DEL TEMPS LLIURE

CORNELLA

	en primer lloc		en segon lloc		en tercer lloc	
llegint	70	15,6	52	11,6	34	7,6
TV	24	5,3	41	9,1	32	7,1
esport	24	5,3	25	5,6	17	3,8
teatre, música	44	9,8	57	12,7	33	7,3
cinema	13	2,9	34	7,6	57	12,6
bar, pub	51	11,3	45	10,0	27	6,0
bar, pub, discoteca	28	6,2	29	6,4	32	7,1
centre esplai	8	1,8	4	0,9	6	1,3
excursions	7	1,6	9	2,0	9	2,0
estudiant	-	-	-	-	-	-
festejant	-	-	-	-	-	-
amics	-	-	-	-	-	-
carrer	64	14,3	39	8,7	46	10,2
activitats polítiques	1	0,2	-	-	-	-
activitats religioses	2	0,4	-	-	-	-
centre cultural esportiu	1	0,2	1	0,2	1	0,2
altres	35	7,8	30	6,7	20	4,4
Total	372	100	366	100	314	100

TAULA 71

OCUPACIÓ DEL TEMPS LLIURE

BARCELONA

	en primer lloc		en segon lloc		en tercer lloc	
llegint	433	21,6	276	13,8	235	11,7
TV	182	9,1	256	12,8	196	9,8
esport	237	11,8	177	8,8	178	8,9
teatre, música	358	17,9	307	15,3	218	10,9
cinema	180	9,0	250	12,5	276	13,8
bar, pub, discoteca	282	14,1	198	9,9	200	10,0
centre esplai	80	4,0	39	1,9	23	1,1
excursions	73	3,6	80	4,0	98	4,9
estudiant	16	0,8	11	0,5	11	0,5
festejant	15	0,7	5	0,2	4	0,2
amics	117	5,8	66	3,3	82	4,1
manualitats	19	0,9	15	0,7	13	0,6
activitats polítiques	5	0,2	-	-	-	-
activitats religioses	3	0,1	4	0,2	-	-
centre cultural esportiu	4	0,2	-	-	-	-
no especifica	8	0,4	-	-	11	0,5
altres	64	3,2	39	1,9	54	2,7

OBSERVACIONS

- a) Tal com està plantejada l'enquesta, l'anàlisi de l'ocupació del temps lliure no es pot realitzar plenament; preguntes específiques de cada àrea complementen la informació i ens remun als informes parcials.
- b) La dada que sobresurt sobre les altres és la dedicació de part del temps lliure a la lectura. Aquest punt sorprèn en tots els sentits (veure, per exemple el capítol 4, on es reflecta el baix nivell de lectura del jovent). Malgrat això, observi's com aquesta dada és comuna a les tres àrees.
- c) El bar-pub i discoteca és una activitat important entre el jovent, però no implica la majoria del jovent: només entre 10 i 15%. Aquesta dada és important a tenir en compte a fi de corregir la imatge vulgar tant estesa avui dia que el jovent en pes està abocat a la "conducta" de discoteca.
- d) La TV ocupa un lloc secundari. Aquesta dada mereix més comentaris però ens apareix com a correcte.
- e) Cal subratllar la nul.la activitat del jovent entorn la militància política i religiosa.

10.2. L'ASSOCIACIONISME JUVENIL

Pregunta del qüestionari: Formes part activament d'alguna associació o organització? Si és així, se nyala quines són les finalitats principals d'aquesta o d'aquestes associacions.

(artístico-cultural, cívica, d'ajuda social, d'esplai, esportiva, política, religiosa, sindical, professional, altres, cap).

Taula 72: Resultats globals a Osona, Cornellà i Barcelona sobre l'associacionisme juvenil. La taula contempla dos nivells: una o dues associacions per jove.

Taula 73: Distribució dels joves segons edats respecte de si es tan o no associats a algun centre o institució.

Taula 74: Distribució de l'associacionisme juvenil segons sexe.

TAULA 72

FORMES PART D'ALGUNA ASSOCIACIÓ

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	primer lloc	segon lloc	primer lloc	segon lloc	primer lloc	segon lloc
N.C.	2 0,4	430 92,9	75 16,7	76 16,9	52 2,6	1465 73,2
artístico cultural	43 9,3	1 0,2	17 3,8 (4,5)	-	125 6,3	14 0,7
cívica	11 2,4	1 0,2	5 1,1 (1,3)	-	43 2,2	8 0,4
social	6 1,3	-	7 1,6 (1,8)	2 0,4 (0,5)	21 1,1	5 0,2
esplai	23 5,0	13 2,8	14 3,1 (3,7)	7 1,6 (1,8)	142 7,1	24 1,2
esport	59 12,7	12 2,6	54 12,0 (14,4)	4 0,9 (1,0)	342 17,1	49 2,4
política	4 0,9	1 0,2	2 0,4 (5,3)	2 0,4 (0,5)	21 1,1	17 0,8
religiosa	5 1,1	3 0,6	6 1,3 (1,6)	2 0,4 (0,5)	26 1,3	14 0,7
sindical	3 0,6	1 0,2	3 0,7 (0,8)	2 0,4 (0,5)	15 0,8	11 0,5
professional	1 0,2	-	-	-	4 0,2	4 0,2
altres	1 0,2	1 0,2	9 2,0 (2,4)	-	2 0,1	-
cap	305 65,9	-	258 57,3 (68,8)	355 78,9 (94,6)	1205 60,3	389 19,4
Total	463 100	463 100	450 100 375 (100)	450 100	2002 100	2002 100

TAULA 73

FORMES PART D'ALGUNA ASSOCIACIÓ?

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones
N.C.	0,4	0,5	-	-	2,2	3,1
artístico-cultural	10,5	8,4	4,2	4,5	6,1	6,4
cívica	2,9	1,9	2,6	-	1,7	2,8
social	0,8	1,9	2,6	1,1	0,8	1,4
esplai	3,4	6,5	5,2	2,2	7,8	6,4
esportiva	19,3	6,0	21,8	6,8	23,2	9,8
política	1,3	0,5	0,5	0,5	1,1	0,9
religiosa	1,3	0,9	1,0	2,2	1,0	1,7
sindical	0,8	0,5	0,5	1,1	0,6	0,8
professional	0,4	-	-	-	0,2	0,2
altres	0,4	-	2,0	2,8	0,2	-
cap	58,4	73,0	59,3	78,4	55,1	66,4

TAULA 74

DISTRIBUCIÓ ASSOCIATS-NO ASSOCIATS

	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
OSONA							
associats	-	35,2	31,6	34,0	40,7	27,3	-
no associats	-	64,8	68,4	66,0	59,3	72,7	-
CORNELLÀ							
associats	39,4	24,3	29,9	20,7	25,0	41,7	44,5
no associats	60,6	75,7	70,1	79,3	75,0	58,3	55,5
BARCELONA							
associats	42,4	42,7	36,3	34,9	38,4	35,7	32,2
no associats	57,6	57,3	63,7	65,1	61,6	64,3	67,8

OBSERVACIONS

- a) La xifra que més sobresurt és la que correspon als joves no associats a cap entitat (superior al 60%); el nivell, per tant, d'associacionisme juvenil pot avaluar-se com a molt baix.
- b) Dintre les associacions, les que més jovent impliquen són les esportives; les associacions culturals i les d'esplai estan col.locades en segon lloc però a molta distància.
- c) Els altres tipus d'associacions són absolutament irrellevants.
- d) Cal notar la nul.la participació del jovent en associacions polítiques o sindicats (cal relligar aquesta qüestió amb el capítol 12).

11. PROPENSIO AL CONSUM DE DROGUES I ALCOHOL (avanç de resultats)

Objectiu: La tendència al consum d'estimulants i sobretot al consum de droga és una de les qüestions que més preocupa sobre el jovent. L'enquesta preté mesurar la propensió del jovent cap al consum d'alcohol. En hipòtesi hom pensa que no hi ha un tret especial a remarcar entorn al jovent donat que el consum d'alcohol està extès i assumit per la nostra societat.

Quan al consum de drogues, fonamentalment el consum de marihuana, en hipòtesi es pot pensar en una major incidència en el jovent, i aquest tret és analitzat per l'enquesta. Respecte al consum de droga forta, els problemes per avaluar el seu consum són òbvis; en aquest informe no es contempla aquesta qüestió i en canvi sí, lleugerament, en els informes específics de cada àrea.

11.1 PROPENSIO AL CONSUM DE BEGUDES ALCOHOLIQÜES

En l'enquesta es contemplen tres tipus de begudes alcohòliques (cerveles, combinats i licors) i dos moments temporals: el consum en caps de setmana i en dies feiners.

Pregunta del qüestionari: Senyala la quantitat de begudes que prens, en dies feiners i en caps de setmana, distingint el tipus de beguda (cerveles, combinats i licors).

Taula 75: Resultats globals a Osona, Cornellà i Barcelona sobre el consum d'alcohol en dies feiners.

Taula 76: Resultats globals a Osona, Cornellà i Barcelona sobre el consum d'alcohol en caps de setmana.

Taula 77: Consum de begudes alcohòliques a Osona, segons edats, entre setmana.

Taula 78: Consum de begudes alcohòliques a Osona, segons edats, en caps de setmana.

Taula 79: Consum de begudes alcohòliques A Cornellà, segons edats, entre setmana.

- Taula 80: Consum de begudes alcohòliques a Cornellà, segons edat, en cap de setmana.
- Taula 81: Consum de begudes alcohòliques a Barcelona, segons edat, entre setmana.
- Taula 82: Consum de begudes alcohòliques a Barcelona, segons edat, en cap de setmana.
- Taula 83: Consum de begudes alcohòliques segons sexe a Cornellà, Osona i Barcelona, en caps de setmana i dies feiners.

TAULA 75

PROPENSIO CONSUM ALCOHOL ENTRE SETMANA

	Osona			Cornellà			Barcelona		
	cerve- ses	combi- nats	licors	cerve- ses	combi- nats	licors	cerve- ses	combi- nats	licors
N.C.	1 0,2	4 0,9	2 0,4	75 16,7	75 16,7	75 16,7	170 8,5	285 14,2	316 15,8
cap	255 55,1	415 89,6	431 93,1	180 40,0 (48,0)	323 71,8 (86,1)	350 77,8 (93,0)	870 43,5	1471 73,5	1510 75,4
1	26 5,6	12 2,6	5 1,1	26 5,8 (6,9)	15 3,3 (4,0)	5 1,1 (1,3)	454 22,7	179 8,9	117 5,8
2-3	60 13,0	27 5,8	12 2,6	52 11,6 (13,8)	26 5,8 (6,9)	11 2,4 (2,9)			
4-6	51 11,0	4 0,9	9 1,9	60 13,3 (16,0)	11 2,4 (2,9)	6 1,3 (1,6)	256 12,8	40 2,0	45 2,2
7-9	30 6,5	-	1 0,2	13 2,9 (3,4)	-	-	67 3,4	9 0,4	2 0,1
10-12	27 5,8	-	1 0,2	22 4,9 (5,8)	-	3 0,7 (0,8)	101 5,1	15 0,7	9 0,4
+ 12	26 5,6	1 0,2	2 0,4	22 4,9	-	-	81 4,1	3 0,1	3 0,1
Total	463 100	463 100	463 100	450 100	450 100	450 100	2002 100	2002 100	2002 100
				375 (100)					

TAULA 76

PROPENSIO ALCOHOL CAP DE SETMANA

	Osona			Cornellà			Barcelona		
	cerve- ses	combi- nats	licors	cerve- ses	combi- nats	licors	cerve- ses	combi- nats	licors
N.C.	-	1 0,2	2 0,4	75 16,7	75 16,7	75 16,7	331 16,5	335 16,7	342 17,1
cap	258 55,7	291 62,9	384 82,7	209 46,4 (55,7)	194 43,1 (51,7)	320 71,1 (85,3)	856 42,8	966 48,3	1351 67,5
1	36 7,8	53 11,4	31 8,7	31 6,9 (8,2)	31 6,9 (8,2)	10 2,2 (2,6)	563 28,1	575 28,7	272 13,6
2-3	91 19,7	88 19,0	41 8,9	71 15,8 (18,9)	123 27,3 (32,8)	37 8,2 (9,8)			
4-6	61 13,2	26 5,6	4 0,9	41 9,1 (10,9)	20 4,4 (5,3)	4 0,9 (1,0)	186 9,3	102 5,1	29 1,4
7-9	6 1,3	-	1 0,2	14 3,1 (3,7)	3 0,7 (0,8)	2 0,4 (0,5)	27 1,3	12 0,6	5 0,2
10-12	6 1,3	3 0,6	-	3 0,7 (0,8)	3 0,7 (0,8)	1 0,2 (0,2)	21 1,0	10 0,5	1 -
+ 12	5 1,1	1 0,2	1 0,2	6 1,3	1 0,2	1 0,2	17 0,8	2 0,1	2 0,1
Total	463 100			450 100 375 (100)			2002 100		

TAULA 77

CONSUM D'ALCOHOL ENTRE SETMANA

O S O N A

	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
Cerveeses:							
no consum	-	64,9	56,2	44,3	52,7	58,6	-
consum	-	34,3	43,8	55,7	47,3	41,4	-
Combinats:							
no consum	-	89,4	90,4	90,6	90,1	87,9	-
consum	-	8,5	9,6	9,4	7,7	12,1	-
Licors:							
no consum	-	95,7	95,9	92,5	91,2	90,9	-
consum	-	3,2	4,1	7,5	7,7	9,1	-

TAULA 78

CONSUM D'ALCOHOL EN CAPS DE SETMANA

O S O N A

	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
Cerveeses:							
no consum	-	59,6	52,1	50,0	52,7	63,6	-
consum	-	40,4	47,9	50,0	47,3	36,4	-
Combinats:							
no consum	-	69,1	53,4	67,9	58,2	62,6	-
consum	-	30,9	46,6	32,1	40,7	37,4	-
Licors:							
no consum	-	92,6	82,2	83,0	79,1	76,8	-
consum	-	7,4	16,4	17,0	19,8	23,2	-

TAULA 79

CONSUM D'ALCOHOL ENTRE SETMANA

C O R N E L L A

	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
Cerveeses:							
no consum	69,2	45,4	40,3	36,2	36,3	50,0	58,3
consum	30,8	54,6	59,7	63,8	63,7	50,0	41,7
Combinats:							
no consum	89,2	80,3	91,2	84,4	86,3	87,2	86,1
consum	10,8	19,7	8,8	15,6	13,7	12,8	13,9
Licors:							
no consum	96,9	92,4	98,2	86,2	93,1	89,5	97,2
consum	3,1	7,6	1,8	13,8	6,9	10,5	2,8

TAULA 80

CONSUM D'ALCOHOL EN CAP DE SETMANA

C O R N E L L À

	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
Cerveses							
no consum	67,7	42,4	52,7	58,6	40,9	58,3	77,7
consum	32,3	57,6	47,3	41,4	59,1	41,7	22,3
Combinats:							
no consum	67,7	48,4	43,6	46,5	52,2	45,8	61,1
consum	32,3	51,6	56,4	53,5	47,8	54,2	38,9
Licors:							
no consum	90,7	86,3	89,0	81,0	86,3	79,1	88,8
consum	9,3	13,7	11,0	19,0	13,7	20,9	11,2

TAULA 81CONSUM D'ALCOHOL ENTRE SETMANAB A R C E L O N A

	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
Cerveces							
no consum	50,4	55,7	43,9	43,6	40,1	35,3	37,9
consum	49,6	44,3	56,1	56,4	59,9	64,7	62,1
Combinats							
no consum	76,1	80,4	72,7	73,8	76,7	64,9	70,1
consum	23,9	19,6	27,3	26,2	23,3	35,1	29,9
Licors							
no consum	77,0	82,1	76,5	79,0	75,7	67,4	67,0
consum	23,0	17,9	23,5	21,0	24,3	32,6	33,0

TAULA 82

CONSUM D'ALCOHOL EN CAP DE SETMANA

	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
Cerveeses							
no consum	49,6	53,4	41,6	45,4	36,4	39,3	35,9
consum	50,4	46,6	58,4	54,6	63,6	60,7	64,1
Combinats							
no consum	55,8	55,1	50,0	48,0	48,5	38,5	45,5
consum	44,2	44,9	50,0	52,0	51,5	61,5	54,5
Licors							
no consum	73,5	76,4	68,6	70,1	66,6	60,0	56,7
consum	26,5	23,6	31,4	29,9	33,4	40,0	43,3

TAULA 83CONSUM ALCOHOL% NO CONSUM

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones
ENTRE SETMANA						
cerveses	37,0	74,0	30,7	66,4	32,5	57,6
combinats	83,6	95,6	82,8	90,3	70,5	77,5
licors	87,8	98,6	89,0	97,7	73,4	78,4
CAPS DE SETMANA						
cerveses	37,8	74,4	36,9	75,0	32,8	55,4
combinats	47,9	77,7	46,8	57,3	44,2	53,4
licors	71,4	94,4	78,6	92,6	62,9	73,6

OBSERVACIONS

- a) El consum d'alcohol està molt estès en el nostre país, preferentment entre la població adulta. No hi ha dubte que els mitjans de comunicació (publicitat), els canals de consumició i les pautes culturals ajuden a l'expansió del consum de begudes alcohòliques. Aquest fet, porta a interrogar-se sobre els hàbits de consum, d'aquest tipus de begudes, entre el jovent.
- La tendència a la transposició i globalització de costums fa que hi hagi un pensament força estès entorn l'alta consumició d'alcohol entre el jovent (un cas semblant al punt anterior referent al món de les discoteques). Els resultats de l'enquesta vénen a negar aquest pensament.
- b) En base a la taula 75 i 76 es pot concloure que en les tres àrees el consum d'alcohol només afecta una reduïda fracció de jovent: la major part o no beu o beu molt poc (fonamentalment en caps de setmana).
- c) D'entre el jovent hi ha un petit grup que té un alt nivell de alcoholisme; ara bé, val la pena d'indicar que aquest grup, percentualment, té poca significància.
- El resultat de l'enquesta no invalida pas que entorn a determinats centres (discoteques, pubs) es constitueixi un grup de jovent habitual, amb conducta particular. Aquests casos no es contemplen en la metodologia del treball.
- d) El consum d'alcohol s'incrementa, com és normal, amb l'edat. En la tendència, però, no s'hi marca en absolut l'edat de 18 anys, amb la qual cosa no sembla pas que la majoria d'edat intervingui en aquesta qüestió.
- e) A nivell de sexes s'observa com entre els nois hi ha més tendència al consum d'alcohol.
- f) A Osona el consum és lleugerament inferior al de Cornellà i Barcelona; en aquestes dues darreres ciutats la pauta de consum és similar.

11.2. PROPENSIO AL CONSUM DE DROGUES

En l'enquesta es consideren tres tipus de consum: el consum de marihuana/haixix, el consum d'estimulants i la droga forta i els àcids; aquest darrer punt ve tractat en els informes parcials.

Preguntes del qüestionari: Has provat mai un "porro"?

Si fumes "porros" en podries indicar quants en fumes (indica una mitja setmanal).

On aconseguixes normalment les "pedres" o "xocolata"?

Has pres alguna vegada pastilles de farmàcia a fi de "col.locar-te", o tenir "rollo", o animar-te?

Saps el nom d'aquestes pastilles?

Has provat mai la droga forta? (co-caïna, heroïna...). (pregunta feta a Barcelona).

- Taula 84: Propensió al consum de marihuana-haixix a Cornellà, Osona i Barcelona (resultats globals)
- Taula 85: Quantitat de marihuana fumada pel jovent (resultats globals)
- Taula 86: Vies d'obtenció de la droga (resultats generals)
- Taula 87: Consum de marihuana segons edats
- Taula 88: Consum de marihuana segons sexe
- Taula 89: Quantitat de marihuana que es fuma segons sexe
- Taula 90: Consum de fàrmacs

TAULA 84

PROPENSIO CONSUM DE MARIHUANA-HAIXIX

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	-		75	16,7	11	0,5
mai falta de ganes	285	61,6	213	47,3 (56,8)	1115	55,7
mai falta d'ocasió	12	2,6	18	4,0 (4,8)	73	3,6
mai ambdues causes	13	2,8	-		-	
alguna vegada	77	16,6	68	15,1 (18,1)	462	23,1
de tant en tant	59	12,7	49	10,9 (13,0)	258	12,9
molt sovint	16	3,5	26	5,8 (6,9)	82	4,1
Total	463	100	450 375	100 (100)	2001	100

TAULA 85

QUANTITAT DE PORROS FUMATS AL MES

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	4	2,6 0,9	4	2,7 0,8	337	42,0 16,8
- 1	83	54,2 17,9	63	44,0 14,0	150	18,7 7,4
1 - 4	31	20,2 6,7	10	7,0 2,2	141	17,5 7,0
5 - 10	17	11,1 3,7	19	13,2 4,2	41	5,1 2,0
11 - 30	8	5,2 1,7	22	15,3 4,8	76	9,4 3,8
31 - 60	5	3,2 1,1	9	6,3 2,0	22	2,7 1,0
+ 60	5	3,2 1,1	16	11,1 3,5	33	4,3 1,7
Total parcial	153	100 33,0	143	100 31,7	802	100 40,0
Total mostra	463	100	450	100	2001	100

TAULA 86

"ON ACONSEGUEIXES ELS PORROS?"

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	5	3,2	-		132	16,4
amics	44	28,7	68	47,2	185	23,0
camell	8	5,2	20	13,8	40	4,9
bar, carrer	6	3,9	17	11,8	58	7,2
sempre m'inviten	89	58,1	39	27,0	387	48,2
Total	153	100	144	100	802	100

TAULA 87

"HAS FUMAT MAI UN PORRO?"

	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
MAI							
Osona	-	77,6	74,0	65,0	61,5	58,6	-
Cornellà	84,6	69,7	70,1	44,8	54,5	45,8	47,2
Barcelona	70,0	75,6	66,0	55,9	52,2	48,1	49,5
ALGUNA VEGADA							
Osona	-	18,1	9,6	14,2	16,5	23,2	-
Cornellà	7,6	12,1	5,2	31,0	18,1	33,3	27,7
Barcelona	15,0	16,2	20,2	24,1	24,9	29,8	29,0
DE TANT EN TANT							
Osona	-	4,3	15,1	16,0	16,5	12,1	-
Cornellà	3,0	12,1	15,8	12,0	20,4	16,6	16,6
Barcelona	8,8	6,8	11,2	13,6	17,0	16,5	14,7
SOVINT							
Osona	-	-	-	4,7	5,5	6,1	-
Cornellà	3,0	6,0	8,7	12,0	6,8	4,1	8,3
Barcelona	6,2	1,4	1,5	5,5	5,6	4,6	6,2

TAULA 88

"HAS FUMAT MAI UN PORRO?"

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones
mai per falta de ganes	50,4	76,3	45,8	68,7	51,6	61,0
mai per falta d'ocasió	2,5	2,3	4,1	5,6	2,5	5,3
alguna vegada	20,6	12,6	18,7	17,0	23,5	22,7
de tant en tant	21,4	3,7	20,8	4,5	16,0	8,7
sovint/molt sovint	5,0	1,9	9,8	3,9	5,7	2,0

TAULA 89

QUANTITAT DE PORROS FUMATS AL MES

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones
N.C.	0,8	0,9	1,5	1,7	16,5	17,0
- 1 al mes	23,1	12,6	16,6	16,4	8,2	6,8
1 - 4 al mes	10,9	2,3	3,1	2,2	8,6	5,0
5 - 10 al mes	6,7	0,5	8,8	0,5	2,5	1,4
10 - 30 al mes	2,5	0,9	9,8	1,7	4,9	2,3
+ 30 al mes	2,9	1,4	9,8	3,4	4,3	0,8
no han provat mai un porro	52,9	81,4	50,5	73,8	54,8	66,6

TAULA 90

CONSUM DE FÀRMACS

	Osona		Cornellà		Barcelona	
NC	3	0,6	75	16,7	51	2,5
mai	444	95,9	348	77,3 (92,8)	1824	91,1
alguna vegada	10	2,2	3	0,7 (0,8)	85	4,2
si no hi ha porros	1	0,2	6	1,3 (1,6)	6	0,3
de tant en tant	3	0,6	15	3,3 (4,0)	30	1,5
sovint	2	0,4	3	0,7 (0,8)	6	0,3
Total	463	100	450	100	2002	100

OBSERVACIONS

- a) Comparativament al consum d'alcohol, i tenint en compte els components que l'envolten (legalitat, comercialització, sistema de valors...) es pot afirmar que el consum de marihuana, en aquest cas, és força elevat.
Donada la situació d'il.legalitat en la comercialització, difusió i consum, sorprèn que prop de la meitat del jovent hagi provat, almenys a tall d'experiència, un "porro". Així, doncs, el consum d'"herba" és rellevant i ben segur que ho serà més encara.
- b) D'entre el jovent, els fumadors habituals de marihuana impliquen a un 15% dels joves d'Osona, un 17% dels joves de Barcelona i un 20% de joves de Cornellà. Tenint en compte el percentatge de Cornellà (relativament alt), sorprèn que a Osona el consum de "porros" sigui també significatiu (taula 84).
- c) Entre les dades de la taula 85 i 86 hi ha diferències sensibles a comentar en detall. Val a dir, breument, que bona part del jovent no ha respost la quantitat de porros que fuma mensualment.
- d) El consum de marihuana s'incrementa amb l'edat. Als 15 o 16 anys, però, ens trobem que part dels joves ja fumen habitualment (sobretot a Cornellà).
- e) El consum de marihuana varia molt segons sexe: entre els nois la tendència al consum és molt més marcada que entre les noies.
- f) El consum de fàrmacs (taula 90) afecta un nucli molt i molt reduït de la població juvenil. En tot cas sobresurt Cornellà.

12. JOVENTUT I IDEOLOGIA POLÍTICA (avanç de resultats)

Objectiu: La qüestió del "desencantament" polític i de l'extensió del corrent "passota" és un dels temes punta en l'anàlisi del jovent d'avui dia. L'enquesta pretén mesurar el grau d'indefinició ideològica del jovent i les tendències polítiques dominants. Per això, es pren com a punt de partida per a la informació les eleccions al Parlament de Catalunya.

Preguntes del qüestionari: A quina ideologia o grup polític concret d'entre els existents, et sents més pròxim?

Quina va ésser la teva actitud l'hora de votar en les darreres eleccions al Parlament de Catalunya?

Si és que vas votar, a quin partit o coalició vas votar?

Taula 92: Ideologia política del jovent d'Osona, Cornellà i Barcelona (resultats globals)

Taula 93: Ideologia política del jovent segons sexe

Taula 94: Desideologització política del jovent segons edat

Taula 95: Actitud de vot al Parlament de Catalunya (resultats globals)

Taula 96: Resultats eleccions al Parlament de Catalunya

Taula 97: Distribució del vot entre els joves electors

Taula 98: Eleccions al Parlament de Catalunya segons sexe

TAULA 92

IDEOLOGIA POLITICA

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	3	0,6	-		69	3,4
cap	314	68,5	227	60,7	1140	57,3
FN-FEN feixisme	6	1,3	1	0,2	21	1,0
AP CD dretes	6	1,3	3	0,8	32	1,6
UCD	8	1,7	-		41	2,0
C i U	10	2,1	8	2,1	69	3,4
ERC	5	1,1	5	1,3	105	5,2
PSC-PSOE	4	8,7	37	9,9	245	12,3
tendència socialista	71	15,5	15	4,0	-	
PSUC	5	1,1	52	14,0	128	6,4
tendència comunista, altres comunistes	3	6,5	9	2,4	20	1,0
independents NE	13	2,8	4	1,0	49	2,4
anarquisme	10	2,1	13	3,4	70	3,5
TOTAL	458	100	374	100	1989	100

TAULA 93

IDEOLOGIA POLITICA

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones
N.C.	0,8	0,5	-	-	3,8	3,3
cap	61,5	76,2	53,2	66,4	54,3	61,2
FN - FEN feixisme	1,7	0,9	0,5	-	1,6	0,5
AP - CD dretes	-	-	0,9	0,5	1,6	1,6
UCD	2,1	1,4	-	-	2,3	1,9
C i U	3,4	0,9	2,0	2,2	4,1	2,8
ERC	1,3	0,9	1,5	1,1	5,4	5,1
PSC - PSOE	0,8	0,5	11,9	7,3	12,6	11,6
tendència socialista	18,1	12,6	5,2	1,7	-	-
PSUC	0,8	0,5	14,5	11,9	7,0	5,5
tendència comunista + altres comunistes	0,8	0,5	2,4	2,8	1,0	1,0
NE - BEAN - indep.	2,5	3,3	-	2,2	2,7	2,2
anarquisme	3,4	1,0	4,1	2,3	3,8	3,1

TAULA 94

IDEOLOGIA POLITICA

% DE JOVES QUE MANIFESTEN UNA DESIDEOLOGITZACIÓ POLITICA

	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys	19 anys	20 anys	21 anys
N.C.							
Osona	-	1,1	1,4	-	-	1,0	-
Cornellà	-	-	-	-	-	-	-
Barcelona	2,7	2,7	2,8	2,4	4,3	6,0	6,0
NO ESTAN PRÒXIMS A CAP IDEOLOGIA POLÍTICA							
Osona	-	51,1	54,8	52,8	56,7	55,6	-
Cornellà	52,3	53,0	63,1	60,3	43,1	66,6	50,0
Barcelona	49,6	53,4	52,2	49,3	45,2	41,8	41,0
NO ES DEFINEIXEN PER CAP EN CONCRET							
Osona	-	20,2	17,8	11,3	10,0	11,1	-
Cornellà	13,8	3,0	1,7	1,7	2,2	6,2	-
Barcelona	19,5	12,8	9,5	7,9	7,0	6,0	9,5
TOTAL INDEFINICIÓ							
Osona	-	72,4	73,7	64,1	66,7	66,7	-
Cornellà	66,1	56,0	64,8	62,0	45,3	72,8	59,5
Barcelona	71,8	68,9	64,5	59,6	56,5	53,8	56,5

TAULA 95

ACTITUD DE VOT AL 20-M

(Eleccions al Parlament de Catalunya, 1980)

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	1	0,2	75	16,7	28	1,4
no tenia edat	244	52,7	231	52,4 (61,6)	1060	53,0
impossibilitat error cens	14	3,0	4	0,9 (1,0)	36	1,8
abstenció	42	9,1	39	8,7 (10,4)	233	11,7
sí, va votar	152	32,8	94	20,9 (25,0)	618	30,9
blanc	7	1,5	2	0,4 (0,5)	19	1,0
nul	3	0,6	-	-	5	0,3
Total	463	100	450	100 (100)	1999	100

TAULA 96

VOT AL 20-M

(Eleccions al Parlament de Catalunya, 1980)

	Osona		Cornellà		Barcelona	
N.C.	25	5,4	87	19,3	294	14,7
extrema dreta	2	0,4 (1,0)	-	-	2	0,1 (0,2)
Solidar. catalana	-	-	-	-	18	0,9 (2,4)
CC - UCD	7	1,5 (3,5)	-	-	25	1,3 (3,3)
C. i U.	43	9,3 (21,9)	11	2,4 (8,6)	102	5,1 (13,6)
ERC	35	7,6 (17,8)	3	0,7 (2,3)	98	4,9 (13,1)
PSA	4	0,9 (2,0)	1	0,2 (0,7)	8	0,4 (1,0)
PSC - PSOE	18	3,9 (9,1)	14	3,1 (10,9)	132	6,6 (17,1)
PSUC	8	1,7 (4,0)	41	9,1 (32,0)	106	5,3 (14,2)
US	2	0,4 (1,0)	9	2,0 (7,0)	14 14	0,7 (1,8)
NE	17	3,7 (8,6)	5	1,1 (3,9)	40	2,0 (5,3)
BEAN	1	0,2 (0,5)	1	0,2 (0,7)	8	0,4 (1,0)
PCOE	-	-	-	-	1	0,1 (0,1)
abstenció	47	10,2 (25,0)	43	9,6 (33,5)	191	9,6 (25,6)
impossibilitat error cens	12	2,6	2	0,4	20	1,0
no tenia edat	241	52,2	233	51,8	938	47,0
total electors	184	100	128	100	745	100
Total	463	100	450	100	1997	100

TAULA 97ELECCIONS 20 MARÇ - PARLAMENT DE CATALUNYADISTRIBUCIÓ DEL VOT DE LA POBLACIÓ DE 19 A 21 ANYS

	Osona	Cornellà	Barcelona
Extrema dreta	0,8	-	0,4
Solidaritat Catalana	-	-	2,3
CC - UCD	4,1	-	4,3
C i U	33,3	12,6	18,6
ERC	26,6	2,8	17,3
PSA	3,3	-	1,7
PSC/PSOE	13,3	16,9	24,2
PSUC	5,0	52,1	19,5
US	1,6	8,4	3,0
NE	11,6	7,0	7,0
BEAN	0,8	-	1,5
PCOE	-	-	0,2

(Osona no considera la població de 21 anys)

TAULA 98

VOT AL 20-M

ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA

	Osona		Cornellà		Barcelona	
	homes	dones	homes	dones	homes	dones
N.C.	11,7	10,6	9,8	7,6	18,9	17,9
extrema dreta	1,6	-	-	-	-	0,5
Solid. Catalana	-	-	-	-	2,6	1,0
CC - UCD	1,6	5,3	-	-	2,6	2,9
C i U	17,6	22,3	8,4	7,7	10,0	12,4
ERC	15,9	17,0	1,4	3,0	10,6	10,3
PSA	1,6	1,0	-	1,5	0,7	1,0
PSC/PSOE	9,2	6,3	12,6	7,7	13,6	13,4
PSUC	5,8	1,0	21,1	35,3	12,1	10,8
US	-	1,0	11,2	1,5	1,7	1,3
NE	8,4	7,4	1,4	6,1	4,1	4,7
BEAN	0,8	-	1,4	-	0,5	1,3
PCOE	-	-	-	-	0,1	-
abstenció	21,0	20,2	29,5	29,2	20,0	19,5
error cens	4,2	7,4	3,0	-	1,9	2,6

TAULA 99VOT AL 20 DE MARÇ

	19 anys	20 anys	21 anys
OSONA			
abstenció	28,7	26,2	-
vot	71,3	73,8	-
CORNELLÀ			
abstenció	38,7	33,4	33,4
vot	61,3	66,6	66,6
BARCELONA			
abstenció	34,5	29,9	31,3
vot	65,5	70,1	68,7

OBSERVACIONS

- a) La dada més important a considerar de la taula 92 és la corresponent a la indefinició política: implica entre un 57% a Barcelona i un 68% a Osona. Aquestes xifres, sociològicament, són molt significatives i reflecteixen ben bé el moment actual.
- b) La distribució dels altres resultats ve extraordinàriament afectada pel percentatge anterior; això fa que les principals tendències polítiques vinguin representades en percentatges molt petits.
- c) D'entre el jovent que manifesta una tendència determinada cap a una ideologia política, predomina marcadament la tendència esquerrana per damunt del pensament conservador. Ara bé, això no pot portar a la conclusió que el jovent és majoritàriament esquerrà (sovint s'ha dit això) i la taula ho demostra ben clarament.
- d) Cal notar com la indefinició política és comú a les tres àrees (més acusada a Osona) i per tant atribuïble a una característica del jovent en la seva totalitat.
- e) A nivell de sexe entre les dones predomina més la indefinició que entre els homes; ara bé, a la taula 93 la distribució de resultats no permet ratificar el pensament tan estès que la tendència política de les dones és més conservadora que la dels homes; a la taula 98 es nota molt lleugerament aquestes diferències, però són poc significatives.
- f) A nivell d'edat -taula 94- es nota una petita correlació entre l'increment d'edat i una disminució de la indefinició política. A quinze i setze anys és on notem una màxima indefinició. Pot ser, doncs, que les noves generacions expressin més encara aquesta alta tendència cap a la inhibició política.
- g) En l'anàlisi de les eleccions al Parlament de Catalunya s'ha de tenir en compte que més de la meitat de la població enquesta, en ser menor de 18 anys, ha quedat fora de consulta. Això afecta a l'anàlisi de l'abstenció: la taula dona percentatges sobre la població total, però l'abstenció real és molt més alta: 25% a Osona o Barcelona i 33% a Cornellà.

- h) En termes comparatius, aquesta abstenció no és tant alta com podria esperar-se. Llevat de Cornellà, de cada quatre electors tres voten; això en les actuals circumstàncies pot avaluar-se com a baixa abstenció. Ara bé, el nivell d'abstenció no és pas l'indicador idòni per mesurar si el jovent "passa" o no de política; més aviat s'ha d'utilitzar les dades de la taula 92.
- i) Els resultats de les eleccions al Parlament (taula 96) reflecteixen fidelment el comportament electoral diferenciat en les tres àrees i ja analitzat en altres estudis. Notar a Osona el predomini de CiU i ERC, a Cornellà el del PSUC i a Barcelona la relació de forces PSC-PSUC i CiU-ERC amb major pes dels primers. Aquestes diferències es noten més encara a la taula 97.

Í N D E X

	<u>pàgina</u>
0. INTRODUCCIÓ	2
1. METODOLOGIA	7
2. ASPECTES DEMOGRÀFICO-SOCIALS	45
3. NIVELL D'ESTUDIS	63
4. HÀBITS DE LECTURA	93
5. PIRÀMIDE OCUPACIONAL I SITUACIÓ LABORAL ...	115
6. JOVENTUT I FAMÍLIA	144
7. JOVENTUT I RELIGIÓ	164
8. EL PROBLEMA DEL BILINGÜISME	182
9. JOVENTUT I SEXUALITAT	200
10. ASSOCIACIONISME I OCUPACIÓ DEL TEMPS LLIURE	222
11. PROPENSIÓ AL CONSUM DE DROGUES I ALCOHOL ..	232
12. JOVENTUT I IDEOLOGIA POLÍTICA	253